

Klimat- och energimålen – Kontrollstation 2015 m.m.

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelse 2015/16:87 Kontrollstation för de klimat- och energipolitiska målen till 2020 samt klimatanpassning till handlingarna och avslår samtliga motionsyrkanden. Trafikutskottet och näringsutskottet har yttrat sig över skrivelsen och över de motioner som väckts med anledning av skrivelsen i de delar dessa berör utskottens respektive beredningsområde.

I skrivelsen redovisar regeringen en kontrollstation för uppföljning av de klimat- och energipolitiska målen till 2020. Regeringens bedömning är att etappmålet för utsläpp av växthusgaser kommer att uppnås. Regeringen bedömer även att de två målen för andelen förnybar energianvändning kommer att nås med dagens styrmedel, liksom målet om energieffektivisering. Regeringen redovisar även en uppdatering av det klimatvetenskapliga kunskapsläget samt arbetet med klimatanpassning.

Motionsyrkandena tar bl.a. upp frågor som rör internationella klimatmål, bördefördelning, flexibla mekanismer, EU:s ramverk 2030, EU:s utsläppshandelssystem, Sveriges klimat- och energimål, styrmedel och klimatanpassning. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till regeringens bedömningar i skrivelsen och pågående arbete. Vissa motionsförslag tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat.

I betänkandet finns 36 reservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Skrivelse 2015/16:87 Kontrollstation för de klimat- och energipolitiska målen till 2020 samt klimatanpassning.

Tre yrkanden i motioner som väckts med anledning av skrivelsen.

Ett åttiotal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2015/16.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning.....	8
Bakgrund	8
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	9
Utskottets överväganden.....	12
Klimat- och energimålen till 2020.....	12
Internationellt klimatarbete	13
EU:s långsiktiga klimatpolitik och EU:s ramverk 2030	26
Reformering av EU:s utsläppshandelssystem m.m.....	29
Sveriges framtida klimatmål m.m.	37
Uppfyllelse av klimatmålet för 2020	44
Styrmedel m.m.	46
Förnybar energi totalt m.m.	50
Förnybar energi i transportsektorn m.m.	53
Klimatanpassning	58
Övriga frågor	62
Motioner som bereds förenklat.....	66
Reservationer	68
1. Klimat- och energimålen till 2020, punkt 1 (SD)	68
2. Klimat- och energimålen till 2020, punkt 1 (V)	68
3. Målen för de internationella klimatförhandlingarna inom ramen för FN, punkt 2 (M, C, L, KD).....	69
4. Målen för de internationella klimatförhandlingarna inom ramen för FN, punkt 2 (SD).....	70
5. Målen för de internationella klimatförhandlingarna inom ramen för FN, punkt 2 (V)	71
6. Påverkan i de internationella klimatförhandlingarna, punkt 3 (M).....	72
7. Påverkan i de internationella klimatförhandlingarna, punkt 3 (C).....	72
8. Påverkan i de internationella klimatförhandlingarna, punkt 3 (KD).....	73
9. Flexibla mekanismer, punkt 4 (M, C, L, KD).....	74
10. Främjandet av klimatinvesteringar i andra länder, punkt 5 (M, C, L, KD).....	75
11. Andra globala initiativ för att minska klimatpåverkan, punkt 6 (M)	75
12. EU:s ramverk till 2030, punkt 7 (M, C, L, KD).....	76
13. EU:s ramverk till 2030, punkt 7 (V)	76
14. EU:s långsiktiga klimatpolitik, punkt 8 (SD)	77
15. EU:s långsiktiga klimatpolitik, punkt 8 (KD).....	78
16. Reformering av EU:s utsläppshandelssystem, punkt 9 (C).....	78
17. Reformering av EU:s utsläppshandelssystem, punkt 9 (V)	79
18. Länkning med andra utsläppshandelssystem, punkt 10 (M, C)	80
19. Utvidgning till andra sektorer m.m., punkt 11 (M).....	81
20. Utvidgning till andra sektorer m.m., punkt 11 (KD)	81
21. Sveriges framtida klimatmål m.m., punkt 12 (SD).....	82
22. Sveriges framtida klimatmål m.m., punkt 12 (V)	83
23. Sveriges framtida klimatmål m.m., punkt 12 (KD)	84
24. Uppfyllelse av klimatmålet för 2020, punkt 13 (M, C, L, KD)	85
25. Styrmedel m.m., punkt 14 (M)	85

26. Styrmedel m.m., punkt 14 (SD).....	86
27. Styrmedel m.m., punkt 14 (L)	87
28. Utfasning av fossila subventioner, punkt 15 (M, V).....	87
29. Förnybar energi totalt m.m., punkt 16 (M, C, L, KD)	88
30. Förnybar energi totalt m.m., punkt 16 (SD)	89
31. Förnybar energi i transportsektorn, punkt 17 (M, C, L, KD).....	89
32. Kvotplikt, punkt 18 (C)	90
33. Klimatanpassning, punkt 19 (M, C, L, KD)	91
34. Klimatanpassning, punkt 19 (SD).....	91
35. Övriga frågor, punkt 20 (M).....	92
36. Övriga frågor, punkt 20 (C).....	93
Särskilda yttranden	94
1. Målen för de internationella klimatförhandlingarna inom ramen för FN, punkt 2 (V).....	94
2. Målen för de internationella klimatförhandlingarna inom ramen för FN, punkt 2 (KD).....	94
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 22 (M).....	95
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 22 (SD)	95
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 22 (C).....	95
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 22 (V)	95
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	96
Skrivelsen.....	96
Följdmotionerna	96
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	96
<i>Bilaga 2</i>	
Trafikutskottets yttrande 2015/16:5y	105
<i>Bilaga 3</i>	
Näringsutskottets protokollsutdrag 2015/16:21	112
<i>Bilaga 4</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	113

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Klimat- och energimålen till 2020**

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 och

2015/16:3321 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (V)

2. **Målen för de internationella klimatförhandlingarna inom ramen för FN**

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1, 2, 5 och 9,

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkandena 1 och 5,

2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2,

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 1, 6 och 13,

2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 1 och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 32.

Reservation 3 (M, C, L, KD)

Reservation 4 (SD)

Reservation 5 (V)

3. **Påverkan i de internationella klimatförhandlingarna**

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 4,

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 4 och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 33.

Reservation 6 (M)

Reservation 7 (C)

Reservation 8 (KD)

4. **Flexibla mekanismer**

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 2 och

2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 9 (M, C, L, KD)

5. **Främjandet av klimatinvesteringar i andra länder**

Riksdagen avslår motion

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 4.

Reservation 10 (M, C, L, KD)

6. Andra globala initiativ för att minska klimatpåverkan

Riksdagen avslår motion

2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkandena 3 och 4.

Reservation 11 (M)

7. EU:s ramverk till 2030

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6,

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 3,

2015/16:2261 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 4 och

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 5.

Reservation 12 (M, C, L, KD)

Reservation 13 (V)

8. EU:s långsiktiga klimatpolitik

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1 och

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 5 och 14.

Reservation 14 (SD)

Reservation 15 (KD)

9. Reformering av EU:s utsläppshandelssystem

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8 och

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 6–9.

Reservation 16 (C)

Reservation 17 (V)

10. Länkning med andra utsläppshandelssystem

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 5 i denna del,

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 10 och

2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 7 i denna del.

Reservation 18 (M, C)

11. Utvidgning till andra sektorer m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 6 och 12,

2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 5 i denna del,

2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 7 i denna del och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 30 och 31.

Reservation 19 (M)

Reservation 20 (KD)

12. Sveriges framtida klimatmål m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4,

2015/16:852 av Sara Karlsson (S),

2015/16:1585 av Magda Rasmusson m.fl. (MP),

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3,

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 3 och

2015/16:3321 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 21 (SD)

Reservation 22 (V)

Reservation 23 (KD)

13. Uppfyllelse av klimatmålet för 2020

Riksdagen avslår motion

2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) i denna del.

Reservation 24 (M, C, L, KD)

14. Styrmedel m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 1,

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 4 och

2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkandena 5 och 6.

Reservation 25 (M)

Reservation 26 (SD)

Reservation 27 (L)

15. Utfasning av fossila subventioner

Riksdagen avslår motion

2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 8.

Reservation 28 (M, V)

16. Förnybar energi totalt m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1073 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 3,

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 29
och

2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) i denna del.

Reservation 29 (M, C, L, KD)

Reservation 30 (SD)

17. Förnybar energi i transportsektorn

Riksdagen avslår motion

2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) i denna del.

Reservation 31 (M, C, L, KD)

18. Kvotplikt

Riksdagen avslår motion

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 23.

Reservation 32 (C)

19. Klimatanpassning

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 15 och

2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) i denna del.

Reservation 33 (M, C, L, KD)

Reservation 34 (SD)

20. Övriga frågor

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:354 av Hanna Westerén (S),

2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 15 och

2015/16:2607 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 5.

Reservation 35 (M)

Reservation 36 (C)

21. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2015/16:87 till handlingarna.

22. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 9 juni 2016

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Kristina Yngwe

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Isak From (S), Johan Hultberg (M), Maria Strömkvist (S), Martin Kinnunen (SD), Åsa Coenraads (M), Jan-Olof Larsson (S), Stina Bergström (MP), Monica Haider (S), Anders Forsberg (SD), Lars Tysklind (L), Jens Holm (V), Lars-Axel Nordell (KD), Marianne Pettersson (S), Johan Büser (S) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 2015/16:87 Kontrollstation för de klimat- och energipolitiska målen till 2020 samt klimatanpassning och två följdmotioner. Dessutom behandlas ett åttiotal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2015/16 som bl.a. tar upp frågor som rör internationella klimatmål, bördefördelning, flexibla mekanismer, EU:s ramverk 2030, EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS), Sveriges klimat- och energimål, styrmedel och klimatanpassning.

Miljö- och jordbruksutskottet beslutade vid sina sammanträden den 17 mars respektive den 7 april 2016 att ge trafikutskottet och näringsutskottet tillfälle att yttra sig över skrivelsen och eventuella följdmotioner. Yttrandena redovisas i bilaga 2 och 3.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till regeringens bedömningar i skrivelsen och pågående arbete. Vissa motionsförslag tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat.

Vid kammarens sammanträde tisdagen den 24 november 2015 anmäldes att Folkpartiet liberalerna beslutat att byta partinamn till Liberalerna, med förkortningen (L).

Bakgrund

Den 17 mars 2009 överlämnade den förra regeringen propositionerna En sammanhållen klimat- och energipolitik – Klimat (prop. 2008/09:162) och En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi (prop. 2008/09:163) till riksdagen. I propositionerna föreslog regeringen fyra klimat- och energipolitiska mål till 2020: minst 50 procent förnybar energi i den totala energianvändningen, minst 10 procent förnybar energi i transportsektorn, en 20-procentig minskning av energiintensiteten jämfört med 2008 och en 40-procentig minskning av utsläppen av växthusgaser i den icke handlande sektorn. Riksdagen har sedan beslutat om en ny målstruktur för miljöarbetet där utsläppsmålet för 2020 ingår som etappmål för miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan (prop. 2009/10:155, bet. 2009/10:MJU25, rskr. 2009/10:377).

I de sammanhållna klimat- och energipropositionerna gjorde regeringen bedömningen att en kontrollstation borde genomföras 2015 i syfte att analysera utvecklingen i förhållande till målen liksom kunskapsläget om klimatförändringarna. Regeringen aviserade dessutom en nationell

kontrollstation för uppföljning av arbetet med klimatanpassning i samband med nästa klimatpolitiska kontrollstation.

Den 10 oktober 2013 gav Miljödepartementet i uppdrag åt Naturvårdsverket och Statens energimyndighet (Energimyndigheten) att gemensamt analysera möjligheterna att nå de klimat- och energipolitiska mål till 2020 som riksdagen beslutat. Naturvårdsverket och Energimyndigheten redovisade uppdraget den 1 oktober 2014. Den 1 december 2015 lämnade Naturvårdsverket ett kompletterande underlag som tagits fram i samarbete med Energimyndigheten.

Den 19 december 2013 gav Miljödepartementet Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) i uppdrag att i samråd med Naturvårdsverket och Energimyndigheten ta fram ett underlag om det klimatvetenskapliga kunskapsläget. SMHI redovisade uppdraget i december 2014.

Den 19 december 2013 gav Miljödepartementet i uppdrag åt SMHI att i samarbete med de berörda myndigheterna följa upp och analysera det arbete med klimatanpassning som gjorts sedan Klimat- och sårbarhetsutredningen (SOU 2007:60) och bedöma återstående behov av åtgärder med förslag på fortsatt arbete med klimatanpassning. SMHI redovisade uppdraget i mars 2015.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redovisar regeringen en kontrollstation för uppföljning av de klimat- och energipolitiska målen till 2020. Riksdagen har antagit ett mål om att utsläppen av växthusgaser ska minska med 40 procent till 2020 jämfört med 1990. Detta gäller för de sektorer som inte ingår i EU:s handelssystem för utsläppsrätter. Målet är ett etappmål under miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. Riksdagen har även satt upp tre energipolitiska mål till 2020: Andelen förnybar energi ska utgöra minst 50 procent av den totala energianvändningen, andelen förnybar energi i transportsektorn ska vara minst 10 procent och energianvändningen ska vara 20 procent effektivare. Det sistnämnda uttrycks som ett sektorsövergripande mål om minskad energiintensitet med 20 procent mellan 2008 och 2020.

Enligt skrivelsen är regeringens bedömning att etappmålet för utsläpp av växthusgaser kommer att uppnås. Den förra regeringens inriktning var att en tredjedel av minskningen skulle ske i form av investeringar i andra EU-länder eller flexibla mekanismer. I skrivelsen framhålls dock att regeringens ambition är att i ökad utsträckning nå målet genom nationella insatser. Bedömningen när regeringen tillträdde var att utsläppen skulle behöva minska med ytterligare 4 miljoner ton till 2020 för att etappmålet ska nås enbart genom nationella åtgärder. Senaste tillgängliga utsläppsstatistik och prognosunderlag samt en bedömning av effekterna av regeringens politik hittills indikerar att utsläppsgapet vad gäller nationella utsläpp 2020 nästan har halverats. Vidare anføres att regeringen har genomfört nya åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser i Sverige till 2020, och flera utredningar har tillsatts med fokus

på transportsektorn. Enligt skrivelsen avser regeringen att återkomma med ytterligare åtgärder under mandatperioden som bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser. Regeringens ökade stöd till internationella klimatinsatser har redovisats i budgetpropositionen för 2016, och redovisas därför inte i denna skrivelse.

Regeringen bedömer att de två målen för andelen förnybar energianvändning kommer att nås med dagens styrmedel. För energipolitiken har regeringen också höjt ambitionen mot 2020. Detta görs bl.a. genom en höjning av målet inom elcertifikatssystemet, samtidigt som regeringen har presenterat ett flertal nya åtgärder för att öka andelen förnybar energi. Regeringen bedömer att även målet om energieffektivisering kommer att uppnås med befintliga styrmedel och åtgärder. Måluppfyllelsen är svårbedömd, men effekterna av de befintliga styrmedlen och de åtgärder som har beslutats i vårändringsbudgeten för 2015 och budgetpropositionen för 2016 förväntas sammantaget leda till att målet uppnås. Flera av de åtgärder som bidrar till att reducera utsläppen av växthusgaser bidrar också till en ökad andel förnybar energi och till energieffektivisering.

I skrivelsen redovisar regeringen en uppdatering av det klimatvetenskapliga kunskapsläget. Den globala medeltemperaturen har stigit med näst intill en grad jämfört med förindustriell tid. I Sverige har den observerade temperaturförändringen varit ungefär dubbelt så stor som det globala genomsnittet. Redan i dag märks effekterna av ett förändrat klimat. FN:s klimatpanel IPCC har tagit fram olika klimatscenarier. Dessa pekar mot att temperaturökningen kommer att uppgå till 3,7–4,8 grader mot slutet av detta sekel jämfört med förindustriell tid om inga ytterligare utsläppsbegränsningar genomförs förutom de redan beslutade. Vid klimatmötet i Paris i december 2015 beslutade länderna om ett nytt globalt och rättsligt bindande klimatavtal där man slår fast att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 grader och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 grader. Vid utgången av 2015 hade 188 länder lämnat in nationella planer för utsläppsminskningar. Sammanställningar av dessa pekar på att de inte är tillräckliga för att få de globala utsläppen att börja minska och är helt otillräckliga för att uppnå temperaturmålet. En successiv och väsentlig skärpning av ländernas planer på utsläppsminskningar krävs därför framöver.

Regeringen redovisar även arbetet med klimatanpassning. Regeringens vision för samhällets anpassning till ett förändrat klimat är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och tillvarata möjligheter. Fortsatta och förstärkta satsningar krävs inom många olika områden för att anpassa samhället till ett förändrat klimat. Regeringen avser att utarbeta en nationell strategi för klimatanpassning i syfte att långsiktigt stärka klimatanpassningsarbetet och den nationella samordningen av detta arbete. EU:s strategi för klimatanpassning liksom utredningen om ett stärkt arbete för anpassning till ett förändrat klimat utgör också viktiga underlag för det fortsatta arbetet med klimatanpassning. Åtgärder för att anpassa samhället till

ett förändrat klimat behöver vidtas såväl i närtid som på lång sikt och inom många verksamhetsområden.

Utskottets överväganden

Klimat- och energimålen till 2020

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ändrade klimatmål till 2020.
Jämför reservationerna 1 (SD) och 2 (V).

Skrivelsen

I skrivelsen framhålls att riksdagen har antagit fyra klimat- och energipolitiska mål för 2020:

- Andelen förnybar energi ska 2020 utgöra minst 50 procent av den totala energianvändningen.
- Andelen förnybar energi i transportsektorn ska 2020 vara minst 10 procent.
- 20 procent effektivare energianvändning till 2020. Målet uttrycks som ett sektorsövergripande mål om minskad energiintensitet med 20 procent mellan 2008 och 2020.
- En 40-procentig minskning av utsläppen av klimatgaser jämfört med 1990. Målet avser den icke handlande sektorn.

Vidare anförs att EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) omfattar ungefär 40 procent av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser under perioden 2013–2020. Enligt skrivelsen ingår det mesta av utsläppen från industrin och från el- och värmeproduktion i systemet. För den handlande sektorn gäller ett EU-gemensamt mål om en 21-procentig minskning av växthusgasutsläpp till 2020 jämfört med 2005, året då EU ETS infördes. Regeringen anför vidare att Sverige även har ett bindande mål enligt EU:s klimat- och energipaket som innebär att utsläppen utanför EU ETS ska minska med 17 procent till 2020 jämfört med 2005. Om man räknar om det nationella målet om en utsläppsminskning med 40 procent till 2020 till basår 2005 i stället för 1990, motsvarar det 33 procent. Regeringen konstaterar att det nationella klimatmål som riksdagen har antagit alltså är mer långtgående än Sveriges EU-åtagande till 2020. EU:s klimat- och energipaket inkluderar även mål för förnybar energi och energieffektivisering. Enligt regeringen nås dessa mål om Sverige når de nationella energipolitiska målen.

Motionerna

I motion 2015/16:3321 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 1 anförs att Sveriges åtaganden inte bör avvika i förhållande till vad som är beslutat på EU-nivå. Motionärerna framhåller att enligt Europeiska rådets ramverk, som regeringens skrivelse refererar till, förordas utsläppsminskningar av

växthusgaser med 40 procent från 1990 fram till 2030, men av allt att döma är Sverige på väg att nå en sänkning av utsläppen med 40 procent redan 2020.

Enligt partimotion 2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 bör de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige minska med minst 45 procent (jämfört med 1990) till 2020 genom åtgärder inom landet. För den icke handlande sektorn innebär detta klimatmål en minskning med 52 procent i Sverige jämfört med 1990.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att riksdagen 2009 antog fyra klimat- och energipolitiska mål för 2020 (rskr. 2008/09:300 och 2008/09:301) och att de är mer långtgående än Sveriges EU-åtagande till 2020. Vidare noterar utskottet att regeringen samtidigt gjorde bedömningen att en kontrollstation borde genomföras 2015 bl.a. i syfte att analysera utvecklingen i förhållande till målen. I den aktuella skrivelsen redovisar regeringen den ovannämnda kontrollstationen för uppföljning av målen. När det gäller prognoser och val av insatser för att uppnå målen behandlas det senare i betänkandet, liksom Sveriges framtida mål. Med hänsyn till det arbete som pågår och den korta tid som kvarstår till 2020 är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motionerna 2015/16:3321 (SD) yrkande 1 och 2015/16:187 (V) yrkande 3 som därmed avstyrks.

Internationellt klimatarbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om mål i internationella förhandlingar inom ramen för FN, bördefördelning, påverkan i internationella förhandlingar, nationella planer för utsläppsminskningar (INDC), flexibla mekanismer och annat globalt klimatarbete.

Jämför reservationerna 3 (M, C, L, KD), 4 (SD), 5 (V), 6 (M), 7 (C), 8 (KD), 9 (M, C, L, KD), 10 (M, C, L, KD) och 11 (M) och särskilda yttrandena 1 (V) och 2 (KD).

Skrivelsen

I skrivelsen anförts att vid FN:s klimatkonventions tjugoförsta partsmöte i december 2015 i Paris beslutade länderna om ett nytt globalt och rättsligt bindande klimatavtal. I avtalet slår man fast att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 grader och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 grader. Enligt skrivelsen innebär det nya klimatavtalet att länder successivt ska skärpa sina åtaganden och att dessa ska förnyas vart femte år. En gemensam översyn av världens samlade ansträngningar för att

minska klimatpåverkan ska också göras vart femte år. Principer för uppföljning och rapportering etableras, som bl.a. lägger grunden för ett framtida gemensamt system för transparens och uppföljning kring länders åtaganden och genomförandet av dessa.

Vidare framhålls att det vid klimatkonventionens möte antogs principer för användning av utsläppshandelssystem och flexibla mekanismer under det nya avtalet som säkerställer miljöintegriteten exempelvis genom att undvika dubbelräkning. En ny mekanism som ska bidra till utsläppsminskningar och främja hållbar utveckling etableras. Enligt skrivelsen säkerställer avtalet fortsatt stöd till utvecklingsländers arbete med både utsläppsbegränsningar och klimatanpassning genom klimatfinansiering, tekniköverföring och kapacitetsutbyggnad. Samtidigt uppmanas fler länder att bidra till klimatfinansiering framöver. I skrivelsen anförs vidare att avtalet erkänner vikten såväl av att anpassa sig till klimatförändringarna som av att undvika och hantera de skador och förluster som klimatförändringarna ger upphov till. I avtalet uppmanas länderna också att bevara och hållbart bruka skogen och minska den globala avskogningen, för att bidra till både utsläppsbegränsningar och klimatanpassning.

I skrivelsen framhålls även att det för att hålla den globala uppvärmningen under 2 grader krävs en minskning med 40–70 procent av de globala utsläppen till 2050 jämfört med 2010 enligt FN:s klimatpanel IPCC. Därefter behöver utsläppen fortsätta minska ned till noll eller till och med till negativa utsläpp någon gång mellan 2050 och 2100. Ett scenario som leder till att den globala uppvärmningen begränsas till ned mot 1,5 grader kräver utsläppsminskningar i den mer ambitiösa änden av intervallerna. I skrivelsen påpekas även att trenden har gått mot fortsatt ökande utsläpp.

Enligt skrivelsen uppmanades länder inför mötet i Paris att lämna in nationella planer för utsläppsminskningar, s.k. Intended Nationally Determined Contributions (INDC). Regeringen konstaterar i skrivelsen att vid början av 2016 hade 187 länder lämnat in sådana planer. Beräkningar av planernas effekt har gjorts av flera bedömare. I skrivelsen framhålls att beräkningarna är osäkra på grund av planernas utformning, där exempelvis vissa åtgärder är villkorade, och de osäkerheter som är förenade med att utifrån en viss utsläppsreduktion bedöma hur stor temperaturförändringen blir. Enligt skrivelsen pekar dock beräkningarna på att planerna inte är tillräckliga för att få de globala utsläppen att börja minska och är helt otillräckliga för att uppnå temperaturmålet. Regeringen anför därför att det således kommer att krävas betydande ytterligare insatser för att hålla temperaturökningen väl under 2 grader och att detta gäller i ännu större utsträckning om temperaturökningen ska begränsas till nära 1,5 grader. Regeringen framhåller att det för att nå de långsiktiga målen och därmed begränsa den globala uppvärmningen även behövs nya mål på medellång sikt.

Motionerna

Mål och bördefördelning m.m.

I partimotion 2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 anförs att Sverige inför klimatförhandlingar bör ansluta sig till de forskare, nationer och organisationer som föreslår en målsättning om att begränsa temperaturhöjningen till maximalt 1,5 grader och att stabilisera koldioxidhalten vid 350 ppm.

Enligt kommittémotion 2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 1 bör Sverige vara pådrivande i det internationella klimatarbetet för att åstadkomma ett ambitiöst globalt klimatavtal där de största utsläppsländerna tar ett betydande ansvar. I samma motion framhålls i yrkande 5 att de länder som har störst andel utsläpp av växthusgaser ska ta ett större ansvar inom ett klimatramverk som är bindande, långsiktigt, tydligt och transparent.

I kommittémotion 2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 1 framhålls att regeringen bör agera kraftfullt för att ett ambitiöst, globalt klimatavtal ska komma på plats.

Vänsterpartiet framhåller vidare i sin partimotion 2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 9 att Sverige bör verka för att det internationella avtal som sluts efter Kyotoprotokollet ska vara legalt bindande och att avtalet ska vara rättvist i så måtto att industriländer ska ta större ansvar än utvecklingsländer. I samma motion yrkande 2 framhålls att Sverige bör verka för att metoden Greenhouse Development Rights (GDR) får genomslag i kommande avtal, eftersom Sverige i likhet med andra industrialiserade länder har ett stort historiskt ansvar för sina utsläpp som starkt bidragit till klimatkrisen. I metoden GDR etableras en global utsläppsbudget och krav på att utsläppsminskning och finansiering fördelas mellan länder efter historiskt ansvar och ekonomisk förmåga.

Enligt kommittémotion 2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 13 bör huvudprioriteringen i de globala förhandlingarna vara att uppnå bindande mål för utsläppsminskningar. I samma motion anförs i yrkande 1 att regeringen i EU och i globala förhandlingar bör verka för att bördefördelningen när det gäller minskade utsläpp av klimatgaser ska ha en tydlig koppling till nationernas faktiska utsläpp

I kommittémotion 2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 32 framhålls att Sverige inom EU bör verka för ett globalt gemensamt utsläppsminskningmål och ett globalt handelssystem med utsläppsrätter.

Enligt kommittémotion 2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2 bör Sverige i COP 21-förhandlingarna driva en linje med fokus på klimatanpassningsåtgärder och parternas bindande löften om utsläppsminskningar och klimatfinansiering.

INDC och EU:s åtaganden i internationella förhandlingar

I partimotion 2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 anförs att Sverige inför klimattoppmötet i Paris (COP 21/CMP 11) bör presentera en egen nationell målsättning för utsläppsminskningar i form av s.k. INDC (Intended Nationally Determined Contributions).

Enligt kommittémotion 2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 6 bör regeringen driva som svensk linje att EU:s medlemsstater inte ska anta väsentligt större mål om minskning av utsläpp av växthusgaser än världens övriga stora utsläppare.

Påverkan i internationella förhandlingar

Enligt motion 2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 4 bör EU vara en pådrivande aktör inom de internationella klimatförhandlingarna. I motionen anförs vidare att EU är vår viktigaste miljöorganisation som ger Sverige kraft att påverka också på den internationella arenan.

I partimotion 2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 4 har Sverige ett ansvar för att driva på det internationella klimatarbetet. Motionärerna framhåller också att framgång med arbetet för att komma överens förutsätter en förmågan att knyta samman minskad miljöpåverkan med ekonomisk utveckling i alla världens länder och att arbeta med investeringsstrategier i framför allt låg- och medelinkomstländer.

I kommittémotion 2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 33 framhålls att Sverige inom EU bör driva på i de internationella klimatförhandlingarna för ett nytt ramverk från 2020.

Flexibla mekanismer

I kommittémotion 2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 2 anförs att regeringen ska verka för att kostnadseffektiva flexibla mekanismer, likt dagens mekanism för ren utveckling (Clean Development Mechanism, CDM) kommer att vara en del av ett nytt globalt klimatavtal. Även i kommittémotion 2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 2 framhålls att Sverige bör verka för att ett globalt klimatavtal ska antas och innehålla kostnadseffektiva flexibla mekanismer såsom dagens CDM och gemensamma genomförande (Joint Implementation, JI).

Annat globalt arbete

Enligt kommittémotion 2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 3 bör insatserna öka för den koalition (CCAC) som Sverige initierade och vars syfte är att begränsa kortlivade klimatpåverkande luftföroreningar. I samma motion framhålls att regeringen bör verka för att fler globala initiativ, liknande det om kortlivade klimatpåverkande luftföroreningar, utvecklas (yrkande 4).

I kommittémotion 2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 4 anförs att Sverige har en skyldighet mot utvecklingsländerna att

fortsätta att främja svenska klimatinvesteringar i andra länder för att bidra till deras klimatanpassning och utsläppsminskningar.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Mål och bördefördelning m.m.

Av miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2014/15:MJU13 framgår att regeringen tog fram en svensk strategi för ett framgångsrikt klimatmöte i Paris 2015. Strategin hade som övergripande målsättning att FN:s klimatmöte i Paris 2015 skulle resultera i ett globalt, rättvist och rättsligt bindande klimatavtal som bidrar till att över tid hålla den globala uppvärmningen så långt under 2 grader som möjligt. Målsättningen innebar också att avtalet skulle skapa förutsättningar för aktörer och ställa krav på länder att ta ansvar i klimatfrågan, vidta alltmer ambitiösa åtgärder för minskade utsläpp och bidra till ökad resiliens mot klimatförändringarnas effekter. Som ett första delmål i strategin angav regeringen en ökad ambitionsnivå för utsläppsminskningar. Enligt strategin skulle Sverige även fortsätta att arbeta med insatser för internationella klimatinvesteringar med utvecklingsländer och stödja insatser inom utvecklingssamarbetet som bidrar till utsläppsminskningar och koldioxidsnål utveckling.

Strategins andra delmål var att skapa stärkta allianser för ett klimatavtal och globalt hållbar utveckling. Bland annat nämndes att Sverige särskilt behöver bidra till att stärka samarbetet med de minst utvecklade länderna och de som är mest utsatta för klimatförändringarnas effekter. Enligt strategin är finansiellt stöd, teknikutveckling och teknikspridning samt kapacitetsutveckling för klimatanpassning och för att nå en koldioxidsnål utveckling särskilt viktigt för fattiga och särskilt utsatta länder. Regeringen uppgav vidare att den skulle verka för att säkra en fortsatt ambitiös finansiering av insatser för anpassning framför allt i sårbara och fattiga länder. Enligt strategin skulle regeringen också främja teknikutveckling, teknikspridning och kapacitetsutveckling som är viktiga verktyg för länders omställning mot ett hållbart samhälle med låga utsläpp samt för att öka motståndskraften mot klimatförändringarnas effekter.

Det tredje delmålet i strategin var att nå ett dynamiskt avtal som stöder ökade klimatåtgärder över tid. Enligt strategin skulle Sverige därför inför och vid COP 21-mötet i Paris prioritera frågan om hur ett avtal borde utformas och fyllas med innehåll för att över tid kunna omfatta tillräckliga utsläppsminskningar för att hålla den globala temperaturökningen så långt under 2 grader som möjligt. Regeringen anförde också att utformningen av avtalet ska vara sådan att det lägger grunden för transparens och uppföljning kring länders åtaganden och genomförandet av dessa.

I betänkandet framhölls att Sverige kommer att engagera sig i multilaterala processer, projekt och initiativ för att öka ambitionen och lyfta fram möjligheter och fördelar med att agera tidigt i klimatarbetet. Regeringen uppgav att den hade för avsikt att fortsätta arbetet med att minska kortlivade klimatpåverkande luftföroreningar inom ramen för bl.a. klimatkoalitionen för

att minska kortlivade föreningar (CCAC) och Arktiska rådet och med det nordiska samarbetet som en plattform. Vidare anfördes att Sverige inom ramen för Montrealprotokollet om ozonnedbrytande ämnen skulle vara pådrivande för att fasa ut fluorerade kolväten (HFC) som har en stark klimatpåverkan. Andra exempel på centrala sammanhang och sammanslutningar där Sverige aktivt skulle verka för att öka ambitionen och lyfta möjligheter och fördelar med att agera tidigt i klimatarbetet var IPCC, New Climate Economy och vänggruppen för utfasning av subventioner av fossila bränslen.

När det gäller bördefördelning framhölls i samma betänkande (2014/15:MJU13) att en av klimatkonventionens grundprinciper är att parterna bör skydda klimatsystemet åt nutida och framtida generationer på grundval av rättvisa och i överensstämmelse med deras gemensamma men olikartade ansvar och respektive förmåga. Principen om rättvisa förkortas ofta CBDR-RC, vilket står för Common but differentiated responsibilities and respective capabilities. I betänkandet anfördes följande:

Enligt Miljö- och energidepartementet går åsikterna om hur dessa principer ska tolkas isär. En ökad förståelse för olika perspektiv och närmande mot en samsyn för begreppet rättvisa samt länders olika uppfattning om vad ett rättvist avtal innebär är centralt för att förhandlingarna om den nya klimatöverenskommelsen som ska beslutas i Paris 2015 och träda i kraft senast 2020. Olika länder lägger olika vikt vid hur tungt aspekter som socioekonomisk utveckling, fattigdombekämpning, historiskt ansvar för utsläpp för perioden före klimatkonventionens ratificering och nationella förutsättningar för att vidta åtgärder m.m. ska väga när parternas åtaganden i den nya överenskommelsen fastställs. Vid partsmötet i Warszawa (COP 19) beslutade parterna att länderna ska presentera sina förslag på nationellt beslutade utsläppsminskingsbidrag i god tid innan COP 21 i Paris och om möjligt under första kvartalet 2015. Nivån på det nationellt föreslagna bidraget, liksom den information som bifogas för att förklara vad bidraget innebär i faktiska utsläppsminskningar, kommer att innebära en möjlighet för parterna att redogöra för hur principerna om rättvisa och CBDR-RC bör tillämpas i praktiken i den nya överenskommelsen. Sverige har tillsammans med Belgien har arrangerat flera workshops om hur equity bör utformas i den nya klimatöverenskommelsen. Av regeringens strategi för ett framgångsrikt klimatmöte i Paris 2015 som nämns ovan framgår att regeringen avser att göra en särskild strategisk satsning för att stödja utvecklingsländernas klimatansträngningar och deras möjlighet att bidra till ett nytt klimatavtal i Paris.

I ett meddelande från EU-kommissionen, Åtgärds paket för en energiunion, Parisprotokollet – en plan för att möta de globala klimatförändringarna efter 2020 (KOM(2015) 81) anfördes att Parisprotokollet bör sträva efter några angivna mål som bl.a. berör frågor om att säkra långtgående utsläppsminskningar, säkra flexibilitet genom en omfattande översyn vart femte år, förbättra öppenheten och ansvarsskyldigheten och främja internationellt samarbete. En part som vill ansluta sig till protokollet måste göra ett begränsningsåtagande. Alla parter kommer att kunna delta i beslutsprocessen enligt protokollet och ha tillgång till finansiella och andra resurser för att stödja dess genomförande. Begränsningsåtaganden enligt protokollet bör vara likvärdigt rättsligt bindande för alla parter. I god tid före Pariskonferensen måste alla parter enligt kommissionens meddelande välja vilken typ av

begränsningsåtagande man ska ange samt definiera dess ambitionsnivå och räckvidd mot bakgrund av skiftande ansvarsfördelning, förmåga och nationella förhållanden. Åtaganden från länder med störst ansvar och förmåga måste ha högst ambitionsnivå. Alla parter planerade nationellt fastställda bidrag bör vara betydligt mer ambitiösa och långtgående än nuvarande utsläppsminskingsåtaganden. De bör sikta mot lägre utsläppsnivåer globalt och per capita och samtidigt lägre utsläppsintensitet över tid. Regeringen har anfört bl.a. följande i en preliminär svensk ståndpunkt om meddelandet om Parisprotokollet (fakta-PM 2014/15:FPM25). Regeringen stöder kommissionens syn att det avtal som ska antas i Paris bör vara ett protokoll med rättsligt bindande åtaganden för utsläppsminskningar för att ge den stabilitet, förutsebarhet och uppföljningsbarhet på lång sikt som är nödvändig för ett starkt och trovärdigt internationellt avtal. Regeringen anser att alla länder som vill bli part till protokollet ska anta och upprätthålla ett åtagande för att begränsa eller minska sina utsläpp. Regeringen instämmer i kommissionens syn att parternas bidrag bör innebära att länder åtar sig att göra mer än i nuvarande åtaganden samt att avtalet bör främja att länderna rör sig mot alltmer ambitiösa och omfattande åtaganden. De rika länderna i västvärlden har fortsatt ett ansvar för att gå före och leda arbetet med att minska utsläppen. Oavsett form på åtagandet behöver innehållet i parternas målsättningar och åtgärder vara tillräckligt för att driva fram den nödvändiga omställningen av samhället och för att undvika fortsatta investeringar i fossil teknik. Regeringen anser att ett bra avtal i Paris bara kan möjliggöras om de länder som har störst vilja att nå ett sådant agerar gemensamt. Stärkt samarbete med de minst utvecklade länderna och de som är mest utsatta för klimatförändringarnas effekter behövs särskilt. Finansiellt stöd, teknikutveckling och teknikspridning samt kapacitetsutveckling är viktigt för fattiga och särskilt utsatta länder.

I betänkandet anförde utskottet att det stöder den svenska strategi för ett framgångsrikt klimatomöte i Paris 2015 som regeringen tagit fram. Vidare framhöll utskottet att det bör ställas krav på att länderna tar ansvar i klimatfrågan och vidtar alltmer ambitiösa åtgärder för minskade utsläpp. Utskottet anförde även att alla länder som vill bli part till protokollet bör anta och upprätthålla ett åtagande för att begränsa eller minska sina utsläpp och att parternas bidrag bör innebära att länder åtar sig att göra mer än i de nuvarande åtagandena. Utskottet påpekade även att avtalet bör främja att länderna rör sig mot alltmer ambitiösa och omfattande åtaganden och att de rika länderna i västvärlden har ett ansvar för att gå före och leda arbetet med att minska utsläppen.

När det gäller klimatanpassningsåtgärder och klimatfinansiering framhålls i kommissionens meddelande Vägen efter Paris (KOM(2016) 110) att avtalet bl.a. innehåller ett ambitiöst solidaritetspaket med frikostiga medel för klimatfinansiering och behov som har att göra med anpassningar och skador på grund av klimatförändringarnas negativa verkningar. För att främja individuell och kollektiv anpassning fastslås det i Parisavtalet, enligt kommissionen för första gången, ett globalt mål för att stärka kapaciteten och klimattåligheten och minska klimatsårbarheten. Vidare anförts att parterna uppmanas att på det internationella planet öka samarbetet för att sprida

vetenskapliga rön om klimatanpassning och information om praktik och politiska strategier.

I meddelandet framhåller kommissionen att EU kommer att lämna underlag till det vetenskapliga arbete som ska genomföras på internationell nivå och att EU bör delta i den första klimatdialogen 2018 för att gå igenom den kollektiva ambitionsnivån och framstegen med att genomföra åtagandena. EU kommer sedan att delta i den första globala genomgången 2023, som har betydelse för att successivt höja alla parternas ambitionsnivå för tiden efter 2030. I meddelandet uppmanas EU för detta ändamål att tillsammans med de andra parterna senast 2020 lämna in sina långsiktiga strategier för hur växthusgasutsläppen ska minskas fram till mitten av århundradet. Efter Pariskonferensen måste alla länder omsätta sina åtaganden i konkreta politiska åtgärder.

Av meddelandet framgår även att nästa steg är att Parisavtalet ska undertecknas. Undertecknandet kommer att inledas den 22 april 2016 i New York. Avtalet träder i kraft när minst 55 parter som står för minst 55 procent av de globala utsläppen har ratificerat det. Kommissionen framhåller att det är önskvärt att avtalet ratificeras och träder i kraft tidigt, så att alla länder kan lita på att avtalet börjar tillämpas snabbt. Även regeringen instämmer i att ratificeringen av klimatavtalet från Paris bör ske skyndsamt (2015/16:FPM65).

INDC och EU:s åtaganden i internationella förhandlingar

När det gäller om Sverige inför klimattoppmötet i Paris borde ha presenterat en egen nationell målsättning i form av INDC framgår det av den dåvarande klimat- och miljöministern Åsa Romsons svar på interpellation 2014/15:609 om svenskt klimatåtagande inför klimattoppmötet i Paris (prot. 2014/15:110, 5 juni 2015) att EU:s medlemsstater agerar gemensamt inom FN:s klimatförhandlingar. Ministern framhöll bl.a. att ett tydligt exempel är att medlemsstaterna i Kyotoprotokollet har gemensamma åtaganden om att minska utsläppen av växthusgaser och att länderna enats om att fortsätta agera gemensamt inom den nya överenskommelsen. EU har också i hög utsträckning en gemensam klimatpolitik, genom gemensamma målsättningar för flera sektorer, handelssystem för utsläpp och andra regleringar på klimat- och energiområdet. Eftersom EU-länderna agerar gemensamt i klimatförhandlingarna finns det enligt ministern inget skäl till varför Sverige skulle skicka in en egen INDC till FN. Hon framhöll också att hon inte heller kände till något annat EU-land som tagit fram en nationell INDC. Ministern anförde vidare att stats- och regeringschefernas beslut vid Europeiska rådet 2014 om ett nytt klimat- och energiramverk till 2030 inkluderade ramarna för det fortsatta EU-arbetet. Mot denna bakgrund lämnade EU i mars ett förslag till åtagande, alltså en INDC, till klimatkonventionen om att minska utsläppen inom EU med minst 40 procent till 2030.

När det gäller vilket mål EU borde ha drivit inför Paris angav den dåvarande klimat- och miljöministern i samma svar att det förslag till åtagande som EU lämnade i mars (INDC) i allt väsentligt var detsamma som det beslut som Europeiska rådet tog i oktober. Vidare framhölls att det ännu är oklart vilket ansvar Sverige kommer att ha för det EU-gemensamma utsläppsmålet.

Flexibla mekanismer

När det gäller flexibla mekanismer enligt det nya avtalet gav regeringen den 14 april 2016 i uppdrag åt Energimyndigheten att analysera vilken roll internationella klimatinsatser och nya samarbetsformer inom ramen för Artikel 6 i klimatavtalet från Paris kan spela i genomförandet av det internationella klimatavtal som ska gälla för perioden efter 2020. Enligt den dåvarande klimat- och miljöministern Åsa Romson kommer de nya samarbetsformer som nu skapas under klimatavtalet att ersätta CDM och ett större fokus kommer att läggas på samarbete mellan länders regeringar. Ambitionen är också att nya samarbeten ska kopplas till de globala målen för hållbar utveckling. Enligt ministern är syftet med regeringens nya uppdrag till myndigheterna att få en analys av hur de nya samarbetsformerna kan komma att se ut. Uppdraget innebär att myndigheterna ska analysera hur resultatbaserad finansiering kan bidra till att ländernas klimatambitioner höjs. Myndigheterna ska också undersöka hur åtgärder för hela sektorer kan bidra till att skynda på klimatomställningen, samt belysa hur insatserna kan skapa incitament för att införa nya styrmedel och möjligheter för privata investeringar. Energimyndigheten ska redovisa uppdraget senast den 15 oktober 2016.

I uppdraget framhålls att överföring av kunskap och teknik till utvecklingsländer samt kapacitetssupplevering för genomförande av klimatåtgärder och rapportering av dessa är avgörande för möjligheten att nå de globala målsättningarna på klimatområdet. Sådan överföring sker i dag både genom internationella klimatinsatser som mekanismen för ren utveckling (CDM) och genom bistånd. Det finns ett behov av att använda erfarenheter från båda områdena när nya samarbetsformer, däribland nya FN-mekanismer, och internationell klimatfinansiering byggs upp under klimatavtalet från Paris. Vidare framhålls att både Sverige och EU står inför uppgiften att analysera hur dessa nya typer av samarbeten kan användas i syfte att höja ambitionen och ge upphov till synergier mellan klimatfinansiering och resultatbaserade mekanismer. Ländernas nationellt bestämda bidrag om utsläppsminskningar (INDC) kommer att utgöra grunden för samarbete och är en utgångspunkt för vidareutveckling av samarbetsformer. I uppdraget anförs vidare att de nuvarande internationella mekanismerna under Kyotoprotokollet, mekanismen för ren utveckling (CDM) och gemensamt genomförande (Joint Implementation, JI) sannolikt inte kommer att finnas kvar i sin nuvarande form efter 2020. Sveriges program för internationella klimatinvesteringar använder i dagsläget regelverket för CDM för att mäta, rapportera och verifiera

insatsernas klimatnytta, dvs. för att åstadkomma en resultatbaserad finansiering av utsläppsminskningar. Krediterna som genereras i programmet får också användas för att nå en del av Sveriges nationella mål till 2020. Det konstateras att klimatavtalet från Paris gör att förutsättningarna för programmet förändras för perioden efter 2020. Vidare framhålls att arbetet med klimatavtalet nu går in i en genomförandefas som innehåller en stor mängd arbetsprogram, inom ramen för både underorganet för vetenskaplig och teknologisk rådgivning (SBSTA) och avtalets arbetskommitté (APA). Arbetet fram till 2020 innebär att många regelsystem kommer att utvecklas, vilket ställer stora krav på de parter som vill vara drivande i operationaliseringen av avtalet.

Annat globalt arbete

I årets budgetproposition 2015/16:1, utgiftsområde 20, framhålls att Sverige verkar för ökat förtroende genom konstruktiv fördjupad dialog med klimatförhandlingarnas olika parter. Fortsatt engagemang i multilaterala processer, projekt och initiativ för att öka ambitionen och lyfta möjligheter och fördelar med att agera tidigt i klimatarbetet såsom New Climate Economy, vänggruppen Friends for Fossil Fuel Reform (FFFSR) och luft- och klimatkoalitionen CCAC är en central del i detta arbete. Vidare framhålls att Sverige driver på för att analysera och möjliggöra insatser för att främja och stödja konkreta ambitionshöjande åtgärder, bl.a. ett genom att stödja länder som önskar införa koldioxidskatt (t.ex. en s.k. carbon tax help-desk). Insatser för fördjupade utsläppsminskningar perioden innan ett nytt klimatavtal träder i kraft, dvs. före 2020, är nödvändiga för att utsläppen ska minska i den takt som behövs så att den globala temperaturökningen hålls så långt under 2 grader som möjligt. I propositionen framhålls också att regeringen ökar stödet till klimatinsatser. Inom utgiftsområde 7, Internationellt bistånd, satsades under 2015 ytterligare 250 miljoner kronor och regeringen avser att på samma sätt tillföra 500 miljoner kronor per år med start 2016. Totalt 4 miljarder kronor satsas på den gröna klimatfonden. En särskild strategisk klimatsatsning om 30 miljoner kronor genomfördes 2015. Den fortsätter 2016 och 2017. I propositionen föreslår regeringen därtill att ytterligare 50 miljoner kronor per år 2016–2019 avsätts till Sveriges program för internationella klimatinsatser som Energimyndigheten ansvarar för. Insatserna innebär investeringar i klimatprojekt och multilaterala klimatfonder inklusive kapacitetshöjande insatser. Totalt avsätter Sverige därmed ca 1 300 miljoner kronor för internationella klimatinvesteringar under den andra Kyotoperioden 2013–2020. Riksdagen biföll den 15 december 2015 regeringens ovannämnda förslag inom utgiftsområde 7.

Utskottets ställningstagande

Mål och bördefördelning m.m.

Inledningsvis kan konstateras att utskottet gav sitt stöd till den svenska strategi för ett framgångsrikt klimatmöte i Paris 2015 som regeringen tog fram och som hade som övergripande målsättning att FN:s klimatmöte i Paris 2015 skulle resultera i ett globalt, rättvist och rättsligt bindande klimatavtal som bidrar till att över tid hålla den globala uppvärmningen så långt under 2 grader som möjligt.

Som framgår av det som anförs ovan beslutade länderna i Paris i december 2015 om ett nytt globalt och rättsligt bindande klimatavtal. I avtalet slår man fast att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 grader och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 grader. Det nya klimatavtalet innebär att länder successivt ska skärpa sina åtaganden och att dessa ska förnyas vart femte år. En gemensam översyn av världens samlade ansträngningar för att minska klimatpåverkan ska också göras vart femte år. Principer för uppföljning och rapportering etableras, som bl.a. lägger grunden för ett framtida gemensamt system för transparens och uppföljning kring länders åtaganden och genomförande av dessa. Utskottet noterar vidare att enligt skrivelsen säkerställer avtalet fortsatt stöd till utvecklingsländers arbete med både utsläppsbegränsningar och klimatanpassning genom klimatfinansiering, tekniköverföring och kapacitetsuppbyggnad.

När det gäller bördefördelning framhölls i betänkande (2014/15:MJU13) att en av klimatkonventionens grundprinciper är att parterna bör skydda klimatsystemet åt nutida och framtida generationer på grundval av rättvisa och i överensstämmelse med deras gemensamma men olikartade ansvar och respektive förmåga. Utskottet noterar vidare att i början av 2016 hade 187 länder lämnat in nationella planer för utsläppsminskningar (INDC). Utskottet är medvetet om att beräkningar pekar på att planerna inte är tillräckliga för att få de globala utsläppen att börja minska och är helt otillräckliga för att uppnå temperaturmålet, men ser också att det nya avtalet bygger på att länder successivt ska skärpa sina åtaganden och att dessa ska förnyas vart femte år. En gemensam översyn av världens samlade ansträngningar för att minska klimatpåverkan ska också göras vart femte år.

Utskottet anser i likhet med regeringen att ratificeringen av klimatavtalet från Paris bör göras skyndsamt, så att alla länder kan lita på att avtalet börjar tillämpas snabbt.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2015/16:187 (V) yrkandena 1, 2 och 9, 2015/16:1362 (C, M, FP, KD) yrkandena 1 och 5, 2015/16:2601 (M) yrkande 1, 2015/16:2542 (SD) yrkandena 1 och 13, 2015/16:3149 (KD) yrkandena 32 och 2015/16:1935 (KD) yrkande 2 lämnas utan avseende i den mån de inte redan kan anses vara tillgodosedda.

INDC och EU:s åtaganden i internationella förhandlingar

Som den dåvarande klimat- och miljöministern anförde inför klimatmötet i Paris finns det inget skäl till varför Sverige skulle skicka in en egen INDC till FN, eftersom EU-länderna agerar gemensamt i klimatförhandlingarna. Utskottet noterar också att det inte verkar finnas något annat EU-land som tagit fram en nationell INDC. Utskottet anser även att det är naturligt att den INDC som lämnades till klimatkonventionen speglade det klimat- och energiramverk till 2030 som stats- och regeringscheferna beslutade om vid Europeiska rådet 2014 och som bl.a. innehåller målet om att minska utsläppen inom EU med minst 40 procent till 2030.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2015/16:187 (V) yrkande 5 och 2015/16:2542 (SD) yrkande 6.

Påverkan i internationella förhandlingar

Som anføres ovan tog regeringen fram en svensk strategi för ett framgångsrikt klimatmöte i Paris 2015 som utskottet gav sitt stöd till. Ett av strategins delmål var att skapa stärkta allianser för ett klimatavtal och globalt hållbar utveckling. Bland annat nämndes att Sverige särskilt behöver bidra till att stärka samarbetet med de minst utvecklade länderna och de som är mest utsatta för klimatförändringarnas effekter. I strategin påpekades även att finansiellt stöd, teknikutveckling och teknikspridning samt kapacitetsutveckling för klimatanpassning och för att nå en koldioxidsnål utveckling är särskilt viktigt för fattiga och särskilt utsatta länder. Utskottet noterar även att regeringen verkade för att säkra en fortsatt ambitiös finansiering av insatser för anpassning framför allt i sårbara och fattiga länder. Utskottet välkomnar att Sverige fortsatt verkar för ökat förtroende genom konstruktiv fördjupad dialog med klimatförhandlingarnas olika parter.

När det gäller EU:s pådrivande roll i det internationella klimatarbetet framgår det av kommissionens meddelande Vägen efter Paris (KOM(2016) 110) att EU kommer att lämna underlag till det vetenskapliga arbete som ska genomföras på internationell nivå och delta i den första klimatdialogen 2018 för att gå igenom den kollektiva ambitionsnivån och framstegen med att genomföra åtagandena. Utskottet noterar vidare att EU kommer att delta i den första globala genomgången 2023, som har betydelse för att successivt höja alla parternas ambitionsnivå för tiden efter 2030. Som anføres i meddelandet måste alla parter, inklusive EU, omsätta sina åtaganden i konkreta politiska åtgärder efter Pariskonferensen.

Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motionerna 2015/16:2332 (M) yrkande 4, 2015/16:2371 (C) yrkande 4 och 2015/16:3149 (KD) yrkande 33 lämnas utan vidare åtgärd.

Flexibla mekanismer

Utskottet anser i likhet med regeringen att överföring av kunskap och teknik till utvecklingsländer och kapacitetsuppbyggnad för genomförande av

klimatåtgärder och rapportering av dessa är avgörande för möjligheten att nå de globala målsättningarna på klimatområdet. Utskottet konstaterar att mekanismen för ren utveckling (CDM) och gemensamt genomförande (JI) sannolikt inte kommer att finnas kvar i sin nuvarande form efter 2020, men att det i klimatavtalet från Paris antogs principer för användning av nya former av flexibla mekanismer. Utskottet noterar även att regeringen har uppdragit åt Energimyndigheten att analysera vilken roll internationella klimatinsatser och dessa nya samarbetsformer kan spela i genomförandet av det internationella klimatavtal som ska gälla för perioden efter 2020 och att uppdraget ska redovisas senast den 15 oktober 2016.

Utskottet konstaterar vidare att det i arbetet med klimatavtalet fram till 2020 kommer att ingå att utveckla många regelsystem och att detta ställer stora krav på de parter som vill vara drivande i operationaliseringen av avtalet. Utskottet vill understryka vikten av att använda erfarenheter från genomförda internationella klimatinsatser när nya samarbetsformer, däribland nya FN-mekanismer, byggs upp under avtalet.

Mot bakgrund av det arbete som pågår föreslår utskottet att motionerna 2015/16:2601 (M) yrkande 2 och 2015/16:1362 (C, M, FP, KD) yrkande 2 lämnas utan åtgärd.

Annat globalt arbete

Utskottet anser liksom regeringen att fortsatt engagemang i multilaterala processer, projekt och initiativ för att öka ambitionen och lyfta möjligheter och fördelar med att agera tidigt i klimatarbetet är en central del i detta arbete. Såsom framgår av budgetpropositionen för 2016, liksom av utskottets betänkande 2014/15:MJU13, sker detta arbete bl.a. inom ramen för New Climate Economy, vängruppen Friends for Fossil Fuel Reform (FFFSR), luft- och klimatkoalitionen CCAC, Arktiska rådet, det nordiska samarbetet och Montrealprotokollet om ozonnedbrytande. Av budgetpropositionen framgår även att regeringen ökar stödet till internationella klimatinsatser, bl.a. genom att inom utgiftsområde 7, Internationellt bistånd, tillföra 500 miljoner kronor per år med start 2016. Vidare framgår att totalt 4 miljarder kronor satsas på den gröna klimatfonden och att en särskild strategisk klimatsatsning om 30 miljoner genomfördes 2015 och fortsätter 2016 och 2017.

Utskottet föreslår därmed att motionerna 2015/16:2601 (M) yrkandena 3 och 4 och 2015/16:1362 (C, M, FP, KD) yrkande 4 lämnas utan vidare åtgärd.

EU:s långsiktiga klimatpolitik och EU:s ramverk 2030

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om EU:s långsiktiga klimatpolitik och om EU:s ramverk till 2030.

Jämför reservationerna 12 (M, C, L, KD), 13 (V), 14 (SD) och 15 (KD).

Skrivelsen

Enligt skrivelsen har Energimyndigheten och Naturvårdsverket i en analys av EU-kommissionens förslag till klimat- och energiramverk till 2030 konstaterat att ett mål om utsläppsminskningar om 40 procent är otillräckligt för att hålla den globala uppvärmningen under 2 grader. Regeringen delar denna bedömning. Regeringen anför att ett mål om 50 procent ligger i linje med EU:s ansvar och förmåga.

Motionerna

Enligt kommittémotion 2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 3 bör Sverige verka för att utsläppen av växthusgaser i EU ska minska med 50 procent till 2030 jämfört med 1990, varav 40 procent internt med kostnadseffektiv bördefördelning och 10 procent med hjälp av internationella mekanismer. Även i partimotion 2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 5 anförs att EU bör anta ett mål om 50 procents utsläppsminskning till 2030, varav 10 procent ska genomföras internationellt genom flexibla mekanismer. Också i partimotion 2015/16:2261 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 4 anförs att för ett effektivt europeiskt klimatarbete bör EU enas om ett klimatmål där utsläppen ska minska med sammantaget 50 procent till 2030 i stället för den ambitionsnivå på 40 procent som den nuvarande regeringen har. I motionen framhålls också att 40 procentenheter bör uppnås internt inom EU, under förutsättning att det sker genom en kostnadseffektiv fördelning mellan EU:s medlemsländer, och att de resterande 10 procentenheterna ska ske via internationella mekanismer såsom CDM (Clean Development Mechanism) och JI (Joint Implementation) i samband med att andra utvecklade länder tar sin andel av utsläppsminskningarna.

Enligt partimotion 2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6 bör Sverige verka för att EU antar följande klimat- och energimål för 2030: till 2030 ska utsläppen av växthusgaser minska med minst 60 procent, jämfört med 1990, och minskningarna ska göras inom Europa; vidare ska energiproduktionen bestå av minst 45 procent förnybar energi och alla verksamheter ska åläggas att energieffektivisera sin verksamhet med 40 procent.

Enligt kommittémotion 2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1 ska Sverige fortsätta driva på EU för en ambitiös klimat- och miljöpolitik och för att EU ska vara ett klimat- och miljöpolitiskt föredöme globalt.

I kommittémotion 2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 14 bör EU:s utsläppsmål anpassas till framtida globala avtal. I yrkande 5 i samma motion anförs att regeringen vid förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att EU:s medlemsstaters åtaganden ska kunna justeras utifrån framtida faktiska globala överenskommelser. Motionärerna framhåller vidare att EU trots allt bara står för omkring 10 procent av världens utsläpp medan resten av världen ökar utsläppen med motsvarande ett helt EU på mindre än fem år.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

I kommissionens meddelande Vägen efter Paris framhålls att det finns ett antal medelfristiga delmål i Parisavtalet. Vidare anförs att det måste till en tydligare bild av exakt vilka politiska konsekvenser målet på 1,5 grader har. Enligt meddelandet var man oklar på denna punkt i den femte rapporten från FN:s mellanstatliga panel för klimatförändringar (IPCC), eftersom vetenskapligt underlag saknas. Därför har IPCC uppmanats att lägga fram en särskild rapport 2018. I meddelandet framhåller kommissionen att EU kommer att lämna underlag till det vetenskapliga arbete som ska genomföras på internationell nivå och att EU bör delta i den första klimatdialogen 2018 för att gå igenom den kollektiva ambitionsnivån och framstegen med att genomföra åtagandena. EU kommer sedan att delta i den första globala genomgången 2023, som har betydelse för att successivt höja alla parternas ambitionsnivå för tiden efter 2030. I meddelandet uppmanas EU för detta ändamål att tillsammans med de andra parterna senast 2020 lämna in sina långsiktiga strategier för hur växthusgasutsläppen ska minska fram till mitten av århundradet. Efter Pariskonferensen måste alla länder omsätta sina åtaganden i konkreta politiska åtgärder. I meddelandet påminner kommissionen om att Europeiska rådet i oktober 2014 fastslog EU:s klimat- och energipolitiska ram för 2030 med de långtgående målen för hela ekonomin om att minst 40 procent mindre växthusgaser skulle släppas ut, att andelen förnybar energi skulle öka till minst 27 procent på EU-nivå till 2030 och att energieffektiviteten skulle öka med minst 27 procent (målet om energieffektivitet ska ses över senast 2020, med sikte på en 30-procentig ökning). Kommissionen framhåller att alla parter måste vara redo att delta fullständigt i översynerna enligt Parisavtalet för att se till att man når målet att hålla klimatförändringarna betydligt under 2 grader och sikta på 1,5 grader.

Av det ovannämnda regeringsuppdraget om genomförande av internationella samarbetsmekanismer i klimatavtalet från Paris framgår att de nuvarande internationella mekanismerna under Kyotoprotokollet,

mekanismen för ren utveckling (CDM) och gemensamt genomförande (JI) sannolikt inte kommer att finnas kvar i sin nuvarande form efter 2020.

Utskottets ställningstagande

EU:s ramverk till 2030

Utskottet konstaterar att Europeiska rådet i oktober 2014 fastslog EU:s klimat- och energipolitiska ram för 2030 med de långtgående målen för hela ekonomin om att minst 40 procent mindre växthusgaser skulle släppas ut, att andelen förnybar energi skulle öka till minst 27 procent på EU-nivå till 2030 och att energieffektiviteten skulle öka med minst 27 procent (målet om energieffektivitet ska ses över senast 2020, med sikte på en 30-procentig ökning). Utskottet noterar att såväl Energimyndigheten som Naturvårdsverket i en analys av EU-kommissionens förslag till klimat- och energiramverk för 2030 konstaterat att ett mål om utsläppsminskningar om 40 procent är otillräckligt för att hålla den globala uppvärmningen under 2 grader. Utskottet delar därför regeringens bedömning att ett mål om 50 procent ligger i linje med EU:s ansvar och förmåga. Utskottet anser vidare att alla parter i det nya klimatavtalet måste vara redo att se till att man når målet att hålla klimatförändringarna betydligt under 2 grader och sikta på 1,5 grader. Utskottet noterar också att mekanismen för ren utveckling (CDM) och gemensamt genomförande (JI) sannolikt inte kommer att finnas kvar i sin nuvarande form efter 2020, varför det inte går att inkludera dessa i ett framtida mål till 2030.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2015/16:1362 (C, M, FP, KD) yrkande 3, 2015/16:2371 (C) yrkande 5, 2015/16:2261 (FP) yrkande 4 och 2015/16:187 (V) yrkande 6.

EU:s långsiktiga klimatpolitik

Inledningsvis kan utskottet konstatera att i december 2015 beslutade länderna vid FN:s klimatkonventions tjugoförsta partsmöte i Paris om ett nytt globalt klimatavtal där man slår fast att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 grader och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 grader. Efter Pariskonferensen måste alla länder omsätta sina åtaganden i konkreta politiska åtgärder. Som framgår av kommissionens meddelande kommer EU att lämna underlag till det vetenskapliga arbete som ska genomföras på internationell nivå för att gå igenom den kollektiva ambitionsnivån och framstegen med att genomföra åtagandena. EU kommer sedan att delta i den första globala genomgången 2023, som har betydelse för att successivt höja alla parternas ambitionsnivå för tiden efter 2030. Utskottet välkomnar kommissionens uppmaning till EU att tillsammans med de andra parterna senast 2020 lämna in sina långsiktiga strategier för hur växthusgasutsläppen ska minskas fram till mitten av århundradet.

Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motionerna 2015/16:1935 (KD) yrkande 1 och 2015/16:2542 (SD) yrkandena 5 och 14 avslås.

Reformering av EU:s utsläppshandelssystem m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om reformering av EU:s utsläppshandelssystem, sammanlänkning med andra utsläppshandelssystem och utvidgning av systemet.

Jämför reservationerna 16 (C), 17 (V), 18 (M, C), 19 (M) och 20 (KD).

Skrivelsen

Av skrivelsen framgår att de utsläpp som inte omfattas av EU:s utsläppshandelssystem EU ETS omfattas av Sveriges nationella klimatmål med undantag för internationella transporter samt skogsbruk och annan markanvändning som ligger utanför såväl EU ETS som det nationella målet. I Sverige ingår över 80 procent av utsläppen från industrin samt över 90 procent av utsläppen från el- och fjärrvärmeproduktion i EU ETS. Utsläpp från luftfart med start och landning inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) ingår, med vissa undantag, också i EU ETS medan transportsektorn i övrigt inte gör det. Utsläpp från jordbruk, arbetsmaskiner, avfallshantering, bostäder och lokaler samt produktanvändning ligger helt utanför handelssystemet och omfattas av det nationella klimatmålet. För de verksamheter som ingår i EU ETS gäller ett eget mål till 2020 om 21 procents minskning av utsläppen jämfört med 2005 för EU som helhet. Enligt skrivelsen har utsläppen i Sverige från källor som inte omfattas av EU ETS minskat snabbare än utsläppen från källor som omfattas av handelssystemet. I skrivelsen anförts vidare att syftet med EU ETS är att kraftigt minska unionens växthusgasutsläpp på ett kostnadseffektivt sätt utan att snedvrیدا konkurrensen mellan medlemsstaterna. Det syftar således inte till att åstadkomma förutbestämda utsläppsminskningar i specifika medlemsstater.

Motionerna

Reformering av EU ETS när det gäller antalet utsläppsrätter m.m.

I partimotion 2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 6 anfördes att EU:s handelssystem med utsläppsrätter bör skärpas för att skapa riktiga drivkrafter för att nå det internationellt gemensamma tvågradersmålet. Motionärerna framhåller att det i dag är alldeles för billigt att orsaka klimatpåverkande utsläpp, vilket beror på att det finns för många

utsläppsrätter. Enligt samma motion bör takten för den årliga reduktionen av den totala mängden utsläppsrätter ökas (yrkande 9). I samma motion anförs vidare att den marknadsstabilitetsreserv som har införts för att hantera överskottet av utsläppsrätter inte räcker, utan att överskottet på utsläppsrätter bör annulleras för att öka verksamhetens incitament till att minska sina utsläpp (yrkande 8). I motionen framhålls också att alla EU:s utsläppsrätter bör auktioneras fr.o.m. att den fjärde handelsperioden inleds 2021 (yrkande 7).

Enligt partimotion 2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8 bör EU:s handelssystem med utsläppsrätter reformeras, eftersom den nuvarande låga prisnivån gör att systemet inte fungerar. Motionärerna välkomnar därför kommissionens förslag till åtgärder för att stärka handelssystemet, men anser inte att de är tillräckliga. Det anförs vidare att det behövs ytterligare åtgärder i närtid (dvs. innan 2020) för att komma till rätta med problemet med överutbud av utsläppsrätter och det alltför låga priset på utsläppsrätter, t.ex. genom att fler utsläppsrätter tas bort från marknaden. Därför föreslår motionärerna att en funktion om annullering av utsläppsrätter ska läggas in i handelssystemet. I motionen anförs också att alla utsläppsrätter måste auktioneras ut.

Länkning av EU ETS till andra utsläppshandelssystem

Enligt partimotion 2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 10 bör EU:s handelssystem på sikt länkas samman med system för utsläppshandel i andra delar av världen. Även i kommittémotion 2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 7 i denna del anförs att EU ETS bör utvecklas så att en länkning med andra handelssystem kan göras. I motion 2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 5 i denna del framhålls också att EU:s utsläppshandelssystem på sikt länkas samman med andra utsläppshandelssystem.

Utvidgning av EU ETS till fler sektorer m.m.

I kommittémotion 2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 7 i denna del framhålls att EU ETS bör utvecklas så att fler sektorer omfattas. Även i motion 2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 5 i denna del anförs att EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) bör utvidgas till fler sektorer. Enligt kommittémotion 2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) bör systemet för internationell handel med utsläppsrätter utvecklas (yrkande 6) och utvidgas till att omfatta även den övriga transportsektorn samt andra samhällssektorer med stora utsläpp som ännu inte deltar i systemet (yrkande 12). Även i kommittémotion 2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 30 framhålls att Sverige inom EU ska verka för att övriga transportsektorer och andra sektorer med stora utsläpp ska ingå i EU:s handelssystem med utsläppsrätter. I samma motion yrkande 31 anförs att handelssystemet med utsläppsrätter inom EU bör utvidgas till att omfatta alla växthusgaser.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Reformering av EU ETS när det gäller antalet utsläppsrätter m.m.

I sitt meddelande Vägen efter Paris framhåller kommissionen att det i uppföljningen av Parisavtalet är högt prioriterat att genomföra energi- och klimatrampen för 2030 enligt Europeiska rådets överenskommelse. Kommissionen har redan börjat denna process genom att lägga fram ett förslag om ändring av systemet för handel med utsläppsrätter, som omfattar 45 procent av EU:s utsläpp av växthusgaser. Enligt meddelandet kommer kommissionen under det närmaste året att lägga fram resten av de viktigaste lagförslagen för att nå målen för 2030 på ett rättvist och kostnadseffektivt sätt, med största möjliga flexibilitet för medlemsstaterna och en välvald avvägning mellan nationella åtgärder och åtgärder på EU-nivå. Som nästa steg arbetar kommissionen med förberedelser inför ett ansvarsfördelningsbeslut och ett om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk.

Av regeringens faktapromemoria 2014/15:FPM47 framgår att i kommissionens förslag om ändring av systemet för handel med utsläppsrätter ingår bl.a. att minska det totala antalet utsläppsrätter med 2,2 procent per år fr.o.m. 2021 för att uppnå utsläppsminskningar på 43 procent inom handelssystemet till 2030. I enlighet med en vägledning från Europeiska rådets möte i oktober 2014 om att andelen auktionerade utsläppsrätter i systemet inte ska minska, föreslår kommissionen att andelen utsläppsrätter för auktionering ska vara densamma, dvs. 57 procent, efter 2020. Fri tilldelning av utsläppsrätter kommer främst att ges till de sektorer som löper störst risk för utlokalisering av produktionen utanför EU (koldioxidläckage). Kommissionen föreslår en reviderad metod för att identifiera sådana sektorer baserat på utsläpps- och handelsintensitet. Sektorer som anses vara utsatta för avsevärd risk för koldioxidläckage föreslås få 100 procent fri tilldelning upp till riktmärket, och sektorer som inte anses vara utsatta får tilldelning upp till 30 procent av riktmärket. Riktmärkena som avgör mängden fri tilldelning till olika sektorer ska uppdateras för att spegla den tekniska utvecklingen. Kommissionen föreslår också att medlemsstaterna ska kompensera sin industri för höjda kostnader för elkonsument till följd av utsläppsrättspriser. Det befintliga stödet för innovation (NER300) fylls på med 400 miljoner utsläppsrätter. Stödet ska även fortsättningsvis kunna ges till innovativa investeringar i förnybar energi och avskiljning och lagring av koldioxid (CCS). Stödet utökas nu också till att omfatta koldioxidsnål innovation i den energiintensiva industrin. En moderniseringsfond ska enligt förslaget etableras för att ge stöd till medlemsstater med lägre inkomster så att de kan klara de stora investeringsbehoven inom energieffektivitet och modernisering av energisystemen. Mellan 2021 och 2030 kommer 2 procent av alla utsläppsrätter att avsättas för att inrätta fonden. Kommissionen föreslår även regler för styrning av moderniseringsfonden.

I faktapromemorian redovisas även regeringens preliminära inställning. Regeringen ställer sig positiv till att kommissionen har genomfört en översyn

av EU:s handelssystem (EU ETS) i enlighet med rådsslutsatserna från oktober 2014. Vidare anförs att regeringen anser att det är väsentligt att EU så snart som möjligt genomför beslutet att minska utsläppen med minst 40 procent till 2030. Ett pris på utsläpp av koldioxid behövs i alla EU:s medlemsstater och legitimiteten för marknadsbaserade styrmedel bygger på att de anses relevanta samt att de bidrar till de långsiktiga målen till 2030 och 2050. I faktagruppmemorian betonar regeringen vikten av ett stabilt, långsiktigt, förutsägbart och välfungerande EU ETS med stärkt prissignal för att uppnå EU:s långsiktiga klimatmål på ett kostnadseffektivt sätt. Vidare anförs att ett stärkt EU ETS också är viktigt för den inre marknads funktion och att det kommer att driva investeringar i förnybar energi och energieffektivisering. Harmoniserade regler är viktiga för att EU ETS ska fungera så effektivt som möjligt och inte snedvrider konkurrensen på den inre marknaden. Det konstateras också att EU:s system för handel med utsläppsrätter bygger på principen att prissätta utsläpp och att förorenaren betalar. Regeringen betonar även vikten av auktionering av utsläppsrätter som den huvudsakliga tilldelningsprincipen inom EU:s handelssystem. Regeringen framhåller att den stöder kommissionens förslag om att en fastställd andel av utsläppsrätterna ska auktioneras och anser att en så hög andel auktionering av utsläppsrätter som möjligt bör uppnås för att kunna genomföra principen om att förorenaren betalar. Vidare anförs att regeringen står bakom de slutsatser som antogs vid Europeiska rådet i oktober 2014 och som anger att fri tilldelning inte ska upphöra för de sektorer som löper avsevärd risk för koldioxidläckage, så länge motsvarande åtgärder inte vidtas i andra ekonomier. Regeringen anser dock att fri tilldelning måste begränsas och att de nuvarande kriterierna för bedömning av avsevärd risk för koldioxidläckage bör ses över för att fokusera på de sektorer som är verkligt utsatta. Det påpekas även att regeringen analyserar kommissionens nya förslag i detta avseende. I faktagruppmemorian anför regeringen att den avser att verka för att fri tilldelning till sektorer som inte bedöms löpa avsevärd risk för koldioxidläckage fasas ut. Regeringen anser att riktmärken för fri tilldelning bör uppdateras för att spegla den tekniska utvecklingen och att det är positivt att tilldelningen anpassas mer till faktiska produktionsnivåer. Regeringen analyserar hur reglerna för detta kan utformas. Vidare framhåller regeringen att den anser att icke allokerade utsläppsrätter som placeras i marknadsstabilitetsreserven även i fortsättningen ska undanhållas marknaden och inte användas till åtgärder efter 2020. Regeringen anser att beaktandet av indirekta effekter bör göras så restriktivt och så likvärdigt som möjligt inom EU. Det ska inte heller ställas några krav på medlemsstaterna att kompensera sin industri. Vidare anser regeringen att de mekanismer för solidaritet som skapades vid Europeiska rådet i oktober 2014 (moderniseringsfonden och möjligheten att ge fri tilldelning till elsektorn) inte ska kunna gå till investeringar i fossil energi utan måste inriktas på åtgärder för förnybar energi, energieffektivisering och elinfrastruktur. Investeringar i fossil energi kan skapa inlåsnings effekter och riskerar att göra det dyrare att uppnå EU:s långsiktiga klimatmål. Åtgärder för att stödja modernisering och

omställning av fjärrvärmesektorn är särskilt angelägna. I faktagruppen framhålls även att regeringen verkar för att innovationsfonden NER400 även fortsättningsvis ska kunna gå till utvecklingen av avancerade biobränslen.

När det gäller marknadsstabilitetsreserven för EU:s system för handel med utsläppsrätter framgår det av skrivelse 2015/16:115 att rådet nådde en överenskommelse med Europaparlamentet om förslaget i maj 2015. Ett formellt beslut om marknadsstabilitetsreserven fattades vid miljörådet den 26 oktober. Enligt skrivelsen var syftet med förslaget från kommissionen att förhindra att stora överskott eller underskott uppstår och att minska det nuvarande överskottet av utsläppsrätter på marknaden. I skrivelsen framhålls att överenskommelsen innebär att reserven införs fr.o.m. 2019 och att de överblivna utsläppsrätterna förs över direkt till reserven. Regeringen framhåller i skrivelsen att Sverige i förhandlingarna prioriterade att reserven skulle införas så tidigt som möjligt och att överblivna utsläppsrätter skulle undanhållas marknaden, i första hand genom annullering eller genom att utsläppsrätterna förs över till reserven.

Länkning av EU ETS till andra utsläppshandelssystem

När det gäller länkning av EU ETS med andra system för handel med utsläppsrätter framhålls det i kommissionens meddelande Vägen efter Paris att koldioxidprissättning är ett viktigt sätt att främja lika spelregler i hela världen inför övergången till ett koldioxidsnålt samhälle, bl.a. i form av handel med utsläppsrätter, och att EU bör intensifiera sina satsningar på att dela med sig av sina erfarenheter på detta område till alla länder som behöver börja sätta pris på koldioxid. Detta gäller t.ex. länder som Kina och Sydkorea, som håller på att bygga upp system för handel med utsläppsrätter, men även många andra länder, däribland alla större ekonomier som håller på att ta förnybar energi i bruk och förbättra sin politik för energieffektivitet.

Även Miguel Arias Cañete, EU-kommissionär med ansvar för klimat- och energifrågor, lyfte i sitt svar på en fråga från EU-parlamentarikern Jasenko Selimovic (ALDE) i april i år fram att olika utsläppshandelssystem har uppstått på många ställen i världen under de senaste tio åren och att koldioxidmarknader nämns i många av de planerade nationellt fastställda bidrag som las fram inför klimatmötet i Paris. Kommissionären framhöll att kommissionen arbetar aktivt för att främja utveckling och genomförande av utsläppshandelssystem världen över genom bilaterala och multilaterala verksamheter. Han nämnde även att kommissionen finansierar ett bilateralt samarbetsprojekt med Kina för att stödja regionala pilotsystem och utvecklandet av ett landsomfattande utsläppshandelssystem. På liknande sätt främjar kommissionen genomförandet av det koreanska utsläppshandelssystemet i dess inledande skede genom ett samarbetsprojekt. Kommissionären anförde vidare att på multilateral nivå stöder kommissionen aktivt Världsbankens Partnerskap för marknadsberedskap. Partnerskapet för marknadsberedskap är en plattform för utbyte av erfarenheter av instrument

för koldioxidmarknaden som ger närmare ett tjugotal utvecklingsländer hjälp med att utarbeta och genomföra riktlinjer för koldioxidprissättningen. Vidare påpekades att kommissionen deltar i och bidrar ekonomiskt till det internationella partnerskapet för insatser på koldioxidområdet, som organiserar såväl ett forum för utbyte av kunskaper som regelbundna kurser om utsläppshandelssystem. Enligt kommissionären uppmuntrar kommissionen till utvecklandet av samstämmiga och stabila utsläppshandelssystem globalt genom sina bilaterala och multilaterala åtaganden, vilket kan förenkla ett sammankopplande av systemen i det långa loppet. Han påpekade också att direktivet om EU:s system för utsläppshandel innehåller möjligheten att koppla samman EU:s utsläppshandelssystem med andra system som är kompatibla, obligatoriska och har ett ovillkorligt utsläppstak. Vidare nämnde han att kommissionen i början av 2016 avslutade förhandlingar om att koppla samman EU:s system med det schweiziska systemet. Innan sammankopplingsavtalet kan träda i kraft måste båda parter underteckna och ratificera det. Kommissionären upplyste också om att förhandlingarna om en sammankoppling med Australien tills vidare är inställda sedan det australiska utsläppshandelssystemet upphävdes 2013.

Utvidgning av EU ETS till andra sektorer m.m.

När det gäller utvidgning av systemet till andra sektorer framgår det av skrivelsen att de utsläpp som inte omfattas av EU ETS omfattas av Sveriges nationella klimatmål med undantag för internationella transporter samt skogsbruk och annan markanvändning som ligger utanför såväl EU ETS som det nationella målet. I en debattartikel från januari i år framhöll såväl den dåvarande klimat- och miljöministern Åsa Romson (MP), som energiministern Ibrahim Baylan (S), att det inte råder något tvivel om att EU:s nuvarande system för handeln med utsläppsrätter måste förbättras på en rad olika punkter och att den pågående reformen av EU ETS är en unik möjlighet att kraftigt förbättra systemet. I detta sammanhang nämndes bl.a. att det internationella flyget och sjöfarten måste ta ansvar. Ministrarna anförde att det internationella flygets och sjöfartens roll i utsläppsproblematiken måste tas på större allvar. Vidare framhöll de att det faktum att avtalet i Paris inte särskilt omnämner utsläppen från flyg och sjöfart innebär att det blir ännu viktigare att nå överenskommelser inom de internationella sjö- och luftfartsorganisationerna.

Av förslaget till beslut om EU:s ståndpunkt inför möte i Icaoförsamlingen (KOM(2016) 183) framgår att Icaoförsamlingen kommer att hålla sitt nästa möte den 27 september–7 oktober i år. Kommissionen framhåller att församlingen då bör enas om ett internationellt instrument som ska leda till att det senast 2020 genomförs en global marknadsbaserad åtgärd för utsläpp från internationell luftfart. I förslaget anförts vidare att kommissionen ska rapportera till Europaparlamentet och rådet om åtgärder för att genomföra ett internationellt instrument om en global marknadsbaserad åtgärd fr.o.m. 2020, som på ett icke-diskriminerande sätt ska minska den internationella luftfartens

växthusgasutsläpp. I denna rapport ska kommissionen bedöma och, om lämpligt, lämna förslag till åtgärder med anledning av denna utveckling, om en lämplig täckning av utsläpp från verksamhet till eller från flygplatser i länder utanför EES-området fr.o.m. den 1 januari 2017.

I fråga om en utvidgning av EU ETS till andra växthusgaser kan andra initiativ att reglera växthusgaser nämnas, såsom Montrealprotokollet. Montrealprotokollet är ett globalt protokoll vars syfte är att vidta åtgärder för att skydda ozonskiktet. Av skrivelse 2015/16:115 framgår att eftersom många ozonnedbrytande ämnen också är kraftfulla växthusgaser bidrar utfasning av dessa ämnen inte bara till att skydda ozonskiktet utan även klimatet. I skrivelsen anförs vidare att Montrealprotokollets stora framgång att fasa ut ozonnedbrytande ämnen medför ett nytt hot mot klimatet. Ett av de vanligaste alternativen till ozonnedbrytande ämnen är nämligen HFC (fluorkolväten). Denna gas är inte ozonnedbrytande men har en påverkan på klimatet. Enligt skrivelsen ökar utsläppen av HFC nu kraftigt med ca 8 procent per år och kommer till 2050 att bidra till stora delar av de totala utsläppen av växthusgaser om inga åtgärder vidtas. Av skrivelsen framgår att EU i slutet av april 2015 enades om ett detaljerat förslag till de globala förhandlingarna om att begränsa växthusgasen HFC. Det anförs vidare att Sverige under flera års tid har verkat för att EU ska lägga fram ett förslag om att reglera gasen i protokollet. Vidare nämns att förslaget har föregåtts av ett beslut under 2014 om en ny förordning om fluorerade växthusgaser. Förordningen innebär bl.a. att mängden fluorkolväten (HFC) som sätts på EU:s marknad ska minska med 79 procent till 2030. I skrivelsen framhålls att i och med beslutet om EU:s egen förordning kan EU med stark trovärdighet även driva frågan globalt. Montrealprotokollets 27:e partsmöte ägde rum i Dubai, Förenade Arabemiraten, i november 2015. Enligt skrivelsen beslutades om en plan vid mötet för att hantera växthusgasen HFC. Under 2016 kommer det bl.a. att hållas ett extraordinärt partsmöte för att fortsatt förhandla frågan om att lägga till gasen till protokollet.

I meddelandet Vägen efter Paris framhåller kommissionen att EU bör fortsätta att driva på för långtgående resultat av förhandlingarna inom såväl Internationella civila luftfartsorganisationen (Icao) som Internationella sjöfartsorganisationen (IMO) om utsläpp av växthusgaser samt inom förhandlingarna enligt Montrealprotokollet.

Regeringskansliet uppger att globala lösningar är bäst för att få ned utsläpp från internationell luft- och sjöfart, men om man inte lyckas få fram effektiva lösningar inom de internationella organisationerna återstår möjligheten att inkludera fler transporter i EU ETS. Internationella lösningar såsom Montrealprotokollet är även att föredra för att få ned användningen av vissa växthusgaser.

I årets budgetproposition (utg.omr. 20) anförs att ett pris på utsläpp av koldioxid behövs i alla länder. Legitimiteten för marknadsbaserade styrmedel bygger på att de anses relevanta och att de bidrar till de långsiktiga målen. Vidare framhålls att EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS)

behöver stärkas. Regeringen anför vidare att den ska verka för en fortsatt reform av systemet med syfte att öka klimateffektiviteten.

Utskottets ställningstagande

Reformering av EU ETS när det gäller antalet utsläppsrätter m.m.

Utskottet ställer sig liksom regeringen positiv till att kommissionen har genomfört en översyn av EU:s handelssystem (EU ETS) i enlighet med rådsslutsatserna från oktober 2014 och anser att det är väsentligt att EU så snart som möjligt genomför beslutet att minska utsläppen med minst 40 procent till 2030. Som regeringen anför är det av största vikt att skapa ett stabilt, långsiktigt, förutsägbart och välfungerande EU ETS med starkt prissignal för att uppnå EU:s långsiktiga klimatmål på ett kostnadseffektivt sätt.

Utskottet noterar vidare att ett formellt beslut om marknadsstabilitetsreserven fattades vid miljørådet den 26 oktober 2015. Utskottet konstaterar att överenskommelsen innebär att reserven införs fr.o.m. 2019 och att de överblivna utsläppsrätterna förs över direkt till reserven. Liksom regeringen anser utskottet att icke allokerade utsläppsrätter som placeras i marknadsstabilitetsreserven även i fortsättningen ska undanhållas marknaden och inte användas till åtgärder efter 2020. Utskottet konstaterar även att Sverige i förhandlingarna prioriterade att reserven skulle införas så tidigt som möjligt och att överblivna utsläppsrätter skulle undanhållas marknaden, i första hand genom annullering eller genom att utsläppsrätterna förs över till reserven.

När det gäller auktionering av utsläppsrätter betonar utskottet vikten av auktionering av utsläppsrätter som den huvudsakliga tilldelningsprincipen inom EU:s handelssystem. Utskottet välkomnar därför regeringens avsikt att verka för att fri tilldelning till sektorer som inte bedöms löpa avsevärd risk för koldioxidläckage fasas ut. Liksom regeringen anser utskottet att riktmärken för fri tilldelning bör uppdateras för att spegla den tekniska utvecklingen och att det är positivt att tilldelningen anpassas mer till faktiska produktionsnivåer.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2015/16:2371 (C) yrkandena 6–9 och 2015/16:187 (V) yrkande 8.

Länkning av EU ETS till andra utsläppshandelssystem

Utskottet konstaterar att direktivet om EU:s system för utsläppshandel innehåller möjligheten att koppla samman EU:s utsläppshandelssystem med andra system som är kompatibla, obligatoriska och har ett ovillkorligt utsläppstak. Utskottet noterar även att arbete för att utveckla andra handelssystem pågår, liksom arbete för att underlätta sammankoppling. Utskottet välkomnar såväl kommissionens som regeringens arbete för att verka för en fortsatt reform av systemet med syfte att öka klimateffektiviteten. Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motionerna 2015/16:2371

(C) yrkande 10, 2015/16:2601 (M) yrkande 7 i denna del och 2015/16:2332 (M) yrkande 5 i denna del avslås.

Utvidgning av EU ETS till andra sektorer m.m.

Utskottet anser i likhet med regeringen att ett pris på utsläpp av koldioxid behövs i alla länder och att det internationella flygets och sjöfartens roll i utsläppsproblematiken måste tas på större allvar. Utskottet noterar att Icaoförsamlingen kommer att hålla sitt nästa möte i höst och stöder kommissionens uppmaning till församlingen att då enas om ett internationellt instrument som leder till att det senast 2020 genomförs en global marknadsbaserad åtgärd för utsläpp från internationell luftfart. Utskottet noterar även att kommissionen förbereder ett förslag om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk.

När det gäller växthusgaser konstaterar utskottet att många ozonnedbrytande ämnen också är kraftfulla växthusgaser och att dessa regleras i Montrealprotokollet. Vidare noterar utskottet att utsläppen av HFC (ett av de vanligaste alternativen till ozonnedbrytande ämnen) ökar kraftigt och till 2050 kommer att bidra till stora delar av de totala utsläppen av växthusgaser om inga åtgärder vidtas. Utskottet välkomnar därför att man under Montrealprotokollets 27:e partsmöte i november 2015 beslutade om en plan för att hantera växthusgasen HFC och noterar att det under 2016 kommer att hållas ett extraordinärt partsmöte för att fortsatt förhandla frågan om att lägga till gasen till protokollet.

Utskottet anser att både Sverige och EU bör fortsätta att driva på för långtgående resultat av förhandlingarna inom såväl Internationella civila luftfartsorganisationen (Icao) som Internationella sjöfartsorganisationen (IMO) om utsläpp av växthusgaser samt inom förhandlingarna enligt Montrealprotokollet. Utskottet konstaterar att globala lösningar är bäst för att få ned utsläpp, men vill även poängtera att om man inte lyckas få fram effektiva lösningar inom de internationella organisationerna återstår möjligheten att inkludera såväl fler transporter som flera växthusgaser i EU ETS.

Med det anförda föreslår utskottet att motionerna 2015/16:2601 (M) yrkande 7 i denna del, 2015/16:2332 (M) yrkande 5 i denna del, 2015/16:1935 (KD) yrkandena 6 och 12 samt 2015/16:3149 (KD) yrkandena 30 och 31 lämnas utan vidare åtgärd.

Sveriges framtida klimatmål m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Sveriges framtida klimatmål m.m.

Jämför reservationerna 21 (SD), 22 (V) och 23 (KD).

Skrivelsen

I skrivelsen anförs att alla världens länder måste ställa om till ett hållbart samhälle för att begränsa den globala uppvärmningen. Vid FN:s klimatkonventions tjugoförsta partsmöte i Paris i december 2015 beslutade länderna om ett nytt globalt och rättsligt bindande klimatavtal där man slår fast att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 grader och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 grader. Det framhålls vidare att det nya klimatavtalet innebär att länder successivt ska skärpa sina åtaganden och att dessa ska förnyas vart femte år. En gemensam översyn av världens samlade ansträngningar för att minska klimatpåverkan ska också göras vart femte år.

Regeringen framhåller vidare att det också i Sverige finns behov av att tydliggöra ramarna för den svenska klimatpolitiken och sätta nya etappmål. Regeringen har därför gett den parlamentariska Miljömålsberedningen (M2010:04) i uppdrag att föreslå hur ett klimatpolitiskt ramverk och en strategi för en samlad och långsiktig klimatpolitik kan utformas (dir. 2014:165). Enligt skrivelsen behövs ett klimatpolitiskt ramverk för att skapa tydlighet och stabilitet på vägen mot ett långsiktigt klimatmål. Det är viktigt att olika samhällsaktörer har klart för sig vart vi är på väg, hur ansvaret för att nå målen är fördelat och hur målen ska nås. Av skrivelsen framgår att Miljömålsberedningens uppdrag har delats i två delar. Den första delen hanterar det klimatpolitiska ramverket. Den andra delen innehåller förslag till en strategi med styrmedel och åtgärder för en samlad och långsiktig klimatpolitik.

Motionerna

Enligt partimotion 2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 bör de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige till 2050 vara nära noll utan kompensation genom kolsänkor och utsläppskrediter. Enligt motionärerna krävs detta för att Sverige ska ta sin del av det globala ansvaret för att begränsa den globala uppvärmningen till under två grader.

I kommittémotion 2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 3 anförs att Sverige ska vara helt klimatneutralt 2050.

I motion 2015/16:1585 av Magda Rasmusson m.fl. (MP) anförs att man bör lägga till ett nytt etappmål bland de svenska miljömålen om att minska de svenska konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen, eftersom utsläppen som sker i andra länder till följd av svensk konsumtion nu är större än utsläppen som sker i Sverige.

Enligt motion 2015/16:852 av Sara Karlsson (S) bör de konsumtionsbaserade klimatutsläppen följas upp och minska. Enligt motionären skulle detta t.ex. kunna göras med ett nytt etappmål till miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan.

Enligt motion 2015/16:3321 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 2 bör Sverige göra en djupare konsekvensanalys av att en mer ambitiös klimatpolitik ensidigt förs i en begränsad del av världen. Det anförs vidare att det inte finns

någon forskning på området som stöder att denna föregångspolitik på något sätt bidrar till minskade utsläpp. Motionärerna framhåller att enligt teorin om koldioxidläckage kan det till och med vara så att denna politik genom s.k. koldioxidläckage i stället bidrar till att öka utsläppen i andra länder. I kommittémotion 2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 2 anförs att regeringen bör göra en analys av effekterna av en föregångspolitik på klimatområdet och att regeringen ska utreda riskerna för s.k. koldioxidläckage till följd av ogynnsamma konkurrensförhållanden för svensk industri (yrkande 3).

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

I mars 2016 lämnade Miljömålsberedningen sitt första delbetänkande, Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige (SOU 2016:21). I betänkandet gör Miljömålsberedningen bedömningen att Sverige ska vara ett ledande land i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets ambitiösa målsättningar och ta ansvar för historiska utsläpp. Det anförs vidare att Sverige ska fortsätta vara en internationell förebild genom sitt nationella klimatarbete och genom att bidra till finansiering av utsläppsminskningar och anpassningsåtgärder i utvecklingsländer. Enligt betänkandet kännetecknas en ekonomiskt, socialt och ekologiskt långsiktigt hållbar nationell klimatpolitik av att den har ambitiösa mål, ett strukturerat och transparent arbetssätt samt ambitiösa och väl utformade styrmedel. Miljömålsberedningen framhåller att Sverige har goda förutsättningar att minska de nationella utsläppen av växthusgaser och därför kan anta långtgående och ambitiösa klimatmål. Miljömålsberedningen bedömer vidare att det kan medföra en rad fördelar och möjligheter men även utmaningar för Sverige att gå före i omställningen till ett samhälle med låga utsläpp av växthusgaser. Det framhålls att en stor utmaning är att resten av världen, inklusive EU, förmår skärpa sin klimatpolitik. Vidare anförs att i Sverige är utmaningen att minska utsläppen störst inom transportsektorn, jordbruket och basindustrin där behovet av ökad styrning behöver tillgodoses på ett sätt som gör att omställningen går hand i hand med stärkt konkurrenskraft och skapande av nya, hållbara arbetstillfällen.

I betänkandet föreslår Miljömålsberedningen att det utformas ett klimatpolitiskt ramverk som reglerar mål, planering och uppföljning för att förstärka arbetet med att nå miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. Beredningen föreslår att ramverket underställs riksdagens prövning och att delar av ramverket lagregleras. Ramverket består av

- ett långsiktigt mål för 2045
- en målbana med etapper för utsläppsminskningar på vägen (redovisas i nästa betänkande)
- former för regeringens planering och uppföljning av politiken för att nå de uppsatta målen
- periodiska redovisningar till riksdagen

- ett klimatpolitiskt råd med uppgift att, som ett oberoende expertorgan, granska den förda politiken.

Miljömålsberedningen föreslår följande:

- Senast 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Målet innebär en tidigareläggning och precisering av den tidigare visionen om netto-nollutsläpp till 2050.
- Senast 2045 ska utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium, i enlighet med Sveriges internationella växthusgasrapportering, vara minst 85 procent lägre än utsläppen 1990. För att nå målet får även avskiljning och lagring av koldioxid av fossilt ursprung där rimliga alternativ saknas räknas som en åtgärd (CCS).
- För att nå netto-nollutsläpp får kompletterande åtgärder tillgodoräknas i enlighet med internationellt beslutade regler.
- Målet 2045 förutsätter höjda ambitioner i EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS).

I betänkandet anförts att Miljömålsberedningen bedömer att det långsiktiga målet för utsläppsbegränsningar i Sverige till 2045 bör gälla utsläpp från alla verksamheter i Sverige, både de som ingår i EU:s system för handel med utsläppsrätter och de utsläpp som är utanför handelssystemet. Utsläpp från internationella transporter inom sjöfart och flyg kan däremot inte i dagsläget inkluderas i målet utan måste hanteras separat, enligt Miljömålsberedningen.

I proposition 2015/16:100 anförts att regeringen delar Miljömålsberedningens syn att Sverige ska vara ett ledande land i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets ambitiösa målsättningar och att Sverige ska fortsätta vara en internationell förebild genom sitt nationella klimatarbete. Det konstateras vidare att Miljömålsberedningens förslag har gått ut på remiss.

När det gäller frågan om ett nytt etappmål för konsumtionsbaserade utsläpp framhåller Miljömålsberedningen i sitt delbetänkande (SOU 2016:21) att konsumtionsperspektivet är centralt. Beredningen anser emellertid inte att ett sådant mål bör ingå i det långsiktiga utsläppsmålet. Beredningen bedömer att den svenska konsumtionen medför betydande utsläpp av växthusgaser och att Sverige bör överväga alla möjligheter att minska denna påverkan. Det anförts vidare att denna handlingslinje är helt i linje med generationsmålet som är ett inriktningsmål för miljöpolitiken och som är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället. Målet lyder som följer: ”att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser”. I specifikationen av generationsmålets innebörd anges att konsumtionsmönstren av varor och tjänster ska orsaka så små miljö- och hälsoproblem som möjligt. Miljömålsberedningen framhåller att för att uppfylla generationsmålet när det gäller målet Begränsad klimatpåverkan behövs även strategier och åtgärder för

att främja en mer hållbar konsumtion i Sverige, vilket kan resultera i minskad klimatpåverkan i andra länder.

Beredningen ser dock svårigheter med att sätta ett långsiktigt kvantitativt mål som även omfattar utsläppen från den svenska konsumtionen. Sverige äger endast begränsad rådighet över åtgärder och styrmedel som påverkar dessa utsläpp eftersom en stor del av utsläppen sker i andra länder. Olika metoder finns för att uppskatta utsläpp av växthusgaser baserat på konsumtion i stället för produktion. Enligt Miljömålsberedningen finns emellertid fortfarande stora felkällor i beräkningarna av utsläppen från konsumtionsperspektivet, men metoder är under utveckling i Sverige, inom OECD och FN. Det framhålls vidare att även om modeller kan förbättras över tid så styr Sverige inte över tillgången till relevant statistik. Mot bakgrund av de svårigheter beredningen pekat på när det gäller mätbarhet, beroendet av utsläppsutvecklingen i omvärlden och frågans komplexitet i övrigt har beredningen bedömt att det långsiktiga utsläppsmålet i dagsläget bör reserveras för de territoriella utsläpp som Sverige har ansvar för inom ramen för FN:s klimatkonvention och vårt medlemskap i EU. Beredningen pekar samtidigt på vikten av att i enlighet med generationsmålet utveckla åtgärder och strategier för att motverka utsläpp från konsumtionen.

Även i budgetpropositionen för i år framhålls att arbetet med att lösa de svenska miljöproblemen enligt generationsmålet ska bedrivas utan att miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser ökar. Rapporter från bl.a. Naturvårdsverket och Stockholm Environment Institute (SEI) visar att påverkan av den svenska konsumtionen av varor och tjänster på miljö och hälsa i andra länder beror på att Sverige är mycket handelsberoende (SEI:s och NV:s rapport Styrmedel och andra insatser för att minska svensk konsumtions påverkan på hälsa och miljö i andra länder). I propositionen anförs att den svenska konsumtionens påverkan i andra länder består dels av andra länders omhändertagande av svenskt avfall, i den mån den leder till lokala effekter, dels av effekter som uppstår vid utländsk produktion av varor som importeras till Sverige. Konsumtionen i Sverige får enligt den ovannämnda rapporten en allt större negativ påverkan i andra länder. Sverige har klättrat från en fjortonde plats till en tionde plats på listan över länder med störst ekologiskt fotavtryck ur ett konsumtionsperspektiv. Regeringen anför därför i propositionen att det ska bli mer lönsamt att välja klimatvänliga lösningar både som producent och som konsument, och svårare och dyrare att välja det som förstör vår gemensamma miljö. Stimulanser och ekonomiska styrmedel ska därför användas för att ställa om Sverige i en mer hållbar riktning. Regeringen anser att förutsättningarna för hushållen att konsumera miljömässigt hållbart behöver förbättras och avser att i budgetpropositionen för 2017 återkomma med en strategi för hållbar konsumtion.

I fråga om Sveriges mer ambitiösa klimatpolitik framgår det av den ekonomiska vårpropositionen 2015/16:100 att regeringen anser att Sverige ska vara en global föregångare i klimatomställningen. Nyckeln till att minska de globala klimatutsläppen är enligt regeringen att rikare länder går före och

minskar utsläppen samt utvecklar och sprider lösningar, samtidigt som utvecklingsländer ges stöd i sin klimatomställning och klimatanpassning. Miljö- och jordbruksutskottet anförde i sitt betänkande 2014/15: MJU13 att det stöder regeringens uppfattning om att Sverige ska vara ledande i omställningen till ett samhälle med mycket låga utsläpp av växthusgaser och att Sverige ska minska utsläppen av växthusgaser i den takt som behövs för en globalt hållbar utveckling. I betänkandet påpekas även att enligt OECD:s genomgång och bedömning av olika länders miljöpolitik är Sverige en föregångare inom många områden inom miljöpolitiken. OECD har också kommit fram till att Sveriges långvariga engagemang för miljön avsevärt har minskat utsläppen av växthusgaser, luftföroreningar och kväveläckage. Utskottet framhöll också att Miljömålsberedningen vid utformningen av förslagen enligt direktiven ska ta hänsyn till riskerna för koldioxidläckage där det är relevant, till möjligheten att hantera sådana risker och till effekter för sektorer och regioner.

I Miljömålsberedningens delbetänkande anføres att den bedömer att Sverige ska vara ett ledande land i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets ambitiösa målsättningar och ta ansvar för historiska utsläpp. Enligt Miljömålsberedningen har Sverige goda förutsättningar att minska de nationella utsläppen av växthusgaser och kan därför anta långtgående och ambitiösa klimatmål. Miljömålsberedningen bedömer att det kan medföra en rad fördelar och möjligheter men även utmaningar för Sverige att gå före i omställningen till ett samhälle med låga utsläpp av växthusgaser. En stor utmaning är att resten av världen, inklusive EU, förmår skärpa sin klimatpolitik. Det betonas vidare att en utgångspunkt för beredningens förslag om ett skärpt ramverk är att resten av världen också agerar så att de globala utsläppen minskar i linje med vad som sägs i Parisavtalet om att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 grader med en fortsatt strävan att begränsa ökningen till högst 1,5 grader. Miljömålsberedningen framhåller att en förutsättning för beredningens förslag är att EU skärper sin klimatpolitik i linje med Parisavtalet genom att takten för utsläppsbegränsningar i EU:s system för handel med utsläppsrätter skärps. Utgångspunkten att omställningen i Sverige sker i en värld som ställer om innebär att konsekvenserna av de insatser som behöver genomföras i Sverige blir annorlunda än om världen i övrigt inte skulle ställa om. I betänkandet anføres att konsekvenserna för konkurrensutsatt industri i Sverige t.ex. blir mindre om även industrin inom andra ekonomiskt betydelsefulla marknader har liknande koldioxidrestriktioner. När världen ställer om ökar också möjligheterna till vinster för de företag som ligger långt framme i utvecklingen, enligt Miljömålsberedningen. De lösningar som kan komma att utvecklas i Sverige kan potentiellt exporteras till betydligt större marknader utanför vårt land. Ett annat exempel som ges i betänkandet är att när världens länder, regioner, städer och företag fokuserar på att ställa om kan teknikgenombrott på andra marknader innebära betydligt lägre kostnader även för Sveriges omställning. Det är något som sker redan i dag enligt Miljömålsberedningen. Som nämns ovan har Miljömålsberedningens förslag gått ut på remiss.

Avslutningsvis kan nämnas att i kommissionens meddelande Vägen efter Paris framhålls att Parisavtalet visserligen är epokgörande i det att det är världsomfattande, men det påpekas även att länderna har olika nationella ambitionsnivåer och att risken finns att näringslivet hamnar i ett sämre konkurrensläge om de olika spelreglerna kvarstår. I meddelandet anförts därför att Europeiska rådets strategiska beslut att ha kvar systemet med fri tilldelning efter 2020 och de föreslagna bestämmelserna mot koldioxidflykt från EU:s system för handel med utsläppsrätter är den rätta avvägningen just nu, men att de bör ses över under det kommande årtiondet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Miljömålsberedningen i mars 2016 lämnade sitt första delbetänkande, Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige (SOU 2016:21). Utskottet noterar vidare att Miljömålsberedningen bl.a. föreslår ett mål som innebär att Sverige senast 2045 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Detta mål innebär en tidigareläggning och precisering av den tidigare visionen om netto-nollutsläpp till 2050.

När det gäller frågan om ett nytt etappmål för konsumtionsbaserade utsläpp ser utskottet liksom Miljömålsberedningen svårigheter med att sätta ett långsiktigt kvantitativt mål som även omfattar dessa utsläpp eftersom Sverige endast äger begränsad rådighet över åtgärder och styrmedel som påverkar dessa utsläpp och eftersom det fortfarande finns stora felkällor i beräkningarna av utsläppen från konsumtionsperspektivet. Utskottet noterar också att Miljömålsberedningen inte anser att ett sådant mål bör ingå i det långsiktiga utsläppsmålet.

I fråga om Sveriges mer ambitiösa klimatpolitik anser utskottet i likhet med regeringen att Sverige ska vara en global föregångare i klimatomställningen. Utskottet påminner också om att det i sitt betänkande 2014/15:MJU13 anförde att det stöder regeringens uppfattning om att Sverige ska vara ledande i omställningen till ett samhälle med mycket låga utsläpp av växthusgaser och att Sverige ska minska utsläppen av växthusgaser i den takt som behövs för en globalt hållbar utveckling. Utskottet konstaterar att även Miljömålsberedningen bedömer att Sverige ska vara ett ledande land i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets ambitiösa målsättningar och ta ansvar för historiska utsläpp. Liksom Miljömålsberedningen bedömer utskottet att det kan medföra en rad fördelar och möjligheter men även utmaningar för Sverige att gå före i omställningen till ett samhälle med låga utsläpp av växthusgaser och att en stor utmaning är att resten av världen, inklusive EU, förmår skärpa sin klimatpolitik. Utskottet noterar också att kommissionen anser att Europeiska rådets strategiska beslut att ha kvar systemet med fri tilldelning av utsläppsrätter efter 2020 och de föreslagna bestämmelserna mot koldioxidflykt från EU:s system för handel med utsläppsrätter är den rätta avvägningen just nu. Utskottet vill emellertid

tillägga att det som ovan anförts välkomnar regeringens avsikt att verka för att fri tilldelning till sektorer som inte bedöms löpa avsevärd risk för koldioxidläckage fasas ut.

Utskottet konstaterar vidare att Miljömålsberedningens förslag har gått ut på remiss.

Mot bakgrund av det som anförts ovan och det arbetet som pågår föreslår utskottet att motionerna 2015/16:187 (V) yrkande 4, 2015/16:3149 (KD) yrkande 3, 2015/16:1585 (MP), 2015/16:852 (S), 2015/16:3321 (SD) yrkande 2 och 2015/16:2542 (SD) yrkandena 2 och 3 lämnas utan vidare åtgärd.

Uppfyllelse av klimatmålet för 2020

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om klimatmålet uppfyllelse. Jämför reservation 24 (M, C, L, KD).

Skrivelsen

I skrivelsen gör regeringen bedömningen att målet om att utsläppen ska vara 40 procent lägre 2020 jämfört med 1990 kommer att nås. Vidare anförts att regeringens ambition dock är att i ökad utsträckning nå målet genom nationella insatser. I skrivelsen påminns om att den förra regeringens inriktning var att en tredjedel av minskningen skulle ske i form av investeringar i andra EU-länder eller flexibla mekanismer som CDM (mekanismen för ren utveckling). Regeringen höjer således ambitionen och vill i ökad utsträckning nå etappmålet till 2020 genom nationella insatser. Regeringen har därför genomfört nya åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser i Sverige till 2020, och flera utredningar har tillsatts med fokus på transportsektorn.

Enligt skrivelsen skulle den förra regeringens inriktning att utsläppsminskningar i andra länder kan utgöra en tredjedel av den totala utsläppsminskningen motsvara ungefär 6,7 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2020. Vidare anförts att de utsläpp som omfattas av det nationella målet har minskat från 43,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2005, året då EU ETS startade, till 34,5 miljoner ton 2014. Naturvårdsverket och Energimyndigheten levererade underlag till kontrollstationen i oktober 2014. I myndigheternas underlag, som omfattar en bedömning av effekterna av styrmedel som var i bruk januari 2014, beräknades Sveriges utsläpp 2020 komma att uppgå till 32,8 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Gapet till måluppfyllelse beräknades då till 4 miljoner ton. I skrivelsen anförts att detta är inom ramen för den mängd utsläppsminskningar som riksdagen har tillåtit att man förvärvat genom investeringar utomlands för att nå det nationella klimatmålet. Enligt skrivelsen förväntas den nuvarande portföljen av enskilda projekt och fonder generera utsläppsminskningar motsvarande ca 30 miljoner ton koldioxidekvivalenter,

av vilka 8,4 miljoner ton har åstadkommit och levererats till Energimyndigheten, som ansvarar för insatserna.

Vidare anføres att under mandatperioden 2014–2018 ska växthusgasutsläppen i Sverige tydligt minska. Sverige ska vara en ledande kraft i klimatomställningen. Regeringen framhåller därför att den har genomfört nya åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser i Sverige till 2020, och flera utredningar har tillsatts med fokus på transportsektorn. Dessa presenteras kortfattat i skrivelsen. Enligt skrivelsen indikerar den senaste tillgängliga utsläppsstatistiken (december 2015) och prognosunderlaget samt en bedömning av effekterna av regeringens politik hittills att utsläppsgapet i fråga om nationella utsläpp 2020 nästan har halverats. Osäkerheter är knutna till beräkningarna. I skrivelsen framhålls att regeringen avser att återkomma under mandatperioden med ytterligare förslag som bidrar till minskade utsläpp i Sverige.

Motionen

Enligt motion 2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) i denna del framhålls att skrivelsen innehåller en tydlig ambition om att en större del av utsläppsminskningmålet av växthusgaser ska göras med nationella åtgärder. Motionärerna poängterar dock att den nuvarande målformuleringen beslutats av riksdagen och att eventuella ändringar av målet sålunda måste underställas riksdagen. Vidare anføres att det inte heller framgår av skrivelsen hur stor andel av de uppskattade 4 miljoner ton koldioxidekvivalenter som regeringens ambition omfattar eller vilka åtgärder som skulle krävas för att genomföra den i sammanhanget omfattande minskningen på en period om fyra år, än mindre eventuella konsekvenser för statsbudgeten, eller kostnader för företag och hushåll av dessa åtgärder. Motionärerna anför att regeringen snarast bör precisera detta och återkomma till riksdagen om man har för avsikt att ändra målformuleringen.

Utskottets ställningstagande

Som ovan anförts kan utskottet konstatera att riksdagen 2009 antog fyra klimat- och energipolitiska mål för 2020 och att ett av dessa mål var en 40-procentig minskning av utsläppen av klimatgaser jämfört med 1990 med avseende på den icke handlande sektorn. Utskottet noterar vidare att enligt beräkningar motsvarar gapet till måluppfyllelse 2020 ca 4 miljoner ton koldioxidekvivalenter och att detta är inom ramen för den mängd utsläppsminskningar som riksdagen har tillåtit att man förvärvar genom investeringar utomlands för att nå det nationella klimatmålet. Vidare konstaterar utskottet att den nuvarande portföljen av enskilda projekt och fonder förväntas generera utsläppsminskningar motsvarande ca 30 miljoner ton koldioxidekvivalenter, av vilka 8,4 miljoner ton redan har åstadkommit och levererats till Energimyndigheten. Utskottet delar därför regeringens

bedömning att målet om att utsläppen ska vara 40 procent lägre 2020 jämfört med 1990 nås. Utskottet noterar att regeringens ambition är att i ökad utsträckning nå målet genom nationella insatser. Utskottet konstaterar att regeringen har genomfört åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser i Sverige till 2020, och att flera utredningar har tillsatts med fokus på transportsektorn. Utskottet välkomnar regeringens avsikt att återkomma under mandatperioden med ytterligare förslag som bidrar till minskade utsläpp i Sverige.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionen 2015/16:3322 (C, M, L, KD) lämnas utan vidare åtgärd i denna del.

Styrmedel m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om styrmedel, ekonomisk tillväxt, forskning och fossila subventioner.

Jämför reservationerna 25 (M), 26 (SD), 27 (L) och 28 (M, V).

Skrivelsen

Enligt skrivelsen måste klimatpolitiken förstärkas för att regeringens ambitioner om minskade klimatutsläpp till 2020 ska infrias. I skrivelsen framhålls att klimatfrågan ska genomsyra alla berörda politikområden, och att den ska grundas på principerna om ett pris på koldioxid och om att förorenaren ska betala för sina utsläpp. Vidare anføres att stimulanser och ekonomiska styrmedel ska användas för att ställa om det svenska samhället och att miljöskatternas styrande effekt ska öka. Väl avvägda och väl utformade skatter bidrar till att mål inom klimatområdet nås på ett kostnadseffektivt sätt enligt skrivelsen. Regeringen framhåller emellertid att för att åstadkomma en långsiktig omställning och för att komplettera styrningen inom områden där priskänsligheten är svag eller där generella miljöskatter inte är lämpliga behövs också andra styrmedel. Vilka styrmedel som bör användas i olika sektorer och hur de utformas för att uppnå önskad omställning beror bl.a. på sektorernas karaktär, priskänslighet och internationella kontext. I skrivelsen anføres vidare att samverkan mellan ett flertal aktörer i samhället är viktig, och att klimatarbetet stärks av att även kommuner, aktörer med regionalt utvecklingsansvar, länsstyrelser och landsting är engagerade.

Vidare framhålls att ett effektivt utnyttjande av resurser, inklusive energi, utgör grunden för ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling. Enligt regeringen främjas energieffektivisering av generella ekonomiska styrmedel, såsom energiskatt, koldioxidskatt och utsläppshandel. Dessa bidrar även till lägre utsläpp av växthusgaser. Enligt skrivelsen finns samtidigt mer riktade administrativa styrmedel som bl.a. reglerar krav på energiprestanda och energimärkning för energirelaterade produkter och byggnader. Av skrivelsen

framgår att det därutöver görs en rad kompletterande insatser som på olika sätt avser att åtgärda informationsbrister på marknaden och öka medvetenheten om olika åtgärder för energieffektivisering och energibesparing. Enligt skrivelsen kan flera av de satsningar som genomförs för att främja förnybar energi även bidra till en lägre energiintensitet, t.ex. utvecklingen av smarta elnät, främjande av energiomställningen i transportsektorn och investeringar i vindkraft och solenergi. Dessutom bidrar stödet till lokala klimatinvesteringar och stödet till lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning. Vidare påminns om att regeringen i maj 2015 beslutade att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå ett s.k. bonus–malus-system för nya lätta fordon (dir. 2015:59). Ett bonus–malus-system innebär att miljöanpassade fordon med relativt låga utsläpp av koldioxid får en bonus vid inköpstillfället, medan fordon med höga utsläpp av koldioxid får högre skatt, malus. Enligt skrivelsen kan ett sådant system även förväntas bidra till en ökad energieffektivisering inom transportsektorn.

Motionerna

I partimotion 2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 1 anförs att principen om ett pris på koldioxid är central för en effektiv klimatpolitik. Det framhålls att generella och teknikneutrala ekonomiska styrmedel, såsom koldioxidskatt på fossila bränslen och ett utvecklat men reformerat utsläppshandelssystem inom EU, är viktiga styrmedel.

Enligt kommittémotion 2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 5 bör kostnadseffektiva styrmedel som leder till additionella utsläppsminskningar användas i klimatpolitiken. Motionärerna framhåller att koldioxidskatten är ett bra exempel på ett effektivt styrmedel som låter förorenaren betala och som gett goda resultat, men anför också att koldioxidskatten och andra ekonomiska styrmedel samtidigt måste användas klokt för att inte slå hårt mot t.ex. landsbygden eller leda till andra allvarliga negativa konsekvenser såsom koldioxidläckage. Vidare framhålls att det inte bara behövs piska för att minska utsläppen, utan även morot. I samma motion anförs att en ambitiös svensk klimatpolitik måste förena minskade utsläpp av växthusgaser med en växande ekonomi och att Sverige har visat att det går att förena sjunkande utsläpp med en stark ekonomisk tillväxt (yrkande 6). Enligt yrkande 8 i samma motion bör regeringen verka för att fasa ut fossila subventioner.

I kommittémotion 2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 4 framhålls att ökat fokus bör ligga på insatser för att åstadkomma teknisk utveckling snarare än att genom ökade skatter minska utsläppen i Sverige. Motionärerna anför därför att ett ökat fokus måste ligga på forskning och teknisk utveckling snarare än generella skattehöjningar för att minska utsläppen inom Sveriges gränser.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

I årets budgetproposition (utg.omr. 20) framhålls att det ska bli mer lönsamt att välja klimatvänliga lösningar både som producent och som konsument, och svårare och dyrare att välja det som förstör vår gemensamma miljö. Stimulanser och ekonomiska styrmedel ska därför användas för att ställa om Sverige i en mer hållbar riktning. I propositionen anförs vidare att en innovativ resurseffektiv produktion som bidrar till produkter, tjänster och system för en cirkulär ekonomi är några av förutsättningarna för en nyindustrialisering av Sverige. Av propositionen framgår att regeringen satsar totalt 62 miljoner kronor årligen t.o.m. 2019 på samverkan kring miljö- och klimatteknik. Satsningen kommer bl.a. att innehålla medel till strategisk användning av spetstekniker och avancerade systemlösningar. Det anförs vidare att främjande av miljöteknik och gröna innovationer även i fortsättningen kommer att vara en viktig del i regeringens exportfrämjande. Enligt propositionen är forskning och innovation avgörande för att hitta lösningar på miljöproblemen och en viktig drivkraft för att föra miljöarbetet framåt. Regeringen framhåller att för att stärka det svenska innovationssystemet krävs ett helhetsperspektiv och ett väl utvecklat samarbete mellan politiken, näringslivet, den offentliga sektorn, fackliga organisationer och intresseorganisationer. Det anförs att regeringen därför har inrättat ett nationellt innovationsråd under ledning av statsministern.

Av budgetpropositionen framgår vidare att regeringen arbetar för en hållbar samhällsutveckling som innebär att minska klimat- och miljöpåverkan samtidigt som en hållbar tillväxt och nya jobb för alla kan nås och framtida generationers livsmiljö och tillgång till naturresurser kan säkerställas. Enligt propositionen verkar regeringen för denna utveckling globalt, inom EU och nationellt. Det påpekas vidare att ett utvecklingsarbete kring en cirkulär ekonomi pågår också i dessa sammanhang.

I budgetpropositionen framhålls att regeringen har inlett ett särskilt framtidsarbete för att hantera de framtida utmaningar och möjligheter som politiken står inför. Grön omställning är en av de frågor som lyfts i regeringens framtidsarbete. Vidare anförs att analysgruppen Grön omställning kommer att undersöka vägarna till nödvändiga förändringar för att Sverige ska bli ett ekologiskt hållbart samhälle och ha en konkurrenskraftig näringslivsutveckling. Vidare erinras om att det nationella arbetet för att genomföra EU:s strategi för tillväxt och jobb, den s.k. EU 2020-strategin, rapporterades till riksdagen och kommissionen i rapporten Sveriges nationella reformprogram 2015 (dnr SB2015/2180). Naturvårdsverket bidrog med ett underlag. Vidare upplyser regeringen om att arbetet bl.a. är koncentrerat till den färdplan för resurseffektivitet som kommissionen beslutade om 2011 som ett sätt att genomföra EU 2020-strategin. I färdplanen lyfts bl.a. vikten av forskning och innovationer, liksom vikten av att avskaffa miljökadliga subventioner och att följa principen om att förorenaren ska betala. Regeringen framhåller även att Sverige för att påskynda den globala utfasningen av subventioner av fossila bränslen har stött organisationen Global Subsidies Initiatives (GSI) arbete med att analysera subventioner och hur subventionerna

undergräver arbetet för att uppnå en hållbar utveckling. Av budgetpropositionen framgår att Sveriges stöd till GSI bl.a. har gått till att stödja Indiens och Indonesiens pågående utfasning av fossilbränslesubventioner. Stödet har också gått till Vietnams och Bangladeshs förberedande arbete för att fasa ut fossilbränslesubventioner, såsom utformning av sociala skyddsåtgärder och kommunikationsstrategier. Vidare anføres att Sverige också verkar för att främja utfasningen av fossilbränslesubventioner genom vänggruppen Friends of Fossil Fuel Subsidy Reform (FFFSR). Vänggruppen har bl.a. fortsatt sina gemensamma uppvaktningar hos G20-länderna för att uppmuntra G20-ledarnas löfte att reformera ineffektiva fossilbränslesubventioner.

Utskottets ställningstagande

Styrmedel

Utskottet anser i likhet med regeringen att klimatfrågan ska genomsyra alla berörda politikområden, och att den ska grundas på principerna om ett pris på koldioxid och om att förorenaren ska betala för sina utsläpp. Så som anføres i skrivelsen utgör ett effektivt utnyttjande av resurser, inklusive energi, grunden för ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling och energieffektivisering främjas av generella ekonomiska styrmedel, såsom energiskatt, koldioxidskatt och utsläppshandel. Dessa bidrar naturligtvis också till lägre utsläpp av växthusgaser. Liksom regeringen anser utskottet att även andra styrmedel kan behövas för att komplettera styrningen inom områden där priskänsligheten är svag eller där generella miljöskatter inte är lämplig. Hur dessa bör utformas beror bl.a. på sektorernas karaktär, priskänslighet och internationella kontext.

Utskottet delar regeringens bedömning att forskning och innovation är avgörande för att hitta lösningar på miljöproblemen och en viktig drivkraft för att föra miljöarbetet framåt. Utskottet noterar att regeringen i årets budgetproposition (utg.omr. 20) satsar totalt 62 miljoner kronor årligen t.o.m. 2019 på samverkan kring miljö- och klimatteknik. Satsningen kommer bl.a. att innehålla medel till strategisk användning av spetstekniker och avancerade systemlösningar.

Med det anförda anser utskottet att motionerna 2015/16:2249 (FP) yrkande 1, 2015/16:2601 (M) yrkandena 5 och 6 och 2015/16:2542 (SD) yrkande 4 kan lämnas utan avseende.

Fossila subventioner

Utskottet anser att det är viktigt att påskynda den globala utfasningen av subventioner av fossila bränslen och ser positivt på att Sverige bl.a. stöder organisationen Global Subsidies Initiatives (GSI) arbete med att analysera subventioner och hur subventionerna undergräver arbetet för att uppnå en hållbar utveckling. Utskottet ser även positivt på att Sverige också verkar för att främja utfasningen av fossilbränslesubventioner genom vänggruppen

Friends of Fossil Fuel Subsidy Reform (FFFSR). Utskottet noterar att vängruppen bl.a. har fortsatt sina gemensamma uppvaktningar hos G20-länderna för att uppmuntra G20-ledarnas löfte att reformera ineffektiva fossilbränslesubventioner

Utskottet föreslår med det anförda att motionen 2015/16:2601 (M) yrkande 8 lämnas utan vidare åtgärd i den mån det inte redan anses vara tillgodosett.

Förnybar energi totalt m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om andelen förnybar energi och om torv.

Jämför reservationerna 29 (M, C, L, KD) och 30 (SD).

Skrivelsen

I skrivelsen gör regeringen bedömningen att målet om att andelen förnybar energi ska utgöra minst 50 procent av den totala energianvändningen 2020 kommer att nås med befintliga styrmedel och åtgärder. Enligt skrivelsen är regeringens ambition att Sverige på sikt ska ha ett energisystem som baseras på 100 procent förnybar energi. Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Vidare anføres att för att främja en fortsatt omställning av energisystemet har regeringen föreslagit ytterligare åtgärder för att öka andelen förnybar energi. Även målet för elcertifikatssystemet höjs till 2020 enligt skrivelsen. Det innebär att Sverige ska finansiera 30 terawattimmar ny förnybar elproduktion till 2020 jämfört med 2002. Det framhålls också att ambitionshöjningen bidrar till att öka utbyggnaden av den förnybara energin. Av skrivelsen framgår att ytterligare satsningar sker på solceller och att regeringen ökar solinvesteringsstödet kraftigt till 225 miljoner kronor 2016 och därefter till 390 miljoner kronor årligen 2017–2019. Regeringen anför vidare att för att klara övergången till ett energisystem baserat på 100 procent förnybar energi krävs smarta tekniker både på produktions-, distributions- och användarsidan. Utveckling av teknik för energilagring är ett viktigt steg i denna omställning. För att öka möjligheterna att lagra egenproducerad el inför regeringen därför ett bidrag till anläggningar för energilagring i hushåll, samt genomför en satsning på kommersialisering och utveckling av teknik för energilagring. Enligt skrivelsen omfattar satsningarna totalt 25 miljoner kronor 2016 och 50 miljoner kronor per år 2017–2019. I skrivelsen framhålls också att regeringen även har påbörjat arbetet med ett nationellt skogsprogram för Sverige. Detta program är en långsiktig skogsstrategi som optimerar skogens möjligheter att bidra i utvecklingen av en biobaserad ekonomi som tar till vara skogens hela värdekedja. I skrivelsen anføres vidare att utbyggnaden av vindkraft bidrar till att öka andelen förnybar energi. Det framhålls att utöver

de ekonomiska förutsättningarna avgörs vindkraftsutbyggnaden av en rad andra förhållanden som bl.a. acceptansfrågor, tillståndsfrågor och tillgång till kompetent personal. Regeringen förlänger därför stödet till samordnings- och informationsinsatser i syfte att främja utbyggnaden av vindkraft. Vidare anføres att smarta elnät bidrar till ett effektivt utnyttjande av förnybar elproduktion, energieffektivisering och minskad total energianvändning. Regeringen inrättar ett forum för smarta elnät, som har till uppgift att i bred samverkan mellan berörda myndigheter, branschaktörer och konsumentföreträdare främja utvecklingen för smarta elnät. Av skrivelsen framgår att regeringen även genomför ett antal åtgärder för att främja en övergång till förnybara energislag och en ökad elektrifiering inom transportsektorn. Flera av dessa beskrivs i skrivelsen, eftersom de även bidrar till att reducera klimatutsläppen. Enligt skrivelsen tillförs Energimyndigheten resurser för att samordna energiomställningen inom transportsektorn för att intensifiera arbetet med att fasa ut de fossila drivmedlen. På Energimyndigheten inrättas även en samordningsfunktion för utvecklingen av laddinfrastruktur för elfordon. I skrivelsen framhålls också att för att fortsätta utveckla ett strategiskt, samordnat och långsiktigt arbete för energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå genomför regeringen en satsning på kapacitetsutveckling hos offentliga aktörer på lokal och regional nivå.

I skrivelsen gör regeringen även bedömningen att målet om att energiintensiteten ska minska med 20 procent 2008–2020 kommer att nås med befintliga styrmedel och åtgärder. Det påpekas dock att måluppfyllelsen är svårbedömd, men effekter av de befintliga styrmedlen och de åtgärder som har beslutats i vårändringsbudgeten för 2015 och budgetpropositionen för 2016 förväntas sammantaget leda till att målet nås.

När det gäller torv framhålls det i skrivelsen att användningen av torv gynnas av elcertifikatssystemet, men att torv räknas som ett fossilt bränsle i EU ETS. Det anføres vidare att regeringen anser att förutsättningarna för torv användning för elproduktionsändamål inom ramen för elcertifikatssystemet inte i dagsläget bör ändras. Torvbaserad elproduktion är därmed även i fortsättningen berättigad till tilldelning av elcertifikat. Enligt skrivelsen avser regeringen dock att noga följa utvecklingen och närmare analysera torv användningens fortsatta roll i elcertifikatssystemet, bl.a. utifrån torv användningens samlade klimat- och miljöpåverkan och med utgångspunkt i att torv användning för elproduktion inom elcertifikatssystemet inte bör öka jämfört med dagens nivå.

Motionerna

I motion 2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) i denna del anføres att för att nå målet med en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären till 2050 behöver vi fortsätta att bygga ut den förnybara energiproduktionen, fasa ut fossila

bränslen och ge förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften.

Enligt partimotion 2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 3 bör regeringen verka för att göra Sverige fritt från fossila bränslen och nettoutsläpp av koldioxidkvivalenter och för att Sverige ska ha 100 procent förnybar energi till 2040.

I motion 2015/16:1073 av Betty Malmberg (M) yrkande 1 framhålls att ökad torvanvändning kan reducera växthusgasutsläpp från dikade torvmarker och att åtgärder bör vidtas för att reducera klimatpåverkan från dikade torvmarker (yrkande 2).

Enligt kommittémotion 2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 29 bör förutsättningarna för en ökad brytning av torv på påverkad torvmark utredas, eftersom växthusgaser från de påverkade torvmarkerna är högre än utsläppen från all inrikestrafik i Sverige enligt en rapport från Torv Forsk.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Av näringsutskottets betänkande 2015/16:NU10 framgår att regeringen i oktober 2015 gav Naturvårdsverket i uppdrag att analysera och redovisa den svenska torvutvinningsens klimat- och miljöpåverkan samt att föreslå hur torvutvinningsens negativa inverkan kan minska. Analysen ska omfatta klimat- och miljöpåverkan från såväl pågående som avslutade stor- och småskaliga torvtäkter för bränsleändamål (energitorv), jordförbättring (odlingstorv) och strö (stallströ). Fokus ska ligga på samlad påverkan på klimatet i form av tillförsel av växthusgaser till atmosfären, förändring av markens förmåga att ta upp och lagra växthusgaser samt påverkan på biologisk mångfald och ekosystemtjänster inklusive sociala och kulturella värden. Enligt betänkandet ska Naturvårdsverket särskilt redovisa vilka krav som bör ställas på undersökningar av klimatpåverkan vid torvutvinning samt lämna förslag på hur detta kan regleras i miljöbalken. Uppdraget ska redovisas till Miljö- och energidepartementet senast den 30 juni 2016.

Näringsutskottet har yttrat sig över den aktuella skrivelsen och följdmotionerna och anser att miljö- och jordbruksutskottet bör avstyrka motionerna 2015/16:3321 (SD) och 2015/16:3322 (C, M, L, KD) i de delar som rör näringsutskottets beredningsområde och lägga skrivelsen till handlingarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner inte anledning att göra en annan bedömning än näringsutskottet. Utskottet delar regeringens bedömning att målet om att andelen förnybar energi ska utgöra minst 50 procent av den totala energianvändningen 2020 kommer att nås med befintliga styrmedel och åtgärder. Liksom regeringen anser utskottet att för att klara övergången till ett

energisystem baserat på 100 procent förnybar energi krävs smarta tekniker både på produktions-, distributions- och användarsidan. Utskottet noterar att regeringen föreslagit ett antal ytterligare åtgärder för att öka andelen förnybar energi. Exempelvis ökar solinvesteringsstödet kraftigt till 225 miljoner kronor 2016 och därefter till 390 miljoner kronor årligen 2017–2019, satsningar görs på kommersialisering och utveckling av teknik för energilagring på totalt 25 miljoner kronor 2016 och 50 miljoner kronor per år 2017–2019 för att öka möjligheterna att lagra egenproducerad el, och målet för elcertifikatssystemet höjs till 2020. Utskottet konstaterar även att regeringen också genomför ett antal åtgärder för att främja en övergång till förnybara energislag och en ökad elektrifiering inom transportsektorn.

När det gäller torv noterar utskottet att regeringen 2015 gav Naturvårdsverket i uppdrag att analysera och redovisa den svenska torvutvinningsens klimat- och miljöpåverkan samt att föreslå hur torvutvinningsens negativa inverkan kan minska. Som anförs ovan ska analysen omfatta klimat- och miljöpåverkan från såväl pågående som avslutade stor- och småskaliga torvtäkter för bränsleändamål (energitorv), jordförbättring (odlingstorv) och strö (stallströ). Fokus ska ligga på samlad påverkan på klimatet i form av tillförsel av växthusgaser till atmosfären, förändring av markens förmåga att ta upp och lagra växthusgaser samt påverkan på biologisk mångfald och ekosystemtjänster inklusive sociala och kulturella värden. Utskottet noterar vidare att uppdraget ska redovisas till Miljö- och energidepartementet senast den 30 juni 2016.

Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motionerna 2015/16:3322 (C, M, L, KD) i denna del, 2015/16:2371 (C) yrkande 3, 2015/16:1073 (M) yrkandena 1 och 2 samt 2015/16:2854 (SD) yrkande 29 avslås.

Förnybar energi i transportsektorn m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förnybar energi i transportsektorn och om kvotplikt.

Jämför reservationerna 31 (M, C, L, KD) och 32 (C).

Skrivelsen

I skrivelsen gör regeringen bedömningen att målet att andelen förnybar energi i transportsektorn ska vara minst 10 procent 2020 kommer att uppnås med befintliga styrmedel och åtgärder. Vidare anförs att andelen förnybar energi i transportsektorn uppgick till 19,2 procent redan 2014, och att regeringen har presenterat nya åtgärder för att höja den andelen ytterligare till 2020. Enligt skrivelsen avser regeringen att intensifiera insatserna för att nå en fossilfri fordonsflotta. Det anförs vidare att transportsektorns klimatpåverkan behöver

fortsätta att minska och att en tillräcklig förändring bara kan åstadkommas genom ett mer transportsnålt samhälle i kombination med mer resurseffektiva fordon och övergång till förnybara energislag.

Det framhålls att regeringen erbjuder statlig medfinansiering för lokala och regionala investeringar i kollektivtrafik i tätorter för att främja hållbara stadsmiljöer. Av skrivelsen framgår att regeringens satsning på stadsmiljöavtal uppgår till 500 miljoner kronor per år 2015–2018 i den beslutade budgeten för 2015. Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2016 investeringar i förbättrad kollektivtrafik också på landsbygden. Enligt skrivelsen kommer Trafikverket att få i uppdrag att samråda med länen om hur avsatta medel, 850 miljoner kronor totalt för perioden 2016–2019, bäst används i varje län. Förbättrad kollektivtrafik kan bidra till minskade persontransporter med bil, vilket innebär minskade växthusgasutsläpp.

Vidare framhålls att regeringen har slopat den tidigare begränsningen att skattebefrielse endast gällde upp t.o.m. 5 volymprocent biodrivmedel i låginblandad bensin och diesel. Samtidigt önskar regeringen att särskilt satsa på elektrifiering av transportsektorn. Vidare anförs att supermiljöbilspremien ger stöd vid köp av bilar med utsläpp på maximalt 50 gram koldioxid per kilometer, vilket bidrar till ökad elektrifiering av fordonsflottan. Enligt skrivelsen har försäljningen av bilar med rätt till premien överstigit anslagna medel och regeringen föreslog därför ytterligare medel 2015 och 2016 (132 respektive 94 miljoner kronor). Från 2016 sattes premien ned med 50 procent för laddhybrider för att premiera de rena elbilarnas introduktion på marknaden. Samtidigt har nedsättningen av förmånsvärdet för vissa miljöanpassade bilar förlängts t.o.m. 2019, men med en lägre högsta nivå. I skrivelsen anförs vidare att eldrivna bussar har stor potential att minska utsläppen av växthusgaser och luftföroreningar samt buller. Elbussar kan också potentiellt frigöra biodrivmedel för tunga fordon som är svårare att elektrifiera enligt skrivelsen. Det påpekas att dessa bussar emellertid fortfarande är dyra. En elbusspremie infördes därför 2016 för att främja marknadsintroduktionen av dessa fordon.

I skrivelsen anförs även att cykling är ett transportsätt som har många fördelar såväl miljömässigt som ur ett folkhälsoperspektiv. Av skrivelsen framgår att regeringen avser att i dialog med berörda aktörer ta fram en nationell cykelstrategi. Som ett led i detta har regeringen föreslagit en tvåårig satsning på cykelfrämjande åtgärder. Av skrivelsen framgår att satsningen uppgår till 25 miljoner kronor 2016 och 75 miljoner kronor 2017. Vidare anförs att tågtrafiken är viktig för jobben och konkurrenskraften och kan bidra till att nå mål på klimatområdet. Det framhålls att en fungerande järnväg bidrar till den önskade överflytten av transporter från väg till järnväg, med mindre klimatutsläpp till följd. Enligt skrivelsen har regeringen aviserat satsningar på järnvägsunderhåll som uppgår till över 1,4 miljarder kronor per år under perioden 2016–2018.

Det framhålls också att ett strategiskt arbete med klimat- och energifrågor pågår på lokal och regional nivå, men att det behövs mer resurser för att genomföra konkreta åtgärder som minskar klimatpåverkan. Regeringen har

därför infört det breda investeringsstödet Klimatklivet. Kommuner, företag och organisationer m.fl. kan ansöka om investeringsstöd för åtgärder som minskar klimatpåverkan, såsom satsningar på biogas eller laddningsstationer för elfordon. Enligt skrivelsen avsattes 600 miljoner kronor årligen till Klimatklivet för perioden 2016–2018. I skrivelsen anförs också att regeringen genomför satsningar inom områdena hållbar konsumtion, miljöteknik och lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning som också kan ha viss påverkan på växthusgasutsläppen.

Det anförs vidare att regeringen har tillsatt flera utredningar som kan resultera i nya åtgärder för minskade utsläpp. Bland annat ska Vägsplitageskattekommittén (dir. 2015:47) analysera hur en avståndsbaserad vägsplitageskatt för tunga lastbilar kan utformas. Genom en sådan skatt kan den tunga trafiken i högre grad bära sina kostnader för samhällsekonomin enligt skrivelsen. Det framhålls också att en vägsplitageskatt kan bidra till att minska klimatutsläppen. Vidare anförs att det finns ett behov av att flyget i högre utsträckning bär sina egna klimatkostnader. Därför har regeringen tillsatt en utredning som ska analysera och föreslå hur en skatt på flygresor kan utformas (dir. 2015:106). Slutligen framhålls att Bonus–malus-utredningen (dir. 2015:59) ska föreslå hur ett system kan utformas där miljöanpassade fordon med relativt låga utsläpp av koldioxid premieras vid inköpstillfället genom en bonus medan fordon med relativt höga utsläpp av koldioxid belastas med en högre skatt.

Enligt Energimyndighetens scenarier bedöms mängden förnybara drivmedel öka kraftigt till 2020 (Energimyndighetens beräkningar utgår ifrån 2014 års skatteregler för biodrivmedel). Av skrivelsen framgår att biodieselanvändningen (främst vätebehandlad vegetabilisk olja eller Hydrogenated Vegetable Oil, HVO) förväntas mer än fördubblas till 2020, medan biogasen beräknas öka med närmare 60 procent 2011–2020. Bioetanolen bedöms däremot minska med drygt 30 procent under perioden, vilket främst är ett resultat av en minskad bensin användning och därmed minskad mängd låginblandad etanol. Vidare förväntas användningen av fordonsgas öka betydligt under perioden, vilket enligt skrivelsen främst beror på antaganden om en större andel gasbussar i framtiden. Fordonsgas består av antingen ren naturgas, ren biogas eller en blandning av dessa. Vidare anförs att elanvändningen inom transportsektorn enligt Energimyndighetens scenarier beräknas öka med 12 procent till 2020 jämfört med 2011, vilket till övervägande del beror på en ökning av el för bantrafik. Andelen förnybar el inom transportsektorn beräknas öka från 58 procent till 69 procent 2020. Av skrivelsen framgår att el- och laddhybrider antas öka på marknaden under perioden, dock i begränsad omfattning på grund av det höga priset jämfört med konventionella fordon. Denna beräkning har dock inte tagit hänsyn till aviserade styrmedel (t.ex. ett s.k. bonus–malus-system) som har till syfte att främja bl.a. denna typ av fordon. I skrivelsen framhålls också att de känslighetsanalyser som Energimyndigheten har genomfört visar att utvecklingen i relation till målet är förhållandevis okänslig för variationer i

underliggande parametrar. Det finns dock ett antal osäkerheter i antagandena. Måluppfyllelsen påverkas bl.a. av vilka råvaror som biodrivmedlen produceras av (vissa råvaror får räknas dubbelt), vilka antaganden som görs för tillgången på vissa biodrivmedel (HVO) och vilka skatteregler som antas gälla för biodrivmedel framöver. Det påpekas även att utfallet kan påverkas av att dagens skattenedsättning för biodrivmedel måste anpassas till de nya statsstödsriktlinjer som Europeiska kommissionen beslutade om våren 2014.

Motionerna

Förnybart i transportsektorn

Enligt motion 2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) i denna del är den största utmaningen när det gäller att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen transportsektorn. Motionärerna anför att denna sektor bidrar med den största nationella påverkan på klimatet och att det därför krävs långsiktiga och effektiva styrmedel för en ökad andel förnybara drivmedel med hög klimatprestanda och eldrift samt effektivare transporter. Enligt motionärerna är det avgörande för vår möjlighet att nå ett hållbart transportsystem att vi fortsätter främja teknikutveckling, långsiktiga och goda förutsättningar för förnybara drivmedel och att särskilt drivmedel med stor klimatnytta främjas inom detta område.

Kvotplikt

I partimotion 2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 23 anfördes att förnybara drivmedel och en ökad inblandning av förnybara bränslen bör främjas, liksom ett kvotpliktsystem.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

I den ekonomiska vårpropositionen (2015/16:100) framhålls att en fossilfri fordonsflotta är en prioriterad fråga för regeringen. Det anfördes vidare att regeringens ambition är ett vägtransportsystem vars fordon drivs med förnybara drivmedel eller elektricitet. Regeringen bedömer också att det finns en betydande potential för ökad användning av biodrivmedel. Enligt propositionen är regeringens målsättning att så snabbt som möjligt under mandatperioden få regler på plats som ger långsiktigt hållbara och stabila villkor för biodrivmedel. Vidare påminns om att Europeiska kommissionen anser att den befrielse från koldioxidskatt som Sverige tillämpat för biodrivmedel utgör ett statligt stöd. Därför kunde kommissionen inte godkänna det svenska upplägget att kombinera skattebefrielsen med en s.k. kvotplikt för biodrivmedel. Av propositionen framgår dock att i december 2015 fick Sverige fortsatt statsstödsgodkännande för befrielse av koldioxidskatt och en viss andel av energiskatten för hållbara biodrivmedel. För flytande biodrivmedel gäller godkännandet t.o.m. utgången av 2018 och

för biogas som används som drivmedel t.o.m. utgången av 2020. I propositionen anförs att hållbara förnybara bränslen ska ges minst lika goda förutsättningar som hittills att konkurrera med fossila bränslen så att en successivt ökande andel förnybara bränslen kan åstadkommas. I propositionen gör regeringen bedömningen att det är möjligt att sänka skatten på vissa biodrivmedel utan att komma i konflikt med EU:s statsstödsregler. Regeringen föreslår därför i propositionen Vårändringsbudget för 2016 sänkt skatt på vissa biodrivmedel fr.o.m. den 1 augusti 2016.

Trafikutskottet har yttrat sig över den aktuella skrivelsen och över följdmotion 2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) i de delar dessa berör trafikutskottets beredningsområde. I yttrandet framhåller trafikutskottet att det krävs långsiktiga, förutsägbara och effektiva styrmedel för en ökad andel förnybara drivmedel med hög klimatprestanda och eldrift samt effektivare transporter. Vidare pekar utskottet på vikten av att fortsatt främja teknikutveckling, långsiktiga och goda förutsättningar för de förnybara drivmedlen och att särskilt främja drivmedel med stor klimatnytta inom detta område för vår möjlighet att nå ett hållbart transportsystem. Utskottet anser därmed att det finns anledning att tillstyrka motionen.

Utskottets ställningstagande

Förnybart i transportsektorn

Utskottet noterar inledningsvis att målet att andelen förnybar energi i transportsektorn ska vara minst 10 procent 2020 kommer att uppnås med befintliga styrmedel och åtgärder. Andelen förnybar energi i transportsektorn uppgick till 19,2 procent redan 2014. Utskottet välkomnar att regeringen har presenterat nya åtgärder för att höja den andelen ytterligare till 2020 och att regeringen avser att intensifiera insatserna för att nå en fossilfri fordonsflotta. Utskottet konstaterar även att regeringen framhåller att en fossilfri fordonsflotta är en prioriterad fråga. Såsom anförs i skrivelsen behöver transportsektorns klimatpåverkan fortsätta att minska och en tillräcklig förändring kan bara åstadkommas genom ett mer transportsnålt samhälle i kombination med mer resurseffektiva fordon och en övergång till förnybara energislag. Utskottet delar även trafikutskottets bedömning att det krävs långsiktiga, förutsägbara och effektiva styrmedel för en ökad andel förnybara drivmedel med hög klimatprestanda och eldrift samt för effektivare transporter. En rad satsningar redovisas i skrivelsen, såsom statlig medfinansiering för lokala och regionala investeringar i kollektivtrafik i tätorter, investeringar i förbättrad kollektivtrafik också på landsbygden, ytterligare medel till supermiljöbilspremier, en elbusspremie, en nationell cykelstrategi med en tvåårig satsning på cykelfrämjande, satsningar på järnvägsunderhåll som uppgår till över 1,4 miljarder kronor per år under perioden 2016–2018, och det breda investeringsstödet Klimatklivet med möjlighet att bl.a. ansöka om investeringsstöd för biogas eller laddningsstationer för elfordon. Det anförs vidare att regeringen har tillsatt

flera utredningar som kan resultera i nya åtgärder för minskade utsläpp, bl.a. om vägslitageskatt för tunga lastbilar, om hur en skatt på flygresor kan utformas och om hur ett system kan utformas där miljöanpassade fordon med relativt låga utsläpp av koldioxid premieras vid inköpstillfället genom en bonus medan fordon med relativt höga utsläpp av koldioxid belastas med högre skatt.

Mot bakgrund av det arbete som pågår föreslår utskottet att motion 2015/16:3322 (C, M, L, KD) i denna del lämnas utan vidare åtgärd.

Kvotplikt

Utskottet välkomnar regeringens målsättning att så snabbt som möjligt under mandatperioden få regler på plats som ger långsiktigt hållbara och stabila villkor för biodrivmedel. Utskottet noterar att Sverige i december 2015 fick fortsatt statsstödsgodkännande för befrielse av koldioxidskatt och en viss andel av energiskatten för hållbara biodrivmedel. Utskottet konstaterar även att regeringen gör bedömningen att det är möjligt att sänka skatten på vissa biodrivmedel utan att komma i konflikt med EU:s statsstödsregler. Utskottet noterar även att den tidigare begränsningen för hur stor andel biodrivmedel som är skattebefriad i låginblandad bensin och diesel har slopats, vilket möjliggör ytterligare stöd till förnybara drivmedel.

Utskottet är mot bakgrund av det anförda inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2015/16:2371 (C) yrkande 23 och avstyrker därmed motionen.

Klimatanpassning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om klimatanpassning.
Jämför reservationerna 33 (M, C, L, KD) och 34 (SD).

Skrivelsen

I skrivelsen framhålls att dagens samhälle har byggts upp och anpassats till ett visst klimat. När klimatet förändras får det konsekvenser för fysisk planering, bebyggelse, kommunikationer, försörjningssystem, areella näringar, biologisk mångfald, ekosystemtjänster, hälsa, friluftsliv, kulturmiljö och turism. Regeringen konstaterar att klimatförändringarna därmed har en stor inverkan på centrala funktioner i samhället och gör bedömningen att det är av stor vikt att alla tar ansvar för att vidta anpassningsåtgärder inom sitt verksamhetsområde. Anpassningsåtgärder bör vidtas tidigt för att undvika att kostnaden blir större i framtiden. Det framhålls vidare att för att bygga ett klimatsäkert och hållbart samhälle behöver kommuner och andra aktörer säkerställa att förebyggande åtgärder vidtas för att begränsa konsekvenserna

av de mer intensiva och frekventa väderhändelser som vi står inför. Det innebär bl.a. att fysisk planering och byggande, arbete med olycks- och krisberedskap samt hantering av allvarliga störningar bör ses i ett helhetsperspektiv. Regeringen bedömer att kunskapen om klimatförändringarna och deras effekter på samhället och miljön även i fortsättningen måste förstärkas för att möjliggöra beslut som leder till verkningsfulla åtgärder.

I skrivelsen påpekas att en viktig del av arbetet med anpassning till ett förändrat klimat är just kunskapshöjande insatser till stöd för myndigheter, kommuner, näringslivet och enskilda. Karteringar och datainsamling möjliggör bättre underlag för planering och beslut. Enligt skrivelsen har den nationella höjdmottodell som Lantmäteriet framställer stort värde för samhällsplanering bl.a. för att undvika skador till följd av översvämningar. Vid 2015 års utgång hade Lantmäteriet skannat ca 95 procent av Sveriges yta. Statens geotekniska institut (SGI), Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) arbetar fortlöpande med ras-, skred- och erosionskartering samt översvänningskartering. I skrivelsen framhålls att sådana kartunderlag är bra hjälpmedel vid samhällsplanering och för dimensionering av klimatanpassningsinsatser på regional och kommunal nivå. Enligt skrivelsen pågår utvecklingsarbete just nu vid kartmyndigheterna för att kunna visualisera data i tre dimensioner, en teknik som sannolikt kommer att förenkla kommunernas klimatanpassningsarbete betydligt i framtiden. SMHI ansvarar bl.a. för Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning som har till uppgift att samla in, sammanställa och tillgängliggöra kunskap om klimatanpassning till andra myndigheter, kommuner och samhället i stort. Regeringen påminner om att SMHI i regleringsbrevet för 2015 fick i uppdrag att ta fram länsvisa klimatanalysen. Enligt skrivelsen finns nu för samtliga län analyser som visar i vilken grad klimatet förändras, beroende på hur stora utsläppen av växthusgaser kommer att bli. Länsanalyserna bygger på klimatobservationer och beräkningar enligt två utvecklingsvägar med lägre respektive högre utsläpp av växthusgaser.

I skrivelsen framhåller regeringen även sin vision för samhällets anpassning till ett förändrat klimat som är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och tillvarata möjligheter. Regeringen bedömer att fortsatta och förstärkta satsningar krävs inom många olika områden för att anpassa samhället till ett förändrat klimat. Regeringen avser att utarbeta en nationell strategi för klimatanpassning i syfte att långsiktigt stärka klimatanpassningsarbetet och den nationella samordningen av detta arbete. Enligt skrivelsen utgör EU:s strategi för klimatanpassning liksom utredningen om ett stärkt arbete för anpassning till ett förändrat klimat också viktiga underlag för det fortsatta arbetet med klimatanpassning. Regeringen gör bedömningen att åtgärder för att anpassa samhället till ett förändrat klimat behöver vidtas såväl i närtid som på lång sikt och inom många verksamhetsområden.

I skrivelsen anförs vidare att Miljömålsberedningen i betänkandet Med miljömålen i fokus (SOU 2014:50) har gjort bedömningen att det i dagsläget görs relativt få praktiska åtgärder för att anpassa användningen av mark och vatten till ett förändrat klimat trots de statliga satsningar som bl.a. gjorts för att ta fram ny kunskap, sprida information och stötta kommunerna i deras arbete med den fysiska planeringen. Miljömålsberedningen och SMHI (i regeringsuppdraget Underlag till kontrollstation 2015, dnr M2015/01162/KI) samt flera andra myndigheter, Sveriges Kommuner och Landsting och forskare har pekat på att det finns skäl att se över organisation, ansvarsfördelning och samordning inom området klimatanpassning för att arbetet ska utvecklas. Enligt skrivelsen har regeringen därför tillsatt utredningen Ett stärkt arbete för anpassning till ett förändrat klimat (dir. 2015:115). Enligt direktiven ska en särskild utredare analysera hur ansvaret fördelas mellan staten, landstingen, kommunerna och enskilda i fråga om att vidta åtgärder för att anpassa den pågående och planerade markanvändningen och den bebyggda miljön till ett gradvis förändrat klimat. I de delar där ansvarsfördelningen är otydlig eller inte ändamålsenlig ska utredaren föreslå förbättringar. Utredaren ska också analysera eventuella hinder och begränsningar i lagstiftningen för genomförande av sådana anpassningsåtgärder. Vid behov ska författningsförslag i berörda författningar lämnas. Här ingår även att se över den befintliga lagstiftningen och föreslå de ändringar som krävs för en långsiktigt hållbar dagvattenhantering i syfte att göra den bebyggda miljön mer översvämningssäker. Uppdraget ska slutredovisas senast den 28 februari 2017.

Motionerna

Enligt motion 2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) i denna del har fortsatta insatser för slutförande av en nationell höjdmodell stor betydelse för det fortsatta klimatanpassningsarbetet ute i landet. Det anförs vidare att fler områden behöver kartläggas i fråga om ras och skred för att skapa underlag för åtgärder. Motionärerna framhåller också att klimatanpassningsarbetet i stor utsträckning måste genomföras ute i kommunerna och av sektorsmyndigheter, näringslivet och enskilda, men att det är av stor vikt att ett samlat underlag för åtgärder och stöd för genomförande finns tillgängligt. Härvid utgör arbetet vid kunskapscentrum vid SMHI en viktig grund för bl.a. länsstyrelsernas arbete enligt motionen.

I kommittémotion 2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 15 anförs att ett större finansiellt fokus bör läggas på att förbereda Sverige för eventuella framtida klimatförändringar som kommer att ske oavsett hur många miljarder vi väljer att lägga på s.k. klimatsatsningar. Därför är det enligt motionärerna rimligt att det utöver forskning läggs ett större fokus på att säkra svensk infrastruktur mot ett varierat klimat.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

I budgetpropositionen för 2016 (utg.omr. 6) framhålls att en av många utmaningar vi står inför som en konsekvens av ett förändrat klimat är ett mer extremt väder med ökade risker för naturolyckor. För att minska risken för och mildra konsekvenserna av naturolyckor är det förebyggande arbetet av stor betydelse. Vidare påpekas att det under 2014 lämnades statliga bidrag till 11 kommuner från anslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor för totalt 20 850 000 kronor för förebyggande åtgärder i områden där risken för naturolyckor bedöms som särskilt stor. Åtgärder avsedda att skydda samhällsviktig verksamhet har prioriterats, enligt propositionen. I propositionen anförs vidare att för att möjliggöra fler förebyggande åtgärder mot naturolyckor, som förväntas öka i ett förändrat klimat, ökas samma anslag med 50 miljoner kronor årligen för 2016, 2017, 2018, och 2019. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 74 850 000 kronor årligen.

Enligt Naturvårdsverkets regleringsbrev för 2016 ska Naturvårdsverket redovisa hur myndigheten tillsammans med berörda aktörer tydliggör hur medel från olika EU-fonder kan användas mer effektivt i klimatanpassningssyfte och hur detta kommuniceras och samordnas av de förvaltande myndigheterna. Speciellt bör möjligheter till synergier mellan IP-projekt under LIFE-fonderna och ESI-fonderna uppmärksammas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet gör liksom regeringen bedömningen att fortsatta och förstärkta satsningar krävs inom många olika områden för att anpassa samhället till ett förändrat klimat. Utskottet kan också konstatera att mycket arbete utförs. Exempelvis har Lantmäteriet skannat ca 95 procent av Sveriges yta. Vidare arbetar Statens geotekniska institut (SGI), Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) fortlöpande med ras-, skred- och erosionskartering samt översvämningsskartering. Utskottet noterar även att arbetet inom SMHI, som bl.a. ansvarar för Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning, fortsätter. För samtliga län finns nu analyser som visar i vilken grad klimatet förändras.

Som regeringen framhåller behöver kommuner och andra aktörer säkerställa att förebyggande åtgärder vidtas för att begränsa konsekvenserna av de mer intensiva och frekventa väderhändelser som vi står inför. Liksom regeringen anser utskottet att för att bygga ett klimatsäkert och hållbart samhälle måste fysisk planering och byggande, arbete med olycks- och krisberedskap samt hantering av allvarliga störningar ses i ett helhetsperspektiv. Utskottet noterar att regeringen under utgiftsområde 6 har föreslagit att öka anslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor med 50 miljoner kronor årligen för 2016, 2017, 2018, och 2019 och att Naturvårdsverket har fått i uppdrag att redovisa hur myndigheten

tillsammans med berörda aktörer kan använda medel från olika EU-fonder mer effektivt i klimatanpassningssyfte.

Utskottet välkomnar vidare regeringens avsikt att utarbeta en nationell strategi för klimatanpassning i syfte att långsiktigt stärka klimatanpassningsarbetet och den nationella samordningen av detta arbete. Utskottet ser även positivt på den utredning som regeringen har tillsatt med uppgift att analysera hur ansvaret fördelas mellan staten, landstingen, kommunerna och enskilda i fråga om att vidta åtgärder för att anpassa den pågående och planerade markanvändningen och den bebyggda miljön till ett gradvis förändrat klimat. Utskottet noterar att utredaren också ska analysera eventuella hinder och begränsningar i lagstiftningen för genomförande av sådana anpassningsåtgärder och att uppdraget ska slutredovisas senast den 28 februari 2017.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2015/16:3322 (C, M, L, KD) i denna del och 2015/16:2542 (SD) yrkande 15.

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger regeringens skrivelse 2015/16:87 Kontrollstation för de klimat- och energipolitiska målen till 2020 samt klimatanpassning till handlingarna och avslår motionsyrkanden om en biobaserad samhällsekonomi, skogens roll för klimatomställningen och konsumenternas möjlighet till mat- och klimatval.

Jämför reservationerna 35 (M) och 36 (C).

Skrivelsen

Enligt skrivelsen ska Sverige bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer, bl.a. genom att ta steg mot en cirkulär och biobaserad ekonomi. Det anförs vidare att regeringen även har påbörjat arbetet med ett nationellt skogsprogram för Sverige. Detta program är en långsiktig skogsstrategi som optimerar skogens möjligheter att bidra i utvecklingen av en biobaserad ekonomi som tar till vara skogens hela värdekedja. Enligt skrivelsen ska det nationella skogsprogrammet bidra till att stimulera flera strategiska satsningar och politikområden, t.ex. klimat.

Motionerna

Biobaserad samhällsekonomi

Enligt partimotion 2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 15 bör en nationell strategi för omställningen till en biobaserad samhällsekonomi

tas fram bl.a. för att öka och industrialisera träbyggandet och stimulera vidareförädling av träproduktion i Sverige samt för att skapa förutsättningar för grön kemi med kemiska produkter och processer som minskar eller helt eliminerar användandet eller bildandet av farliga ämnen.

Skogens roll för klimatomställningen

I kommittémotion 2015/16:2607 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 5 framhålls vikten av skogens roll för klimatomställningen. Motionärerna anför att skogen har en central roll i den gröna omställningen och att den är en av nycklarna för att bryta vårt fossilberoende. Enligt motionärerna är det därför viktigt att det nationella skogsprogram som nu tar form på allvar tar vara på möjligheten att minska klimatpåverkan genom insatser för att höja produktionen och öka uttaget av biomassa.

Konsumenters möjlighet till mat- och klimatval

I motion 2015/16:354 av Hanna Westerén (S) framhålls vikten av att främja konsumenters möjlighet till medvetna mat- och klimatval. I motionen anfördes att det ska vara lätt för den som vill göra medvetna val och ställa krav på producenterna att göra det, och att konsumenterna därför måste få tillräckligt med information om de produkter som de köper.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Biobaserad ekonomi

I den ekonomiska vårpropositionen 2015/16:100 framhålls att i en cirkulär och biobaserad ekonomi är Sveriges skogar, vatten, mineraltillgångar och jordbruksmark en stor tillgång för en hållbar råvaruproduktion och för omställningen till ett hållbart samhälle. Samtidigt kan nya affärsmöjligheter och nya jobb skapas i såväl städer som på landsbygden och påverkan på klimat, miljö och hälsa kan minska. I propositionen anfördes vidare att produkterna ska hålla längre och vara lättare att återvinna och att avfall ska ses som en resurs i ett giftfritt kretslopp. Enligt propositionen kan det handla om att återanvända, hyra, dela och reparera olika produkter. Från skogen kommer förnybara råvaror som till en betydande del kan ersätta olja i allt från material till drivmedel. Regeringen framhåller vidare att en cirkulär ekonomi även kan innebära ekonomiska vinster för företag genom ökad resurseffektivisering.

I kommissionens meddelande om en EU-handlingsplan för den cirkulära ekonomin (KOM(2015) 61) anfördes att biobaserade material, dvs. material baserade på biologiska resurser (som trä, grödor eller fibrer), kan användas för en lång rad produkter (byggmaterial, möbler, papper, livsmedel, textilier, kemikalier m.m.) och för energiändamål (biobränslen). En biobaserad ekonomi ger således alternativ till fossila produkter och fossil energi, och kan bidra till den cirkulära ekonomin. I meddelandet framhålls också att biobaserade material har fördelar eftersom de är förnybara, biologiskt

nedbrytbara eller kan komposteras. Det påpekas också att användning av biologiska resurser å andra sidan kräver att man uppmärksammar deras miljöpåverkan under hela livslängden och tillämpar en hållbar materialförsörjning. Vidare uppmärksammas att de många möjligheterna till användning av biobaserade material också kan leda till konkurrens och skapa press på markanvändningen. Enligt meddelandet kommer kommissionen att undersöka hur bioekonomistrategin från 2012 kan bidra till den cirkulära ekonomin och titta på om den behöver uppdateras.

I utskottets utlåtande 2015/16:MJU13 välkomnade utskottet kommissionens avsikt att främja en effektiv användning av biobaserade resurser. Utskottet framhöll att det är viktigt att inom ramen för den cirkulära ekonomin se till att förnybara, biobaserade produkter används och ersätter fossila produkter.

Skogens roll för klimatomställningen

I den ekonomiska vårpropositionen 2015/16:100 anförs att regeringen avser att presentera ett nationellt skogsprogram med åtgärdsprogram våren 2017. Utskottet erinrade i sitt betänkande 2015/16:10 om att den förra regeringen initierade en satsning på att stärka den svenska skogens roll. Initiativet Skogsriket drevs av en vision om hur än mer nytta skulle kunna dras av alla de värden som finns i och kommer från den svenska skogen. Vidare påbörjades ett arbete med att ta fram ett nationellt skogsprogram. I betänkandet konstaterade utskottet vidare att den nuvarande regeringen har fortsatt arbetet med det nationella skogsprogrammet. För att säkerställa att utvecklingen av skogsprogrammet drivs med samma grundsyn som tidigare ansåg utskottet att riksdagen bör ställa sig bakom det som anfördes i motion 2015/16:1363 (C, M, FP, KD) yrkande 5 om att inriktningen på arbetet med det nationella skogsprogrammet ska baseras på två jämställda mål: ett produktionsmål och ett miljömål. Skogsprogrammets inriktning bör omfatta ekonomiska, sociala och miljömässiga värden och syfta till att skogen och dess värdekedja ytterligare bidrar till utvecklingen mot ett hållbart samhälle och en växande biobaserad samhällsekonomi. Utskottet tillstyrkte även förslaget om att arbetet med ett nationellt skogsprogram ska ske utan nya parallella processer (S, MP och V reserverade sig med motiveringen att inriktningen på det pågående arbetet med det nationella skogsprogrammet inte avviker i någon betydande utsträckning från det som efterfrågas i motionerna och att det därför saknades skäl för ett tillkännagivande).

Konsumenters möjlighet till mat- och klimatval

I miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2012/13:MJU11 framhöll utskottet att Livsmedelsverket har ett särskilt sektorsansvar för miljömålsarbetet, varav klimatpåverkan är en del. Livsmedelsverkets uppgift är att i konsumenternas intresse arbeta aktivt för säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshandlingen och bra matvanor. Det senare omfattar bl.a. kostråd

riktade till storhushåll och privatpersoner. I betänkandet anförts vidare att klimatinformation är ett styrmedel som syftar till att öka kunskapen om klimatförändringarnas orsaker och konsekvenser, sprida den senaste kunskapen från forskningen, öka förståelsen för de samhällsomställningar som på sikt är nödvändiga för en hållbar utveckling och visa på möjligheter att minska utsläppen av växthusgaser.

Enligt uppgifter från Livsmedelverket kan man på verkets hemsida läsa mer om hur olika typer av mat belastar miljön på olika sätt. På hemsidan kan man för utvalda livsmedel bl.a. läsa om livsmedlens påverkan på klimatet, användning av växtskyddsmedel, påverkan på odlingslandskapet och på växt- och djurlivet och övergödning.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), har tagit fram Mat-klimat-listan vars syfte är att sammanställa och tillgängliggöra klimatsiffror för livsmedelskategorier på hög nivå. Enligt SLU är tanken med Mat-klimat-listan att den ska användas för översiktliga beräkningar av växthusgasutsläpp från livsmedelskonsumtion från en verksamhet eller en viss typ av kosthållning. Mat-klimat-listan behandlar endast miljömålet Klimatpåverkan och ska, enligt SLU, inte användas som ensamt verktyg vid kostplanering. Det är nödvändigt att även beakta miljöaspekter såsom biologisk mångfald, användning av bekämpningsmedel och antibiotika, samt andra aspekter såsom djurvelfärd och, självfallet, näringsinnehåll.

Enligt uppgifter från SLU pågår initiativ runt om i världen för att möjliggöra för konsumenten att göra aktiva klimatmedvetna matval. Klimatmärkning av livsmedel förekommer både i Sverige och internationellt, men ännu inte i sådan skala att informationen enkelt kan tillämpas av konsumenten. SLU informerar även om att det inom ett flertal offentliga verksamheter, inom privata företag, liksom inom flera olika privat och offentligt finansierade projekt genomförs beräkningar av växthusgasutsläpp från livsmedelskonsumtionen. Till exempel har flera beräkningar genomförts av växthusgasutsläpp från den totala livsmedelskonsumtionen i kommuner. Enligt SLU ökar behovet av sådana beräkningar när det ställs krav på minskade utsläpp. SLU uppger även att enskilda konsumenter är intresserade av att beräkna klimatpåverkan från maten de äter och att handeln och grossisterna har stora möjligheter att påverka vad konsumenterna köper genom att tillhandahålla klimatsmarta alternativ, samt genom att marknadsföra dessa på olika sätt. Med hjälp av Mat-klimat-listan kan dessa aktörer få en uppfattning om storleksordningen på utsläppen för olika typer av livsmedel. På Livsmedelverkets hemsida finns Märkesguiden, som översiktligt beskriver vad olika miljömärkningar i svenska livsmedelsbutiker betyder.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens ambition att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer, bl.a. genom att ta steg mot en cirkulär och biobaserad ekonomi. Utskottet påminner även om att kommissionen har tagit

fram ett meddelande om en EU-handlingsplan för den cirkulära ekonomin, KOM(2015) 61, i vilken det anförs att biobaserade material kan användas för en lång rad produkter som alternativ till fossila produkter och fossil energi, och att dessa produkter kan bidra till den cirkulära ekonomin. Enligt meddelandet kommer kommissionen att undersöka hur bioekonomistrategin från 2012 kan bidra till den cirkulära ekonomin och titta på om den behöver uppdateras. Utskottet påminner även om att det i utlåtande 2015/16:MJU13 välkomnade kommissionens avsikt att främja en effektiv användning av biobaserade resurser. Utskottet anser alltså att det är viktigt att inom ramen för den cirkulära ekonomin se till att förnybara, biobaserade produkter används och ersätter fossila produkter och fossil energi.

Utskottet ser även positivt på att det påbörjade arbetet med ett nationellt skogsprogram för Sverige fortsätter. Utskottet välkomnar regeringens avsikt att presentera skogsprogrammet tillsammans med ett åtgärdsprogram till våren 2017. Utskottet noterar även att programmet enligt skrivelsen ska bidra till att stimulera flera strategiska satsningar och politikområden, t.ex. klimat. Utskottet påminner även om att det i betänkande 2015/16:MJU10 finns ett tillkännagivande från utskottet med innebörden att regeringen bör basera inriktningen på arbetet med det nationella skogsprogrammet på två jämställda mål: produktionsmålet och miljömålet, och att inriktningen bör omfatta ekonomiska, sociala och miljömässiga värden och syfta till att skogen och dess värdekedja ytterligare bidrar till utvecklingen mot ett hållbart samhälle och en växande biobaserad samhällsekonomi (res. S, MP, V, enligt ovan).

När det gäller hur olika typer av mat belastar miljön noterar utskottet att arbete pågår både inom Livsmedelsverket och SLU för att ta fram information till konsumenter som vill göra medvetna mat- och klimatval.

Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motionerna 2015/16:2369 (C) yrkande 15, 2015/16:2607 (M) yrkande 5 och 2015/16:354 (S) lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet anser vidare att riksdagen bör lägga regeringens skrivelse till handlingarna.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vissa klimatfrågor i de internationella förhandlingarna, koldioxidransonering, markanvändning vid utsläppsberäkningar, utsläpp från flygplatser, handlingsplan för livsmedelskedjan, klimategonomi, biokolteknik, biogas, biogödsel och vindkraft.

Jämför särskilda yttrandena 3 (M), 4 (SD), 5 (C) och 6 (V).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i förslagspunkt 22 rör samma eller i huvudsak samma frågor som har behandlats tidigare under valperioden i utskottets betänkanden 2014/15:MJU13 Klimatpolitik m.m. och 2014/15:MJU2 utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Riksdagen avslag i enlighet med utskottets förslag motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

1. **Klimat- och energimålen till 2020, punkt 1 (SD)**

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3321 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 1 och avslår motion

2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

Enligt Europeiska rådets ramverk, som regeringens skrivelse refererar till, förordas utsläppsminskningar av växthusgaser med 40 procent från 1990 fram till 2030. Det är Sverigedemokraternas uppfattning att Sverige bör följa internationella överenskommelser, men av allt att döma är vi på väg att nå en sänkning av utsläppen med 40 procent redan 2020. Det finns fördelar med detta eftersom det minskar vårt oljeberoende, men med allt lägre priser på energi ställer vi oss frågande till en alltför långtgående strategi vad gäller att ytterligare minska koldioxidutsläppen på kort och medellång sikt. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. **Klimat- och energimålen till 2020, punkt 1 (V)**

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 och avslår motion

2015/16:3321 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Till 2020 bör de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige minska med minst 45 procent (jämfört med 1990) genom åtgärder inom landet. För den icke handlande sektorn blir klimatmålet minskningar med 52 procent i Sverige jämfört med 1990. I ton räknat handlar klimatmålet om att minska utsläppen med 32,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter (CO₂e) i Sverige. Utsläppen bör minska från 72,3 miljoner ton CO₂e 1990 till 39,8 miljoner ton CO₂e 2020. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

3. Målen för de internationella klimatförhandlingarna inom ramen för FN, punkt 2 (M, C, L, KD)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjørtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Lars Tysklind (L), Lars-Axel Nordell (KD) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkandena 1 och 5 samt avslår motionerna

2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1, 2, 5 och 9,

2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2,

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 1, 6 och 13,

2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 1 och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 32.

Ställningstagande

För att kunna åstadkomma ett klimatavtal som säkerställer att den globala uppvärmningen håller sig under 2 grader krävs det att EU agerar som en kraftfull och konstruktiv förhandlingspart i internationella förhandlingar. Därför krävs det att Sverige fortsätter visa ett tydligt ledarskap, såsom under åren 2006–2014, och kraftfullt trycker på för att EU ska hålla en hög ambitionsnivå även efter COP21. Alliansregeringens klimat- och energiöverenskommelse lade en grund för långsiktighet i den svenska klimatpolitiken. Genom att förena ekonomisk tillväxt med minskade utsläpp visade Sverige vägen mot en framtid utan nettoutsläpp av växthusgaser. Även på den internationella arenan var Sverige en nyckelspelare. Det var under svenskt ordförandeskap som EU 2009 enades om sitt långsiktiga klimatmål på 80–95 procents minskning till 2050. Sverige behöver vara fortsatt pådrivande

i det internationella klimatarbetet för att åstadkomma ett ambitiöst globalt klimatavtal där de länder som har störst andel utsläpp av växthusgaser tar ett större ansvar inom ett klimatramverk som är bindande, långsiktigt, tydligt och transparent. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Målen för de internationella klimatförhandlingarna inom ramen för FN, punkt 2 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 1, 6 och 13 samt avslår motionerna

2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1, 2, 5 och 9,

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkandena 1 och 5,

2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2,

2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 1 och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 32.

Ställningstagande

Det mest prioriterade när det kommer till klimatförhandlingarna på global nivå är att samtliga stora aktörer ansluter sig till den framtida uppgörelsen. Sverige bör verka för att internationella avtal som sluts efter Kyotoprotokollet ska vara bindande samt att de så långt det är möjligt ska vara rättvisa på så vis att det är de som släpper ut mest som också ska minska sina utsläpp mest. Ett stort problem är hur man ska kunna åstadkomma ett rättsligt bindande avtal och vilka sanktionsmöjligheter som kan tänkas finnas gentemot länder som inte fullföljer sina åtaganden. Detta är ett problem som måste lösas eftersom det är först när man har ett bindande avtal på global nivå som alla länder av större vikt anslutit sig till, som man kan uppnå en rättvisare bördefördelning som inte snedvrider konkurrensen på världsmarknaden. I detta läge är det viktigare att verka för att man kan få ett bindande avtal för utsläppsminskningar på plats snarare än att lyckas överföra de mål som EU och Sverige satt upp på en global nivå. Sverigedemokraterna menar att om vi på kort och lång sikt ska kunna klara vår industri och handel och därmed i förlängningen jobben och välfärden, måste vi ta med i beräkningen vad vi faktiskt släpper ut i förhållande till andra när vi beslutar om Sveriges utsläppsminskningar. I Sverige fasade vi ut stora

delar av vår användning av fossilt bränsle på 70- och 80-talet bl.a. genom en omställning inom uppvärmning. Detta har tillsammans med en nästan koldioxidfri elproduktion resulterat i att vi i princip har den industrialiserade världens lägsta utsläpp per capita, detta trots vårt kalla klimat. Med anledning av att vi i Sverige endast står för drygt 0,1 procent av världens totala utsläpp av växthusgaser, är det inte rimligt att vi i Sverige ska krävas på större utsläppsminskningar än andra länder. Regeringens linje vid förhandlingar i EU och på global nivå måste vara att de som släpper ut mest också ska ta de största åtagandena att minska sina utsläpp när det kommer till bördefördelningen inom EU och globalt. EU kan mycket väl ta en ledande roll i internationellt samarbete gällande utsläpp av växthusgaser, men att EU ska gå före och ställa markant hårdare krav på medlemsstaternas industri i förhållande till den globala marknaden ser vi som långsiktigt ohållbart. Sverigedemokraterna vänder sig således emot att Sverige och EU ensidigt beslutar om väsentligt större utsläppsminskningar av klimatgaser än vad som nås i internationella avtal. Europa är i det stora hela inte någon signifikant aktör, och även om Europas länder skulle nå nollutsläpp är den reella effekten av de globala utsläppen högst begränsad. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

5. Målen för de internationella klimatförhandlingarna inom ramen för FN, punkt 2 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 2 och
avslår motionerna
2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1, 5 och 9,
2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkandena 1 och 5,
2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2,
2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 1, 6 och 13,
2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 1 och
2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 32.

Ställningstagande

I likhet med andra industrialiserade länder har Sverige ett stort historiskt ansvar för sina utsläpp som starkt bidragit till klimatkrisen. I-länderna har fyllt en mycket stor del av det totala utsläppsutrymmet och därmed begränsat andra

länders utveckling. Man kan därför på goda grunder hävda att Sverige har en klimatskuld. I en strävan efter att utsläppen per capita ska jämnas ut mellan länder är det därför rimligt att även hänsyn tas till det historiska ansvaret. I metoden Greenhouse Development Rights (GDR) etableras en global utsläppsbudget och krav på att utsläppsminskning och finansiering fördelas mellan länder efter historiskt ansvar och ekonomisk förmåga. Sverige bör i det internationella arbetet verka för att metoden Greenhouse Development Rights (GDR) får genomslag. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

6. Påverkan i de internationella klimatförhandlingarna, punkt 3 (M)

av Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 4 och avslår motionerna

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 4 och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 33.

Ställningstagande

Med hjälp av EU kan vi hantera många av våra framtidsutmaningar. Europasamarbetet ska vara ett gemensamt värderingsbygge mot protektionism och nationalism. Samarbetet inom Europeiska unionen är också avgörande för att möta många av de miljö- och klimatutmaningar vi står inför i Sverige, i Europa, men också i världen. EU är vår viktigaste miljöorganisation som ger Sverige kraft att påverka också på den internationella arenan. Moderaterna anser att EU även i fortsättningen ska vara en pådrivande aktör inom de internationella klimatförhandlingarna. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

7. Påverkan i de internationella klimatförhandlingarna, punkt 3 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 4 och
avslår motionerna
2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 4 och
2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 33.

Ställningstagande

Att förhandla om klimatavtal är en komplex process där länders samarbetsvilja och förhandlingsförmåga sätts på prov. Centerpartiet vet att möjligheten att nå överenskommelser ligger i förmågan att knyta samman minskad miljöpåverkan med ekonomisk utveckling i alla världens länder och att arbeta med investeringsstrategier i framför allt låg- och medelinkomstländer. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

8. Påverkan i de internationella klimatförhandlingarna, punkt 3 (KD)

av Lars-Axel Nordell (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 33 och
avslår motionerna
2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 4 och
2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 4.

Ställningstagande

Den globala uppslutningen bakom Kyotoprotokollet är i dag mycket bristfällig. Sverige bör inom EU driva på i det internationella arbetet för att få ett nytt ramverk på plats från 2020. Det är vidare viktigt att åstadkomma mer långtgående utfästelser, som kan göra verklig skillnad för klimatet. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

9. Flexibla mekanismer, punkt 4 (M, C, L, KD)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjørtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Lars Tysklind (L), Lars-Axel Nordell (KD) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 2 och

2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Att bidra till klimatanpassning och utsläppsminskningar i utvecklingsländerna ger positiva effekter för en hållbar utveckling, inte minst genom tekniköverföring och kapacitetsuppbyggnad, och ökar också möjligheterna att nå klimatmålen på ett kostnadseffektivt sätt. Enligt Finanspolitiska rådets rapport 2016 bör den svenska klimatpolitiken utformas så att den bidrar till att minska de globala utsläppen av växthusgaser till en så låg samhällsekonomisk kostnad som möjligt. Att trappa ned insatser utanför landets gränser, så som regeringen föreslår, och i stället öka insatserna i Sverige för att minska utsläppen av växthusgaser innebär ökade kostnader för att minska utsläppen, eftersom det är avsevärt dyrare att nå samma utsläppsminskning genom åtgärder endast på svenskt territorium. Mekanismen för ren utveckling (Clean Development Mechanism, CDM) och gemensamt genomförande (Joint Implementation, JI) ger de länder som under Kyotoprotokollet har åtagit sig vissa utsläppsbegränsningar möjlighet att komplettera sina nationella utsläppsminskningar genom att förvärva utsläppsminskningar från projekt i andra länder, detta för att möjliggöra för internationella klimatinvesteringar som kan bidra till kostnadseffektiva utsläppsminskningar och till tekniköverföring. Vi anser därför att regeringen ska verka för att kostnadseffektiva flexibla mekanismer, likt dagens CDM, kommer att vara en del av det framtida klimatarbetet och att man i utformande av dessa nya mekanismer tar stor lärdom av hur CDM är utformat och dess gedigna kontrollsystem. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

10. Främjandet av klimatinvesteringar i andra länder, punkt 5 (M, C, L, KD)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Lars Tysklind (L), Lars-Axel Nordell (KD) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 4.

Ställningstagande

Sverige och EU har en skyldighet mot utvecklingsländerna att bidra till deras klimatanpassning och utsläppsminskningar. Det ger positiva effekter för hållbar utveckling, inte minst tekniköverföring och kapacitetsuppbyggnad, och ökar möjligheterna att nå klimatmålen på ett kostnadseffektivt sätt. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

11. Andra globala initiativ för att minska klimatpåverkan, punkt 6 (M)

av Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Vi har stora förhoppningar för Parisavtalet men är väl medvetna om att detta avtal inte ensamt kommer att lösa alla klimatproblem. Fler samarbeten, likt CCAC, som kompletterar arbetet inom ramen för FN:s klimatkonvention är viktiga, och vi tror att de kan bana väg för kommande klimatförhandlingar. Vi ser därför stor nytta i att utveckla fler och befintliga globala initiativ, såsom CCAC, och att Sverige även i fortsättningen är pådrivande i denna typ av

processer. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

12. EU:s ramverk till 2030, punkt 7 (M, C, L, KD)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Lars Tysklind (L), Lars-Axel Nordell (KD) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 3,
2015/16:2261 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 4 och
2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 5 och
avslår motion
2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6.

Ställningstagande

Alliansen vill att EU ska enas om ett klimatmål där utsläppen ska minska med sammantaget 50 procent till 2030 i stället för den ambitionsnivå på 40 procent som den nuvarande regeringen har. Vi vill att 40 procentenheter ska uppnås internt inom EU, under förutsättning att det sker genom en kostnadseffektiv fördelning mellan EU:s medlemsländer. De resterande 10 procentenheterna ska uppnås via internationella mekanismer såsom CDM (Clean Development Mechanism) och JI (Joint Implementation) i samband med att andra utvecklade länder tar sin andel av utsläppsminskningarna. Sverige och EU har en skyldighet mot utvecklingsländerna att bidra till deras klimatanpassning och utsläppsminskningar. Det ger positiva effekter för hållbar utveckling, inte minst tekniköverföring och kapacitetsuppbyggnad, och ökar möjligheterna att nå klimatmålen på ett kostnadseffektivt sätt. Vi vill också utveckla en global utsläppsmarknad och ett globalt pris på koldioxidutsläpp. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

13. EU:s ramverk till 2030, punkt 7 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6 och avslår motionerna

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 3,

2015/16:2261 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 4 och

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 5.

Ställningstagande

Sverige bör verka för att EU antar följande klimat- och energimål för 2030. Till 2030 ska utsläppen av växthusgaser minska med minst 60 procent, jämfört med 1990, och minskningarna ska göras inom Europa. Energitillgången ska 2030 bestå av minst 45 procent förnybar energi. Alla verksamheter ska åläggas att energieffektivisera sin verksamhet med 40 procent. Detta ska vara bindande krav med åtaganden för alla EU-länder. Givet att världens utsläpp fortsätter att öka och att Europa historiskt sett står för en stor del av den totala utsläppsmängden är detta att betrakta som minimikrav. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

14. EU:s långsiktiga klimatpolitik, punkt 8 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 5 och 14 samt avslår motion

2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna tycker att det är viktigt att man inom ramen för arbetet i EU är öppna för att justera EU-ländernas åtaganden baserat på hur ett kommande globalt avtal formuleras. För att inte försämra svensk och europeisk konkurrenskraft bör Sverige verka för att justera ambitionerna i förhållande till ett nytt globalt utsläppsminskingsavtal. EU står trots allt bara för omkring 10 procent av världens utsläpp medan resten av världen ökar utsläppen med motsvarande ett helt EU på mindre än fem år. Sverigedemokraterna tycker därmed att regeringen i förhandlingarna för den

klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att åtagandena för medlemsstaterna ska kunna justeras till faktiska internationella avtal som omfattar alla världens stora utsläppare såsom Kina, USA, Indien, Ryssland och Japan. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

15. EU:s långsiktiga klimatpolitik, punkt 8 (KD)

av Lars-Axel Nordell (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1 och avslår motion

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 5 och 14.

Ställningstagande

Klimatförändringarna är vår tids största utmaning och kräver såväl regionala och nationella som globala lösningar. Beroendet av fossila bränslen är både en belastning på miljön och en säkerhetspolitisk risk. Det europeiska beroendet av rysk gas bidrar till utsläpp av koldioxid och instabilitet. Flera EU-länder har inte ställt om från kolberoende medan andra har ökat sitt beroende av fossila källor genom att stänga ned kärnkraft eller investera för lite i förnybara källor. Under alliansregeringen hade Sverige en hög ambitionsnivå i de klimatpolitiska förhandlingarna i EU. Sverige ska fortsätta driva på för att EU ska vara ett klimat- och miljöpolitiskt föredöme globalt. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

16. Reformering av EU:s utsläppshandelssystem, punkt 9 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 6–9 och

avslår motion

2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8.

Ställningstagande

EU:s handel med utsläppsrätter är ett av de mest effektiva marknadsbaserade verktygen som klimatpolitiken har att tillgå, men det är inte tillräckligt. Syftet är att sätta ett pris på varje ton koldioxid som släpps ut genom att sätta ett tak för utsläppen med krav på att vissa sektorer köper de utsläppsrätter man behöver för att bedriva verksamheten. I dag är det alldeles för billigt att orsaka klimatpåverkande utsläpp, vilket beror på att det finns för många utsläppsrätter. För att få en tydligare koppling mellan tillgång och efterfrågan bör processen med att minska inslaget av gratis tilldelning påskyndas. Centerpartiet vill att alla utsläppsrätter ska auktioneras fr.o.m. att den fjärde handelsperioden inleds 2021. En marknadsstabilitetsreserv har införts för att hantera överskottet av utsläppsrätter. Det är ett viktigt steg i rätt riktning. Dock behöver fler utsläppsrätter försvinna permanent, både från marknaden och från reserven. Centerpartiet vill därför annullera överskottet på utsläppsrätter med syftet att öka verksamhetens incitament till att minska sina utsläpp. Varje år minskas den totala mängden utsläppsrätter genom en procentuell reduktion av antalet. Reduktionen föreslås nu öka till 2,2 procent, vilket är positivt, men Centerpartiet tror att en ännu kraftigare reduktion behövs för att anpassa systemet till EU:s långsiktiga klimatåtaganden. Med färre utsläppsrätter höjs priset, därmed blir det dyrare att släppa ut och utsläppen minskar. Det är en viktig del i den gröna skatteväxlingen. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

17. Reformering av EU:s utsläppshandelssystem, punkt 9 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8 och
avslår motion

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 6–9.

Ställningstagande

Handelssystemet är EU:s viktigaste styrmedel för att minska utsläppen och för att det ska skapas ett högt pris för förorenaren. Med den nuvarande låga

prisivån fungerar inte systemet. Vi välkomnar därför kommissionens förslag till åtgärder för att stärka handelssystemet med en brantare utsläppskurva, undanhållande av 900 miljoner utsläppsrätter och en s.k. reserv för marknadsstabilitet för utsläppsrätterna, men de är inte tillräckliga. Vänsterpartiet vill ha ett lägre utsläppstak (dvs. en brantare linjär utsläppskurva) som korresponderar med kravet om totala minskningar med 60 procent till 2030. Vi vill också ha ytterligare åtgärder i närtid (dvs. innan 2020) för att komma till rätta med problemet med överutbud av utsläppsrätter och det alltför låga priset på utsläppsrätter, t.ex. genom att fler utsläppsrätter tas bort från marknaden. Alla utsläppsrätter måste auktioneras ut. Vi vill att en funktion om annullering av utsläppsrätter ska läggas in i handelssystemet. En väg skulle vara att använda den reserv för marknadsstabilitet som har införts och tillåta den att ta emot utsläppsrätter som permanent tas bort från systemet, dvs. annulleras. Ett annat alternativ för att stärka reformeringen inom handelssystemet är att, i likhet med vad Storbritannien redan infört, sätta ett golv för lägsta pris för utsläppsrätter. Sverige bör driva dessa krav på reformering av EU ETS. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

18. Länkning med andra utsläppshandelssystem, punkt 10 (M, C)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 5 i denna del,

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 10 och

2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 7 i denna del.

Ställningstagande

EU:s system för handel med utsläppsrätter, EU ETS, är ett gemensamt styrmedel för att uppnå EU:s klimatmål. Systemet bidrar till att skapa konkurrensneutralitet mellan EU:s länder och till att minska utsläppen på ett kostnadseffektivt sätt. Utsläppshandeln omfattar ungefär hälften av EU:s utsläpp och en stor del av utsläppen från energiproduktion och energiintensiv industri. Ett pris på utsläpp av koldioxid behövs i alla EU:s medlemsstater och legitimiteten för marknadsbaserade styrmedel bygger på att de anses relevanta samt att de bidrar till de långsiktiga målen till 2030 och 2050. Det är viktigt

med ett stabilt, långsiktigt, förutsägbart och välfungerande EU ETS med stärkt prissignal för att uppnå EU:s långsiktiga klimatmål på ett kostnadseffektivt sätt. För att åstadkomma ännu fler kostnadseffektiva utsläppsminskningar bör EU:s handelssystem på sikt länkas samman med system för utsläppshandel i andra delar av världen såsom i USA, Kina och Nya Zeeland. Att knyta ihop olika system med varandra innebär att vi globalt kan åstadkomma en mer effektiv styrning för att minska utsläppen av växthusgaser. Visar vi på stabilitet i systemet finns det goda möjligheter att länka samma EU ETS med andra handelssystem i andra länder och regioner. En länkning med andra handelssystem skulle vara mycket fördelaktigt för EU. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

19. Utvidgning till andra sektorer m.m., punkt 11 (M)

av Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 5 i denna del och
2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 7 i denna del och
avslår motionerna
2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 6 och 12 samt
2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 30 och 31.

Ställningstagande

EU ETS är ett bra styrmedel och förändringar i systemet bör göras återhållsamt där förändringar aviseras i god tid. Vi ser stora utvecklingsmöjligheter för systemet och anser att fler sektorer ska omfattas av handelssystemet. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

20. Utvidgning till andra sektorer m.m., punkt 11 (KD)

av Lars-Axel Nordell (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 6 och 12 samt

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 30 och 31 samt avslår motionerna

2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 5 i denna del och

2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 7 i denna del.

Ställningstagande

Koldioxidskatt på fossila bränslen och ett utvecklat utsläppshandelssystem inom EU är effektiva styrmedel för minskade utsläpp och ett bättre klimat. EU:s mål för minskade utsläpp och energieffektivisering spelar en central roll i arbetet mot miljöförstöring och klimatförändring. Kristdemokraterna har länge varit pådrivande för att utveckla handeln inom EU med utsläppsrätter (EU ETS) som är ett kostnadseffektivt verktyg för att nå klimatmål. Vi anser att handelssystemet med utsläppsrätter bör utvidgas till att omfatta även den övriga transportsektorn samt andra samhällssektorer med stora utsläpp som ännu inte deltar i systemet. De växthusgaser som i dag omfattas av EU ETS är koldioxid (CO₂), lustgas (N₂O) samt perfluorkolväten (PFC). I EU täcker EU ETS ca 45 procent av de totala växthusgasutsläppen. För Sverige är motsvarande siffra ca 36 procent. Kristdemokraterna anser att alla växthusgaser bör omfattas av EU:s handelssystem med utsläppsrätter. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

21. Sveriges framtida klimatmål m.m., punkt 12 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 3 och

2015/16:3321 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 2 och avslår motionerna

2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4,

2015/16:852 av Sara Karlsson (S),

2015/16:1585 av Magda Rasmusson m.fl. (MP),

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 2 och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 3.

Ställningstagande

Regeringens linje förefaller vara att inga uppfyllda mål räcker, ribban ska ständigt höjas ytterligare. Sverige ska gå före och visa ”ledarskap” oavsett kostnad och oavsett om andra länder följer efter eller ej. Tanken bakom denna ambitionsnivå är att Sverige på detta sätt ska kunna påverka andra länder i samma riktning. Problemet med denna strategi är att det inte finns något som tyder på att strategin fungerar. Det finns ingen forskning på området som stöder att denna föregångspolitik på något sätt bidrar till minskade utsläpp. Enligt teorin om koldioxidläckage kan det till och med vara så att denna politik genom s.k. koldioxidläckage bidrar till att öka utsläppen i andra länder. Om det blir dyrare att tillverka varor i Sverige och Europa är risken stor att företag i stället flyttar till andra länder med lägre energipriser. Riksrevisionen framhåller i sin rapport Mer klimat för pengarna att det saknas underlag för att bedöma risken för s.k. koldioxidläckage, det vill säga att produktion flyttas från Sverige till länder med lägre eller inga utgifter för koldioxidutsläpp. Vi anser det vara av största vikt att konkurrenskraften för såväl den svenska som den europeiska industrin inte försämras i den utsträckningen att koldioxidgenererande produktion flyttas till länder med en mindre ambitiös klimatpolitik eller där andra miljöhänsyn, arbetsrätt och mänskliga rättigheter är åsidosatta. Mot bakgrund av att koldioxidutsläppen ökar markant på andra håll i vår omvärld anser vi att det bör göras djupare konsekvensanalyser av att en ambitiös klimatpolitik ensidigt förs i en begränsad del av världen. I detta bör ingå att skyndsamt göra en genomgripande analys av risken för koldioxidläckage, så att inte värdefull svensk industri försvinner utomlands till ingen nytta för miljömålen men till en stor samhällskostnad. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

22. Sveriges framtida klimatmål m.m., punkt 12 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 och
avslår motionerna

2015/16:852 av Sara Karlsson (S),

2015/16:1585 av Magda Rasmusson m.fl. (MP),

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3,

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 3 och

2015/16:3321 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

För att Sverige ska ta sin del av det globala ansvaret för att begränsa den globala uppvärmningen till under 2 grader krävs att våra utsläpp av växthusgaser är nära noll senast 2050. Sverige har för närvarande en vision om att nettoutsläppen av växthusgaser ska upphöra till 2050. Men visionen baserar sig på att man kan inkludera koldioxidupptag i våra skogar (kolsänkor) och köpa utsläppsrätter. Vänsterpartiet anser att Sverige har ett historiskt ansvar som industriland att lämna fossilberoendet senast 2050 genom inhemska åtgärder och utan att kompensera för utsläpp genom kolsänkor och utsläppskrediter. Sverige bör därför anta följande klimatmål till 2050: Till 2050 ska de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige vara nära noll utan kompensation genom kolsänkor och utsläppskrediter. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

23. Sveriges framtida klimatmål m.m., punkt 12 (KD)

av Lars-Axel Nordell (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 3 och avslår motionerna

2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4,

2015/16:852 av Sara Karlsson (S),

2015/16:1585 av Magda Rasmusson m.fl. (MP),

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3 samt

2015/16:3321 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Det är tack vare kombinationen av kärnkraft, vattenkraft, biokraft och vindkraft som Sverige är det land inom EU som har lägst klimatutsläpp inom sin elproduktion. Kristdemokraterna värnar målet om att Sverige ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären 2050. Vi behöver därför intensifiera arbetet med klimat- och energifrågorna på såväl nationell som internationell nivå för att uppnå dessa klimatmål. För att nå målet om fossiloberoende fordonsflotta 2030 och ett klimatneutralt Sverige 2050 behövs fler politiska insatser för att påskynda omställningen till en mer fossilfri transportsektor och ett

miljövänligare klimat. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

24. Uppfyllelse av klimatmålet för 2020, punkt 13 (M, C, L, KD)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Lars Tysklind (L), Lars-Axel Nordell (KD) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) i denna del.

Ställningstagande

Skrivelsen innehåller en otydlig ambition om att en större del av utsläppsminskningmålet av växthusgaser ska uppnås genom nationella åtgärder. Vad gäller detta vill vi poängtera att den nuvarande målformuleringen beslutats av riksdagen och att eventuella ändringar av målet sålunda måste underställas riksdagen. I skrivelsen framgår det inte heller hur stor andel av de uppskattade 4 miljoner ton koldioxidekvivalenter som regeringens ambition omfattar. Inte heller preciserar regeringen vilka eventuella åtgärder som krävs för att genomföra den i sammanhanget omfattande minskningen på en period om fyra år, än mindre eventuella konsekvenser för statsbudgeten, eller kostnader för företag och hushåll av dessa åtgärder. Sammantaget blir det därför omöjligt att bedöma vad regeringens s.k. ambition innebär, hur den ska nås och konsekvenserna av detta. Regeringen bör snarast precisera detta och återkomma till riksdagen om man har för avsikt att ändra målformuleringen. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

25. Styrmedel m.m., punkt 14 (M)

av Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkandena 5 och 6 samt
avslår motionerna
2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 1 och
2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 4.

Ställningstagande

Moderaterna arbetar för att kostnadseffektiva styrmedel med beräknad klimatnytta ska vara en självklar del i klimatpolitiken. Koldioxidskatten är ett bra exempel på ett effektivt styrmedel som låter förorenarna betala och som gett goda resultat. Vi ska fortsätta att använda koldioxidskatten och andra ekonomiska styrmedel för att minska utsläppen av växthusgaser och annan negativ miljöpåverkan. Samtidigt måste koldioxidskatten och andra ekonomiska styrmedel användas klokt för att inte slå hårt mot t.ex. landsbygden eller leda till andra allvarliga negativa konsekvenser såsom koldioxidläckage. Moderaterna menar att det inte bara behövs piska för att minska utsläppen, utan även morot. Därför har vi i vår budgetmotion bl.a. förstärkt supermiljöbilspremien som varit mycket populär sedan vi i regeringsposition införde denna. Skattepengarna bör användas effektivt på alla områden. De åtgärder som sätts in ska vara kostnadseffektiva.

Sverige har visat att det går att förena sjunkande utsläpp med en stark ekonomisk tillväxt. En ambitiös svensk klimatpolitik måste ha snabbt sjunkande utsläpp i kombination med en stark ekonomisk utveckling som en självklar utgångspunkt.

Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

26. Styrmedel m.m., punkt 14 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 4 och
avslår motionerna
2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 1 och
2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

I rapporten Klimatpolitik och ledarskap, som togs fram inom ramen för Expertgruppen för miljöstudier av professor Michael Hoel från Oslo universitet, klargörs det att höga koldioxidskatter leder fram till ökade utsläpp i andra länder. För att minska utsläppen måste ökat fokus ligga på forskning och teknisk utveckling snarare än generella skattehöjningar för att minska utsläppen inom Sveriges gränser. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

27. Styrmedel m.m., punkt 14 (L)

av Lars Tysklind (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 1 och avslår motionerna

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 4 och

2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Vi utgår från försiktighetsprincipen och principen att förorenaren ska betala. Liberalerna vill driva på miljöanpassningen genom generella regelverk och ekonomiska styrmedel. Staten ska vara neutral mellan energislagen. Centralt för en effektiv klimatpolitik är principen om ett pris på koldioxid. Generella och teknikneutrala ekonomiska styrmedel, såsom koldioxidskatt på fossila bränslen och ett utvecklat men reformerat utsläppshandelssystem inom EU är viktiga styrmedel. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

28. Utfasning av fossila subventioner, punkt 15 (M, V)

av Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Jens Holm (V) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 8.

Ställningstagande

Enligt den internationella valutafonden, IMF, subventionerar världen fossila bränslen för 5 300 miljarder US-dollar om året. Det beror till stor del på stor användning av kolkraft som energikälla. Om vi konsumenter i världens länder börjar betala för de fossila bränslenas verkliga pris, skulle de globala utsläppen av koldioxid minska med omkring 20 procent, enligt IMF:s beräkningar. Vi vill därför ta krafttag i det internationella arbetet med att fasa ut internationella fossila subventioner. En viktig plattform för detta arbete är gruppen Friends of Fossil Fuel Subsidy Reform som den förra regeringen anslöt Sverige till. Sveriges engagemang i denna vängrupp bör fördjupas. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

29. Förnybar energi totalt m.m., punkt 16 (M, C, L, KD)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Lars Tysklind (L), Lars-Axel Nordell (KD) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) i denna del och avslår motionerna
2015/16:1073 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,
2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 3 och
2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 29.

Ställningstagande

För att nå målet med en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären till 2050 behöver vi fortsätta att bygga ut den förnybara energiproduktionen, fasa ut fossila bränslen och ge förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

30. Förnybar energi totalt m.m., punkt 16 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 29 och avslår motionerna

2015/16:1073 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 3 och

2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) i denna del.

Ställningstagande

Den opåverkade torvmarken binder kontinuerligt in och lagrar kol, medan den påverkade och torrlagda torven läcker stora mängder växthusgaser och ingen koldioxid binds in eftersom markerna i stället oxiderar bort. Enligt en rapport från Torv Forsk är just utsläppen av växthusgaser från de påverkade torvmarkerna högre än utsläppen från all inrikestrafik i Sverige. Skulle vi kunna reducera import och användning av andra fossila bränslen genom torveldning vore det eftersträvansvärt eftersom torvskörd och eldning inte nämnvärt gör någon större skada på miljön. Vid gynnsamma omständigheter kan bidraget till växthuseffekten av torv bli jämförbart med motsvarande effekt av avverkningsrester. Dessutom kan torven skapa arbetstillfällen på de platser där torvbrytningen är möjlig, och det skulle då kunna utgöra en viktig sysselsättningsfaktor på landsbygden. Sverigedemokraterna vill därför utreda möjligheterna för att öka brytningen av torv. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

31. Förnybar energi i transportsektorn, punkt 17 (M, C, L, KD)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjørtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Lars Tysklind (L), Lars-Axel Nordell (KD) och Jesper Skälberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) i denna del.

Ställningstagande

Den största utmaningen när det gäller att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen är transportsektorn. Denna sektor bidrar med den största nationella påverkan på klimatet och här finns det största beroendet av import av energiråvara. Det krävs långsiktiga och effektiva styrmedel för en ökad andel förnybara drivmedel med hög klimatprestanda och eldrift samt effektivare transporter. Ett system som premierar klimatsmarta bilar i förhållande till fordon med större utsläpp är ett styrmedel i rätt riktning. Att fortsatt främja teknikutveckling, långsiktiga och goda förutsättningar för förnybara drivmedel och att särskilt främja drivmedel med stor klimatnytta inom detta område är avgörande för vår möjlighet att nå ett hållbart transportsystem. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

32. Kvotplikt, punkt 18 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 23.

Ställningstagande

Vi vill i första hand främja förnybara bränslen med hjälp av en beskattning som görs utifrån klimatprestanda. En annan viktig del för att främja förnybara bränslen är att öka inblandningen av förnybara bränslen i bensin och diesel för att befintliga fordon ska kunna minska sin klimatpåverkan. För att nå målet till 2030 vill vi införa en teknikneutral och ambitiös kvotplikt för förnybara drivmedel, som ålägger drivmedelsbolagen att stegvis öka andelen förnybart. Branschen efterfrågar långsiktiga spelregler för de investeringar som krävs. Centerpartiet vill införa en kvotplikt som är kompatibel med EU:s lagstiftning och som ska gälla för alla förnybara bränslen. Kvotplikten ska baseras på bränslets klimatprestanda och bör årligen öka enligt en trappstegsmodell för att driva på utvecklingen och ge långsiktiga förutsättningar. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

33. Klimatanpassning, punkt 19 (M, C, L, KD)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjørtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Lars Tysklind (L), Lars-Axel Nordell (KD) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) i denna del och avslår motion 2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 15.

Ställningstagande

Fortsatta insatser för slutförande av en nationell höjdmodell har stor betydelse för det fortsatta klimatanpassningsarbetet ute i landet. Likaså behöver fler områden kartläggas i fråga om ras och skred för att skapa underlag för åtgärder. Klimatanpassningsarbetet måste i stor utsträckning genomföras ute i kommunerna och av sektorsmyndigheter, näringslivet och enskilda. Det är dock av stor vikt att ett samlat underlag för åtgärder och stöd för genomförande finns tillgängligt. I detta sammanhang utgör arbetet vid kunskapscentrum vid SMHI en viktig grund för bl.a. länsstyrelsernas arbete. Det är också viktigt att länsstyrelsernas dialog med kommunerna om klimatanpassning intensifieras. Vi konstaterar även att regeringen fortsätter den satsning som inleddes 2012 med ett nationellt kunskapscentrum för anpassning som alliansregeringen beslöt inrätta vid SMHI. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

34. Klimatanpassning, punkt 19 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 15 och avslår motion 2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) i denna del.

Ställningstagande

Vi måste förbereda oss för att vi kan få ett betydligt varmare klimat redan under detta århundrade. Vi kan också vara tämligen säkra på att klimatet kommer att variera och att Sverige kommer att ställas inför utmaningar till följd av extremväderhändelser. Detta kommer att ske oavsett hur många miljarder vi väljer att lägga på s.k. klimatsatsningar. Därför är det rimligt att ett större fokus förutom på forskning läggs på att säkra svensk infrastruktur mot ett varierat klimat. I detta arbete är det viktigt att såväl fördelar som nackdelar till följd av ett varmare klimat tas med i analysen. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

35. Övriga frågor, punkt 20 (M)

av Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2607 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 5 och avslår motionerna

2015/16:354 av Hanna Westerén (S) och

2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 15.

Ställningstagande

Skogen har en central roll i den gröna omställningen och är en av nycklarna för att bryta vårt fossilberoende. Skogsråvara kan användas i produkter som ersätter t.ex. energikrävande material och fossila drivmedel. Skogsmarken i sig binder kol. För att få bästa resultat för klimatets skull behöver skogen brukas. Därför är det viktigt att det nationella skogsprogram som nu tar form på allvar ser möjligheten att minska klimatpåverkan genom insatser för att höja produktionen och öka uttaget av biomassa. Att skapa förutsättningar för en ökad tillväxt och ökad produktion i de svenska skogarna ökar också potentialen för substitution av fossila produkter. Skogsprodukter för byggindustrin både i Sverige och i andra länder bidrar också till att minska klimatpåverkan från andra, mer energikrävande byggmaterial, varför ökad export av trä också kan bidra till minskad klimatpåverkan. Vi anser att man bör ta fasta på skogens potential för minskad klimatpåverkan. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

36. Övriga frågor, punkt 20 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2607 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 5 och
avslår motionerna
2015/16:354 av Hanna Westerén (S) och
2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 15.

Ställningstagande

För att ta ett samlat grepp kring de affärsmöjligheter som en övergång till ett biobaserat samhälle ger menar Centerpartiet att en nationell strategi för en biobaserad samhällsekonomi ska tas fram. Vi vill skapa förutsättningar för grön kemi med kemiska produkter och processer som minskar eller helt eliminerar användandet eller bildandet av farliga ämnen, och fasa ut giftiga kemikalier. Vi vill öka och industrialisera träbyggandet och stimulera vidareförädling av träproduktion i Sverige. Vi vill fortsätta omställningen av transportsektorn genom att öka produktionen av förnybara och hållbara drivmedel från jord- och skogsråvara. Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Särskilda yttranden

1. Målen för de internationella klimatförhandlingarna inom ramen för FN, punkt 2 (V)

Jens Holm (V) anför:

Vänsterpartiet har i sin motion presenterat ett antal förslag på hur Sverige skulle ha kunnat vara pådrivande för en ambitiösare klimatpolitik inför klimatoppmötet i Paris. Eftersom det här betänkandet behandlas efter COP21 lyfter vi inte de förslagen. Vår politik om att Sverige borde ha gått före med en ambitiösare klimatpolitik inför Paris ligger förstås alltså fast.

2. Målen för de internationella klimatförhandlingarna inom ramen för FN, punkt 2 (KD)

Lars-Axel Nordell (KD) anför:

Klimatförändringarna är vår tids största utmaning och kräver såväl regionala och nationella som globala lösningar. Beroendet av fossila bränslen är både en belastning på miljön och en säkerhetspolitisk risk. Det är därför glädjande att parterna enades om ett nytt klimatavtal i Paris vid vinterns partsmöte (COP21) där man slår fast att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 grader och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 grader. Av skrivelsen framgår att 187 länder hade lämnat in nationella planer för utsläppsminskningar vid början av 2016. Det är positivt, men det står också klart att dessa planer inte räcker för att nå temperaturmålen. Sverige, liksom EU, måste därför i det fortsatta internationella arbetet driva på för att åstadkomma mer långtgående utfästelser, som kan göra verklig skillnad för klimatet.

Nästa steg är att Parisavtalet ska undertecknas. Det är viktigt att Sverige inom EU driver på i ratificeringsprocessen för att få ett nytt ramverk på plats till 2020. Det är också av största vikt att de s.k. top 5 polluters, dvs. Kina, USA, Brasilien, Indonesien och Japan, accepterar att omfattas av det nya avtalet om det ska kunna leda till verklig förändring för klimatet. I avtalet slås många principer fast bl.a. när det gäller uppföljning och rapportering, användning av utsläppshandelssystem och flexibla mekanismer. För att dessa principer ska kunna tillämpas måste nya regelsystem utvecklas. Även i detta arbete är det viktigt att Sverige är en aktiv part för att få klimateffektiva lösningar på plats till 2020.

I det fortsatta internationella arbetet anser Kristdemokraterna att det alltså är viktigt att fokusera på verkningsfulla klimatanpassningsåtgärder, parternas bindande löften om utsläppsminskningar och klimatfinansiering, men mot bakgrund av att våra yrkanden under denna punkt formulerades innan

det nya avtalet var på plats och därför inte på ett rättvisande sätt återspeglar vår nu aktuella politik på området, väljer jag att inte ställa mig bakom vissa av dem.

3. Motioner som bereds förenklad, punkt 22 (M)

Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Jesper Skalberg Karlsson (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i förslagspunkt 22. Vi vidhåller de synpunkter som vi har framfört i vår tidigare reservation med anledning av en av dessa motioner, men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklad, punkt 22 (SD)

Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i förslagspunkt 22. Vi vidhåller de synpunkter som vi har framfört i våra tidigare reservationer med anledning av vissa av dessa motioner, men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklad, punkt 22 (C)

Kristina Yngwe (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i förslagspunkt 22. Vi vidhåller de synpunkter som vi har framfört i vår tidigare reservation med anledning av en av dessa motioner, men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

6. Motioner som bereds förenklad, punkt 22 (V)

Jens Holm (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i förslagspunkt 22. Vi vidhåller de synpunkter som vi har framfört i våra tidigare reservationer med anledning av en av dessa motioner, men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2015/16:87 Kontrollstation för de klimat- och energipolitiska målen till 2020 samt klimatanpassning.

Följdmotionerna

2015/16:3321 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges åtaganden inte bör avvika i förhållande till vad som är beslutat på EU-nivå och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör göra en djupare konsekvensanalys av att en mer ambitiös klimatpolitik ensidigt förs i en begränsad del av världen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en långsiktig och effektiv klimat- och energipolitik och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:187 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inför klimatförhandlingar bör ansluta sig till de forskare, nationer och organisationer som föreslår en målsättning om att begränsa temperaturhöjningen till maximalt 1,5 grader och att stabilisera koldioxidhalten vid 350 ppm och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inför klimatförhandlingar bör verka för att metoden Greenhouse Development Rights (GDR) får genomslag i kommande avtal och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om klimatmål för Sverige till 2020 och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att till år 2050 ska de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige vara nära noll utan kompensation genom kolsänkor och utsläppskrediter och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inför klimattoppmötet i Paris COP 21/CMP 11 bör presentera en egen nationell målsättning för utsläppsminskningar i form av s.k. INDC (Intended Nationally Determined Contributions) och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s klimat- och energimål till 2030 och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformering av EU:s handelssystem med utsläppsrätter och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att det internationella klimatavtal som sluts efter Kyotoprotokollet ska vara legalt bindande och att avtalet ska vara rättvist i så måtto att industriländer ska ta ett större ansvar än utvecklingsländer och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att en konsumtionsbaserad bokföring blir central i de internationella klimatförhandlingarna och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att klimatfinansiering inte ska ske på bekostnad av gjorda åtaganden rörande utvecklingsbistånd, dvs. finansieras utanför det ordinarie biståndet med nya additionella medel, och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara drivande för att jämställdhetsperspektivet och vikten av kvinnors delaktighet särskilt lyfts fram i alla klimatpolitiska sammanhang internationellt och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att till sin årliga officiella statistik av växthusgasutsläpp i Sverige som rapporteras till FN:s klimatkonvention även rapportera de konsumtionsbaserade utsläppen och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en handlingsplan bör tas fram för hur klimatpåverkan av livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, ska minskas och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas för att belysa effekterna av att införa koldioxidransonering i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:354 av Hanna Westerén (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att främja konsumenters möjlighet till medvetna mat- och klimatval och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:439 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att se över lagstiftningen kring utsläppsrätter så att Arlanda flygplats och andra flygplatser i Sverige utgår från samma regelverk, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:852 av Sara Karlsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp och minska de konsumtionsbaserade klimatutsläppen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1073 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur ökad torrvändning kan reducera växthusgasutsläpp från dikade torvmarker och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att reducera klimatpåverkan från dikade torvmarker och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1141 av Jan Lindholm och Stefan Nilsson (båda MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att minska mängden klimatpåverkande gaser i atmosfären av humant ursprung och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna biologisk produktionsförmåga och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda behovet av fortsatt forskning och utveckling av frågor kring biokolteknik och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjliga styrmedel för att stimulera bruket av biokolteknik och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande i det internationella klimatarbetet för att åstadkomma ett ambitiöst globalt klimatavtal där de största

- utsläppsländerna tar ett betydande ansvar, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att ett globalt klimatavtal ska antas och innehålla kostnadseffektiva flexibla mekanismer såsom dagens CDM och JI och tillkännager detta för regeringen.
  3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att utsläppen av växthusgaser i EU ska minska med 50 procent till 2030 jämfört med 1990 varav 40 procent internt med kostnadseffektiv bördefördelning och 10 procent med hjälp av internationella mekanismer och tillkännager detta för regeringen.
  4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att främja svenska klimatinvesteringar i andra länder och tillkännager detta för regeringen.
  5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att länderna med störst andel utsläpp av växthusgaser ska ta ett större ansvar inom ett klimatramverk som är bindande, långsiktigt, tydligt och transparent och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1585 av Magda Rasmusson m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lägga till ett nytt etappmål bland de svenska miljömålen om att minska de svenska konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1811 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om integrering av markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (Land use, land use change and forestry, LULUCF) i Sveriges EU-interna åtaganden, i linje med ingångna avtal i och med Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska fortsätta driva på EU för en ambitiös klimat- och miljöpolitik och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i COP 21-förhandlingarna ska driva en linje med fokus på klimatanpassningsåtgärder och parternas bindande löften om utsläppsminskningar och klimatfinansiering och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla systemet för internationell handel med utsläppsrätter och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en utvidgning av EU:s system för handel med utsläppsätter (ETS) och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2214 av Annika Lillemets och Valter Mutz (båda MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se på hur ett system med utsläppstak för koldioxid och medborgarutdelning skulle kunna utformas i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att principen om ett pris på koldioxid är central för en effektiv klimatpolitik och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2261 av Jan Björklund m.fl. (FP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för ett effektivt europeiskt klimatarbete och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska vara en pådrivande aktör inom de internationella klimatförhandlingarna och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) bör utvidgas till fler sektorer, successivt skärpas och på sikt länkas samman med andra utsläppshandelssystem och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell strategi för omställningen till en biobaserad samhällsekonomi och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja ”New Climate Economy” – ny klimatekonomi – i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att göra Sverige fritt från fossila bränslen och nettoutsläpp av koldioxidekvivalenter och att Sverige ska ha 100 procent förnybar energi till 2040, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges ansvar för att driva på det internationella klimatarbetet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU bör anta ett mål om 50 procents utsläppsminskning till 2030, varav 10 procent ska genomföras internationellt genom flexibla mekanismer och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa EU:s handelssystem med utsläppsrätter för att skapa riktiga drivkrafter för att nå det internationellt gemensamma tvågradersmålet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla EU:s utsläppsrätter ska auktioneras fr.o.m. att den fjärde handelsperioden inleds 2021 och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att annullera överskottet på utsläppsrätter med syftet att öka verksamhetens incitament till att minska sina utsläpp och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att takten för den årliga reduktionen av den totala mängden utsläppsrätter bör ökas och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s handelssystem på sikt bör länkas samman med system för utsläppshandel i andra delar av världen och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja förnybara drivmedel med ökad inblandning och kvotpliktsystem och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i EU och i globala förhandlingar ska verka för att bördefördelningen när det gäller minskade utsläpp av klimatgaser ska ha en tydlig koppling till nationernas faktiska utsläpp och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra en analys av effekterna av en föregångspolitik på klimatområdet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda riskerna för s.k. koldioxidläckage till följd av ogynnsamma konkurrensförhållanden för svensk industri och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ökat fokus bör ligga på insatser för att åstadkomma teknisk utveckling

- snarare än att genom ökade skatter minska utsläppen i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen vid förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att EU:s medlemsstaters åtaganden ska kunna justeras utifrån framtida faktiska globala överenskommelser och tillkännager detta för regeringen.
  6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska driva som svensk linje att EU:s medlemsstater inte ska anta väsentligt större mål om minskning av utsläpp av växthusgaser än världens övriga stora utsläppare och tillkännager detta för regeringen.
  8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör driva linjen att EU:s medlemsstater vid beräkningen av utsläpp av klimatgaser ska utgå från faktiska nettoutsläpp som inkluderar markanvändningen och tillkännager detta för regeringen.
  9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatmål bör formuleras i termer av det miljöproblem vi vill lösa och inte i termer av de medel vi har för att lösa det och tillkännager detta för regeringen.
  13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att huvudprioriteringen i de globala förhandlingarna ska vara att uppnå bindande mål för utsläppsminskningar och tillkännager detta för regeringen.
  14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa EU:s utsläppsmål till framtida globala avtal och tillkännager detta för regeringen.
  15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett större finansiellt fokus bör läggas på att förbereda Sverige för eventuella framtida klimatförändringar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2601 av Ulf Berg m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska agera kraftfullt för att ett ambitiöst, globalt klimatavtal kommer på plats och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att kostnadseffektiva flexibla mekanismer, likt dagens CDM, kommer att vara en del av ett nytt globalt klimatavtal och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka insatserna till den koalition (CCAC) som Sverige initierade vars syfte är att begränsa kortlivade klimatpåverkande luftföroreningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen verkar för att fler globala initiativ, liknande det om

- kortlivade klimatpåverkande luftföroreningar, utvecklas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att använda kostnadseffektiva styrmedel i klimatpolitiken som leder till additionella utsläppsminskningar och tillkännager detta för regeringen.
  6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ambitiös svensk klimatpolitik måste förena minskade utsläpp av växthusgaser med växande ekonomi och tillkännager detta för regeringen.
  7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ETS utvecklas så att fler sektorer omfattas och en länkning med andra handelssystem kan göras och tillkännager detta för regeringen.
  8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att fasa ut fossila subventioner och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2607 av Ulf Berg m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av skogens roll för klimatomställningen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av de ekonomiska konsekvenserna för fastighetsägare vid uppförande av vindkraftverk och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättning för förlorat värde på fastigheter vid uppförande av vindkraftverk och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheter och nivåer för att ge producenter av biogödsel stöd och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en omprövning av begränsningen att endast tre parter kan samverka om en röttningsanläggning och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en omprövning av regelverket för att kunna ta emot andra substrat än stallgödsel för biogasproduktion utan hygienisering och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att tillsätta en utredning om potentialen i att framställa biogas och gödningsprodukter av alger och tång och tillkännager detta för regeringen.

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för en ökad brytning av torv på påverkad torvmark och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara helt klimatneutralt år 2050 och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU ska verka för att övriga transportsektorer och andra sektorer med stora utsläpp ska ingå i EU:s handelssystem med utsläppsrätter och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvidga handelssystemet med utsläppsrätter inom EU till att omfatta alla växthusgaser och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU ska verka för ett globalt gemensamt utsläppsminskningmål och ett globalt handelssystem med utsläppsrätter och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör driva på i de internationella klimatförhandlingarna för ett nytt ramverk från 2020 och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Trafikutskottets yttrande 2015/16:5y

Kontrollstation för de klimat- och energipolitiska målen till 2020 samt klimatanpassning

---

Till miljö- och jordbruksutskottet

Miljö- och jordbruksutskottet gav den 17 mars 2016 trafikutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2015/16:87 Kontrollstation för de klimat- och energipolitiska målen till 2020 samt klimatanpassning och de följdmotioner som inkommit till följd av skrivelsen.

Trafikutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen och över följdmotion 2015/16:3322 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) i de delar dessa berör utskottets beredningsområde.

Utskottet framhåller att det krävs långsiktiga, förutsägbara och effektiva styrmedel för en ökad andel förnybara drivmedel med hög klimatprestanda och eldrift samt effektivare transporter. Vidare pekar utskottet på vikten av att fortsatt främja teknikutveckling, långsiktiga och goda förutsättningar för de förnybara drivmedlen och att särskilt främja drivmedel med stor klimatnytta inom detta område för vår möjlighet att nå ett hållbart transportsystem. Utskottet anser därmed att det finns anledning att tillstyrka motionen.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, MP, V).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I regeringens skrivelse redovisas en kontrollstation för uppföljning av de klimat- och energipolitiska målen till 2020. Regeringen framhåller att Sverige ska vara ett föregångsland och visa globalt ledarskap genom en ambitiös klimatpolitik. I skrivelsen konstateras att ett flertal mål har antagits inom EU och globalt som sätter ramar för Sveriges klimatpolitik. Dessutom har riksdagen antagit miljö kvalitetsmål om begränsad klimatpåverkan samt energipolitiska mål.

Av skrivelsen framgår bl.a. att utsläppen från inrikes transporter uppgick till 17,8 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2014. Regeringen pekar på att vägtransporter är den helt dominerande källan med 90 procent av sektorns utsläpp, medan utsläppen från inrikes sjöfart, inrikes luftfart och järnväg är förhållandevis små. Inrikes luftfart ingår i EU:s handel med utsläppsrätter (EU ETS) medan transportsektorn i övrigt inte gör det. Vidare framgår att utsläppen från inrikes transporter ökade från 1990 till 2005, då utsläppen stabiliserades, och att de sedan 2008 har börjat sjunka. I skrivelsen anges att trendbrottet bl.a. förklaras av att fordonsflottan energieffektiviseras i högre takt och av ökad inblandning av biobränslen i drivmedel. Regeringen menar att den ökade energieffektiviseringen beror dels på att nya lätta fordon som saluförs generellt blivit effektivare till följd av bl.a. nya utsläppskrav inom EU, dels på att lätta och mer bränslesnåla dieselfordon vunnit mark gentemot bensinfordon. Parallellt har trafikarbetet för personbilar, dvs. totalt antal körda kilometer, planat ut under de senaste åren, vilket är ett trendbrott jämfört med den tidigare stadiga ökningen.

Regeringen framhåller att prognosen är att växthusgasutsläppen från inrikes transporter kommer att fortsätta att minska till 2020 då de beräknas att uppgå till 16,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter. I synnerhet minskar utsläppen från vägtrafik till följd av fortsatt energieffektivisering av personbilsflottan och den lätta lastbilsflottan samt ökad biodrivmedelsanvändning. I skrivelsen pekar regeringen på att även inrikesflygets utsläpp förväntas minska tack vare energieffektivisering, medan övriga trafikslag visar små förändringar.

Av skrivelsen framgår vidare att de totala utsläppen från utrikes transporter, som beräknas utifrån sålda mängder bränsle till utrikes luft- och sjötransporter från svenska flygplatser och hamnar, ökade kraftigt mellan 1990 och 2007. Regeringen pekar dock på att de sedan dess har sjunkit till följd av minskad bunkring i Sverige för utrikes sjöfart. I skrivelsen anges att de totala utsläppen från utrikes transporter som bokförs i Sverige bedöms förbli relativt oförändrade till 2020 men att detta i hög grad är beroende av i vilket land fartyg bunkrar.

Regeringen pekar vidare på att för inrikes transporter är energi- och koldioxidskatterna på drivmedel ett grundläggande styrmedel som bidrar till att dämpa trafikarbetet och bränsleanvändningen, vilket även kompletteras med riktade styrmedel.

I skrivelsen framhåller regeringen att transportsektorns klimatpåverkan behöver fortsätta att minska. Regeringen menar att en tillräcklig förändring bara kan åstadkommas genom ett mer transportsnålt samhälle i kombination med mer resurseffektiva fordon och en övergång till förnybara energislag. I skrivelsen pekar regeringen bl.a. på satsningar på elektrifiering av transportsektorn, på att regeringen avser att i dialog med berörda aktörer ta fram en nationell cykelstrategi och på satsningar på en fungerande järnväg. Regeringen framhåller även att den har tillsatt flera utredningar som kan resultera i nya åtgärder för minskade utsläpp såsom en avståndsbaserad vägslitageskatt för tunga lastbilar, en skatt på flygresor och Bonus-malusutredningen.

I skrivelsen redovisar regeringen även arbetet med klimatanpassning. Regeringen framhåller att åtgärder för att anpassa samhället till ett förändrat klimat behöver vidtas såväl i närtid som på lång sikt och inom många verksamhetsområden.

Motionen

Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) konstaterar i motion 2015/16:3322 att den största utmaningen för Sverige när det gäller att bryta beroendet av fossila bränslen är transportsektorn. Motionärerna framför att under Alliansens tid i regeringsställning genomfördes en lång rad insatser som vi redan kan se resultaten av. Motionärerna pekar bl.a. på att vägtransporternas utsläpp minskar, nya bilars utsläpp har minskat betydligt och andelen förnybara drivmedel har ökat kraftigt. Motionärerna framhåller dock att det måste till fler insatser, bl.a. att fortsatt främja teknikutveckling, långsiktiga och goda förutsättningar för de förnybara drivmedlen och att särskilt främja drivmedel med stor klimatnytta. Vidare pekar motionärerna på att underlag från bl.a. myndigheter tyder på att regeringens åtgärder inom transportområdet har ingen eller högst begränsad effekt på utsläppen av växthusgaser.

Trafikutskottets ställningstagande

Trafikutskottet vill framhålla att omställningen till ett långsiktigt hållbart transportsystem är en av de största utmaningar som transportpolitiken står inför. Utskottet anordnade därför i december 2015 ett öppet seminarium om hur en fossiloberoende transportsektor kan uppnås. På seminariet deltog bl.a. 2030-sekretariatet, Trafikverket, Energimyndigheten, Svenskt Flyg, Föreningen Svensk Sjöfart, Finska Transportministeriet, Skogsindustrierna, Klimatneutrala godstransporter på väg (Kneg) och arbetsgruppen Directive on

Alternative Fuels. En sammanställning från seminariet återfinns i trafikutskottets betänkande 2015/16:TU9 En fossiloberoende transportsektor.

Alliansregeringen vidtog ett antal åtgärder, inom flera områden, för att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen inom transportsektorn och för att främja en fossiloberoende fordonsflotta, och man kan redan se resultaten av dessa. Vägtransporternas utsläpp minskar, nya bilers utsläpp har minskat rejält och andelen förnybara drivmedel har ökat kraftigt. Utskottet vill också påminna om att kontrollstationen behandlar perioden sedan förra kontrollstationen 2008, dvs. under de år då Alliansens politik och budgetar gällt. Kontrollstationen ger således tydligt besked om att den politik Alliansen fört också gett resultat. Men utskottet anser samtidigt att fler insatser måste till.

Utskottet anser att det krävs långsiktiga, förutsägbara och effektiva styrmedel för en ökad andel förnybara drivmedel med hög klimatprestanda och eldrift samt effektivare transporter. Ett system som premierar klimatsmarta bilar i förhållande till fordon med större utsläpp är ett styrmedel i rätt riktning. Att fortsatt främja teknikutveckling, långsiktiga och goda förutsättningar för de förnybara drivmedlen och att särskilt främja drivmedel med stor klimatnytta inom detta område är avgörande för vår möjlighet att nå ett hållbart transportsystem.

Utskottet vill peka på att de senaste årens ökande introduktion av förnybar energi i transportsektorn har möjliggjorts genom att Sverige haft teknineutrala och effektiva styrmedel som premierat förnybara och hållbara biodrivmedel, medan fossila drivmedel belastats med energi- och koldioxidskatt. Det övergripande målet med användning av biodrivmedel är att minska transportsektorns negativa inverkan på miljön och minska utsläppen av koldioxid. Utskottet vill därför framhålla att det är avgörande att styrmedel premierar klimatnytta.

Utskottet vill vidare understryka att Sverige ligger i framkant när det gäller utvecklingen av elvägar. Det är dock angeläget att Sverige fortsätter att satsa på att utveckla elvägar.

Utskottet anser att skrivelsen innehåller en otydlig ambition om att en större del av utsläppsminskningsmålen av växthusgaser ska åstadkommas med nationella åtgärder. I det sammanhanget kan utskottet konstatera att det mot bakgrund av underlag framtaget av myndigheter förefaller som om regeringens åtgärder i form av skattehöjningar inom transportområdet har ingen eller högst begränsad effekt på utsläppen av växthusgaser.

Utskottet vill även påminna om det tillkännagivande som riksdagen riktade till regeringen i mars 2016 om att regeringen bör verka för ett ökat användande av biodrivmedel i luftfarten. Utskottet framhöll bl.a. betydelsen av en hållbar luftfart med minskad miljöpåverkan som också bidrar till kampen mot klimatförändringarna. Vidare underströk utskottet att straffskatter i form av den flygskatt som regeringen aviserat inte är rätt väg att gå för att minska luftfartens klimatpåverkan. Utskottet vill även peka på att vid Icao:s generalförsamling hösten 2016 är avsikten att Icao ska fatta beslut om ett

globalt marknadsbaserat styrmedel (GMBM) som reglerar det internationella flygets klimatpåverkan.

Mot denna bakgrund anser utskottet att miljö- och jordbruksutskottet bör tillstyrka motion 2015/16:3322 (C, M, L, KD).

Stockholm den 17 maj 2016

På trafikutskottets vägnar

Karin Svensson Smith

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Svensson Smith (MP), Jessica Rosencrantz (M), Pia Nilsson (S), Suzanne Svensson (S), Edward Riedl (M), Lars Mejern Larsson (S), Tony Wiklander (SD), Leif Pettersson (S), Anders Åkesson (C), Boriana Åberg (M), Jasenko Omanovic (S), Per Klarberg (SD), Christina Örnebjär (L), Emma Wallrup (V), Robert Halef (KD), Erik Ottoson (M) och Rikard Larsson (S).

Avvikande mening

Kontrollstation för de klimat- och energipolitiska målen till 2020 samt klimatanpassning (S, MP, V)

Karin Svensson Smith (MP), Pia Nilsson (S), Suzanne Svensson (S), Lars Mejern Larsson (S), Leif Pettersson (S), Jasenko Omanovic (S), Emma Wallrup (V) och Rikard Larsson (S) anför:

Trafikutskottet har vid flera tillfällen framhållit att omställningen till ett långsiktigt hållbart transportsystem är en av de största utmaningarna som transportpolitiken står inför. Utskottet anordnade därför i december 2015 ett öppet seminarium om hur en fossiloberoende transportsektor kan uppnås. På seminariet deltog bl.a. 2030-sekretariatet, Trafikverket, Energimyndigheten, Svenskt Flyg, Föreningen Svensk Sjöfart, Finska Transportministeriet, Skogsindustrierna, Klimatneutrala Godstransporter på Väg och Directive on Alternative Fuels. En sammanställning från seminariet återfinns i trafikutskottets betänkande 2015/16:TU9 En fossiloberoende transportsektor.

I skrivelsen framhåller regeringen att transportsektorns klimatpåverkan behöver fortsätta att minska. Vi delar den uppfattningen. Att bryta transportsektorns beroende av fossila bränslen kräver enligt oss att flera saker görs; bl.a. måste teknikutveckling främjas, tillgången på förnybara bränslen måste säkerställas, energieffektiviteten behöver förbättras och en överflyttning av gods från väg till järnväg och sjöfart måste ske.

Vi delar vidare regeringens bild av att en tillräcklig förändring bara kan åstadkommas genom ett mer transportsnålt samhälle i kombination med mer resurseffektiva fordon och övergång till förnybara energislag. Vi anser därför att det är mycket positivt att regeringen tillsatt flera utredningar som kan resultera i nya åtgärder för minskade utsläpp såsom en avståndsbaserad vägslitageskatt för tunga lastbilar, en skatt på flygresor och Bonus–malus-utredningen. Vi håller med regeringen om att energi- och koldioxidskatterna på drivmedel är ett grundläggande styrmedel för inrikes transporter som bidrar till att dämpa trafikarbetet och bränsleanvändningen. Vi är därför positiva till att styrning för energieffektivitet kompletteras med riktade styrmedel för att öka andelen förnybara drivmedel, främst nedsättningar av drivmedelsskatterna för sådana drivmedel och krav på att tankstationer saluför minst ett förnybart bränsle.

Det är med tillfredsställelse som vi tagit del av att det energipolitiska målet att andelen förnybar energi i transportsektorn ska vara minst 10 procent 2020 kommer att uppnås med befintliga styrmedel och åtgärder. Vi välkomnar i sammanhanget regeringens uttalanden om att den avser att intensifiera insatserna för att nå en fossilfri fordonsflotta. Vi är även mycket positiva till regeringens arbete med att få regler på plats som ger långsiktigt hållbara och stabila villkor för alla typer av biodrivmedel. Vi välkomnar även de satsningar

regeringen har gjort för att främja ny teknik, exempelvis elbilar. Som exempel vill vi lyfta fram att en ny premie för att stötta marknadsintroduktionen av eldrivna bussar införs från 2016.

Vi anser vidare att vi bör prova möjligheten med ett kvotpliktsystem för att ge alla inblandade aktörer de långsiktiga och stabila förutsättningar som behövs för att successivt ersätta fossila drivmedel med förnybar energi, för att nå målet om en fossilfri fordonsflotta 2030.

Vidare vill vi påminna om regeringens ambitiösa satsning på järnvägsunderhåll. En fungerande järnväg bidrar till den önskade överflytten av transporter från väg till järnväg. Vi har även vid flera tillfällen framhållit betydelsen av en väl fungerande kollektivtrafik och välkomnar därför regeringens uttalanden om att en förbättrad kollektivtrafik kan bidra till minskade persontransporter med bil, vilket innebär minskade växthusgasutsläpp. Vi har också tidigare välkomnat det arbete med en cykelstrategi som pågår inom Regeringskansliet. Som ett led i detta föreslår regeringen en tvåårig satsning på cykelfrämjande åtgärder. Detta är mycket positivt, menar vi.

Sammanfattningsvis är vi mycket positiva till regeringens höga ambition om att minska transportsektorns klimatpåverkan. Mot denna bakgrund och med hänvisning till pågående arbete finner inte vi att det är nödvändigt med något initiativ med anledning av den aktuella motionen. Miljö- och jordbruksutskottet bör därför avstyrka motion 2015/16:3322 (C, M, L, KD).

BILAGA 3

Näringsutskottets protokollsutdrag 2015/16:21

Utdrag ur PROTOKOLL   **UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2015/16:21**

DATUM   2016-04-21
TID   10.00-10.30

-----

§ 4 Kontrollstation för de klimat- och energipolitiska målen till 2020 samt klimatanpassning

Utskottet behandlade frågan om yttrande till miljö- och jordbruksutskottet över skrivelse om kontrollstation för de klimat- och energipolitiska målen till 2020 samt klimatanpassning (skr. 2015/16:87) och motioner. Utskottet beslutade att yttra sig genom följande protokollsanteckning.

Utskottet anser att miljö- och jordbruksutskottet bör avstyrka motionerna 2015/16:3321 (SD) och 2015/16:3322 (C, M, L, KD) i de delar som rör näringsutskottets beredningsområde och lägga skrivelsen till handlingarna.

Avvikande meningar anmälades.

M-, C-, L- och KD-ledamöterna tillstyrkte motion 2015/16:3322 (C, M, L, KD).

SD-ledamöterna tillstyrkte motion 2015/16:3321 (SD).

Vid protokollet

Bibi Junttila

Rätt utdraget intygar:

Bibi Junttila

Bibi Junttila

*Exp. 2016-04-29
Miljö- och jordbruksutskottet*

BILAGA 4**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
22. Motioner som bereds förenklat		
2015/16:187	Jonas Sjöstedt m.fl. (V)	10, 11, 13 och 16–18
2015/16:439	Edward Riedl (M)	
2015/16:1141	Jan Lindholm och Stefan Nilsson (båda MP)	1–4
2015/16:1811	Johnny Skalin (SD)	
2015/16:2214	Annika Lillemets och Valter Mutt (båda MP)	1
2015/16:2371	Anders W Jonsson m.fl. (C)	2
2015/16:2542	Martin Kinnunen m.fl. (SD)	8 och 9
2015/16:2854	Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD)	16, 17 och 23– 26